

Haukelivegen

Sør-Noreg rundt
over Haukeli

NR. 10 / 2010

Informasjon til dei vegfarande på Europaveg 134, heilårsvegen over Haukelifjell
Information for travellers on E134, all-the-year-round road passing Haukelifjell
Infos für Reisende auf der Strasse E134, der ganzjährig geöffneten Bergpasses Haukelifjell

www.haukelivegen.no

Haukelivegen

Framleis mangelfull skilting	side	3
Sørnoreg rundt over Haukeli	side	4
Soga om Haukelivegen	side	6
.... langs Haukelivegen.	side	13
mellom Drammen og Haugesund		
.... langs Myllargutvegen	side	21
mellom Nutheim og Haukeligrend		
.... Haukelivegen, sykkel	side	23
.... langs riksveg 36	side	26
mellom Seljord og Skien		
.... langs Ryfylkevegen	side	43

Circuit of southern Norway via Haukeli	page	4
The history of the Haukeli road	page	6
.... the Haukeli road	page	13
between Drammen and Haugesund		
.... the Myllargut road	page	21
between Nutheim and Haukeligrend		
.... the Haukeli Road, bicycle.	page	23
.... National Road 36	page	26
between Seljord and Skien		
.... the Ryfylke road	page	43

Eine Reise durch Südnorwegen über das Haukelifjell	Seite	4
Geschichte des Haukelivegen	Seite	6
.... auf dem Haukelivegen	Seite	13
zwischen Drammen und Haugesund		
.... auf dem Myllargutvegen.	Seite	21
zwischen Nutheim und Haukeligrend		
.... auf dem Haukelivegen, Fahrrad	page	23
.... auf der Straße 36.	Seite	26
zwischen Seljord und Skien		
.... auf dem Ryfylkevegen	Seite	43

«Haukelivegen» - ISSN 1503-2590
 Utgjevar: Telemarksmagasinet
 Ragnvald Christenson, 3895 Edland
 Tlf. 35 07 03 05 - faks. 35 07 03 65 - mob. 916 63 922
 E-post: ragnvaldc@online.no
 Tekst/foto: Alv Straumstøyl, Hermann Henriksveen,
 Ragnvald Christenson, Kongsberg Turistservice,
 Sauda Ferie& Fritid, Suldal Reiselivslag,
 Turistinformasjonen i Odda, Bykle kommune,
 Gørill Elisabeth Trælstad, Vidar Askland/1-foto.no,
 Olafr Jakobson, Knut Atle Seim, Bjørn Rugaas,
 Dag Krokaa, Rune Roalddkvam, Anne Lise Norheim, Terje
 Rakke, Tordis Breivik, Harald Naper,
 Arne Rosland, Knut Agnar Vik, Hilde Surnevik,
 Karen Elise Wolfenstein Andersen, Herman Hermansen
 Omsetjing: Språkverkstaden DA

I tillegg til vanlige bilverksted-tjenester kan vi tilby:

- Rammeretting og skadereparasjoner
- Ombygging av chassis og påbygg
- Sandblåsing og lakkering
- Plansliping av topplokk og motor
- Stort delelager av nye og brukte deler
- Godkjent kjøretøykontroll og fartsskriververksted
- Produksjon av HYDROSCAND hydraulikkslanger
- Sertifisering og kontroll av kraner

Haugerød & Nilsen AS

Brunkeberg - 3850 Kviteseid. Tlf. 35 06 85 00

Haukeliekspressen

...køyrrer den kortaste vegen mellom Aust- og Vestlandet.
 Ei reise gjennom vakker natur og kultur.
 Av- og påstigning helle vegen, ingen plasstinging.

...the shortest route between Bergen and Oslo via the
 mountain plateau Haukelifjell travelling through a wealth
 of nature and cultural heritage.
 Seat guarantee without booking.

...der kürzeste Weg zwischen Bergen und Oslo über die
 Haukelifjell Gebirge. Eine Busfahrt durch schöne Land-
 schaft.
 Sitzplatzgarantie ohne Vorausbuchung.

haukeliekspressen.no/ nor-way.no ☎177 / 815 44 444

Vi skal same vegen

Her visar skiltinga at det kun er mogeleg å koma til Oslo om ein tek ferja Bruravik-Brimnes og vidare på Rv7 over Hardangervidda. Køyrer ein derimot til høgre mot Granvin og Kvandal er det skilta til Bergen. Her burde det ha vore skilta at ein kan ta ferja mellom Kvandal og Utne og vidare til Odda og på E134 over Haukelifjell, som er den kortaste vegen mellom Bergen og Oslo.

Framleis mangelfull skilting av E134 - Haukelivegen

Me finn det rett å sette søkeljoset på ein manglande skilting av E134 Haukelivegen. I løpet av 2007 har det kome nye skilt i Drammen som visar at det er mogeleg å køyre E134 til Haugesund. Etter mange års kamp med fleire ministerar tok noverande samferdselsminister Liv Signe Navarsete tak i problemet og fekk gjort dei nødvendige grepa slik at nye skilt kom på plass, men og det er eit men, det er framleis mykje som manglar.

Køyrer ein ut av Oslo retning Drammen er det rett før Sandvika tre køyrebaner, to er merkt opp med E18 og ein med E16 mot Hønefoss/Bergen. Det same står på skilta over

vegen. Alt her bør E134 kome inn som eit av alternativa for å koma til Bergen/Haugesund.

Manglande skilting er det også på E18 i Eidanger, her bør det vera skilta at det er mogeleg å køyre rv36 /E134 til Haugesund. Det er tross alt kortare over Haukelifjell til vestlandet eller langs kysten på E18.

Tek ein turen den andre vegen så er det like gale der. Eg har ikkje oversikt over skiltinga ut frå Bergen, men i Voss vert trafikken leia inn på E16. Køyrer ein vidare på rv.13 fram til vegdele ved Valleviktunellen så skjer det same. Her visar skiltinga at det kun er mogeleg

å koma til Oslo om ein tek ferja Bruravik-Brimnes og vidare på Rv.7 over Hardangervidda. Køyrer ein derimot til høgre mot Granvin og Kvandal er det skilta til Bergen. Her burde det ha vore skilta at ein kan ta ferja mellom Kvandal og Utne og vidare til Odda og på E134 over Haukeli-fjell, som er den kortaste vegen mellom Bergen og Oslo. Det er viktig at dei vegfarande vert merk-same på at E134 Haukelivegen er den kortaste vegen mellom aust- og vestlandet. Me oppmodar trafikantane å bruke kartet og ikkje stole på skiltinga for den er mangelfull. Oppmodar samferdselsministeren til å ta tak i denne saka på ny og få sett opp korrekte skilt, trafikantane er ikkje tent med at skilting vert nytta som politisk våpen i samband med vegutbygginga i Noreg.

Køyr forsiktig i sumar, "Onkel polti" ser deg

DETTE MÅ DU BETALE		
	Fartsoverskridelse til og med km/t	Beløp i kroner
60 eller mindre ...	5 km/t	600,-
	10 km/t	1600,-
	15 km/t	2900,-
	20 km/t	4200,-
	25 km/t	6500,-
70 eller mer ...	5 km/t	600,-
	10 km/t	1600,-
	15 km/t	2600,-
	20 km/t	3600,-
	25 km/t	4900,-
	30 km/t	6500,-
	35 km/t	7800,-

Kilde: Samferdselsdepartementet

Over 25 km/t i 60-sone eller lavere: **Førerkortbeslag.**
Over 35 km/t i 70-sone eller høyere: **Førerkortbeslag.**

To prikker i førerkortet når du kjører over 15 km/t for fort i 60-sone eller lavere, eller over 20 km/t for fort i 70-sone eller høyere.

Åtte prikker i førerkortet betyr at du mister lappen for et halvt år.

Sør-Noreg rundt – over Haukeli

Flatdal.

Sør-Noreg rundt over Haukeli er ein av dei finaste ferieturane du kan ta, fordi Sør-Noreg er ein landsdel der du finn blankskura svaberg og lune sandstrender langs kysten, blømande jordbruksdistrikt og svale skogar innover i landet, vill og storslagen natur over mot vestlandet til Hardanger- og Boknafjorden, og snø på dei høgaste fjelltoppane mot nord. Svært vakkert alt saman. I tillegg vil du finne levande byar og bygder med eit mangfald av kultur-, og aktivitetstilbod spesielt laga for deg. Det er det same om du kjem med ferje til aust-, sør, eller vestlandet, Haukelivegen er det viktigaste vegsambandet. Ut frå Haukelivegen går det vegar på kryss og tvers, vegar som har fått sine spesielle namn etter områda dei går igjennom.

Du har Telemarksvegen som går mellom sørlandsbyen Kristiansand og Morgedal i Telemark. Vegen er innfallsporten til Telemark for ferietrafikken på Hirtshals, Newcastle og Göteborg. Setesdalsvegen går òg ut ifrå Kristiansand og opp til Haukeligrend. Suleskardvegen er namnet på vegen mellom Sandnes, Hovden i Setesdal, og Dalen-Høydalsmo i Telemark. Her finn du og Myllargutvegen, som tek av frå Haukelivegen ved Nutheim og kjem innpå att i Haukeligrend, denne vegen er knytt opp mot meistarsapelemannen Myllargutens liv. Ryfylkevegen er ein veg som har fått karakteristikken ”vill og vakker”, ein opplevingsveg som fører fram til mange attraksjonar. Folgefonntunellen gjer det lettare å koma frå Hardanger og over til

South-Norway in a nutshell – through Haukeli

Ulevåvatn, Haukelifjell

Travelling across southern part of Norway through the Haukeli Pass provides a beautiful journey with a magnitude of scenic experiences. Southern part of Norway has a diversity of landscapes; Sea swept rocky shores and sheltering sand dune beaches along the coast merges with open farmlands, vast forests and narrow valleys. Towards the West Coast to the Hardanger and Bokna Fjords one faces steep mountains with snow covered peaks that plunge into bottomless lakes and fjords. It's all beautiful picturesque. In addition you will encounter vibrant cities and rural villages with a diversity of cultural and activity offers tailor-made for you.

Regardless if you arrive with ferry from East, South or West Coast, the Haukeli Road (E134) constitute the most important road network. Along the Haukeli Road there are roads connecting in all directions, roads named after heritage and cultural belonging. The Telemark Road includes Kristiansand to Morgedal in Telemark. This road is the gateway to Telemark for holidaymakers arriving from Denmark, Sweden and UK. The Setesdal Road is also starting off from Kristiansand and continues up towards Haukeli. The Suleskar Road constitutes the road from Stavanger to Hovden in Setesdal, and towards Dalen – Høydalsmo in Telemark. At this point you enter the Miller Boy Road which turn off the Haukeli Road at Nutheim and then connect to Haukeli. This road is named after a famous folklore musician. The Ryfylke Road

Durch Südnorwegen – über Haukeli

Haukeli zählt zu den schönsten Urlaubsausflügen, weil dieser Teil des Landes so abwechslungsreich ist. Hier finden Sie vom Wasser umspülte Felsen und stille Sandstrände. Im Binnenland gibt es fruchtbares Agrarland und kühle Wälder. In Richtung Westnorwegen – zum Hardangerfjord und zum Boknafjord – ist die Landschaft rauer und auf ihre Art beeindruckend. Im Norden sind die höchsten Berge bis weit in den Sommer mit Schnee bedeckt. Kurz: Südnorwegen ist voller landschaftlicher Schönheiten. Außerdem laden pulsierende Städte und Ortschaften mit einem vielfältigen Kultur- und Aktivitätsangebot zum Besuch ein. Der Haukelivegen ist als die wichtigste Straßenverbindung zwischen Ost-, Süd- und Westnorwegen zu bezeichnen, und von dieser zweigen andere Straßen in alle Himmelsrichtungen ab. Der Name bezeichnet oft das Gebiet, durch das diese Straßen führen.

Der Telemarksvegen verbindet die südnorwegische Hafenstadt Kristiansand, in der Fähren aus Hirtshals, Newcastle und Göteborg anlegen, mit Morgedal im Bezirk Telemark. Der Setesdalsvegen beginnt ebenfalls in Kristiansand und führt aufs Fjell nach Haukeligrend. Suleskardvegen heißt die Straße zwischen Sandnes, Hovden im Setesdal, und Dalen-Høydalsmo in Telemark. Bei Nutheim zweigt der Myllargutvegen ab, der nach dem berühmten norwegischen Fiedelspieler „Myllargut“ (mit bürgerlichem Namen Torgeir Augundsson) benannt ist und in Haukeligrend wieder in den Haukelivegen einmündet.

Frå Kvinnherad.

Frå Åmotsdal.

Lyng.

Kvinnherad og øyriket mellom Bergen og Haugesund. Mellom sørlandsbyen Kristiansand vestlandsbyen Haugesund, kjem du på ein spesiell opplevingsveg som ber namnet Nordsjøvegen. Og så ein "veg" i dette mangfaldet av vegar, er Telemarkskanalen, ein vassveg med turistbåt mellom Skien og Dalen i Telemark. Så å seia frå fjord til fjell.

I magasinet Haukelivegen vil me ta deg med på ein tur langs Haukelivegen, der du kan oppleve kva denne landsdelen har i å by på.

is characterised as "wild and beautiful", and along this road you will be encountering many attractions.

The Folgefonn Tunnel makes it easier to travel from Hardanger towards Kvinnherad and the magnitude numbers of islands between Bergen and Haugesund. Between the South Coast city Kristiansand and the West Coast city Haugesund you can enter the North Sea Road which has many scenic qualities along with attractions. At last among the diversity of roads mentioned here, the Telemark Canal, a water way with boat traffic between Skien and Dalen in Telemark, so to speak from fjord to mountain.

In Magasinet Haukelivegen you will be guided to the many experiences to be discovered alongside the Haukeli Road.

Der Ryfylkevegen ist eine Strecke, die man ohne weiteres als „wild-romantisch und besonders schön“ bezeichnen kann, denn hier gibt es viele Sehenswürdigkeiten. Durch den Folgefonn-Tunnel ist es heute einfacher, von Hardanger nach Kvinnherad und zu den Inseln zwischen Bergen und Haugesund zu kommen. Zwischen Kristiansand in Süd-norwegen und Haugesund in Westnorwegen fahren Sie auf der erlebnisreichen Nordsee-Straße (Nordsjøvegen). Und eine „Straße“ ist natürlich auch der Telemark-Kanal, auf dem zwischen Skien und Dalen im Bezirk Telemark Ausflugschiffe verkehren, die auf diese Weise Fjord und Fjell miteinander verbinden.

Im Tourismus-Magazin „Haukelivegen“ möchten wir Sie näher mit dieser zentralen Verkehrsader bekannt machen und Ihnen das vielfältige Angebot in diesem Teil Norwegens vorstellen.

Soga om Haukelivegen

Haukelivegen- A Road for All Seasons

Zur Geschichte des Haukelivegen

Dyrskard, Haukelifjell.

Av Alv Straumstøyl

Året er 1968. Gjennom mørke tunnelopningar flyt ein todelt, durande straum av bilar, hastande mot aust eller vest. Det går strykande etter den breie, asfaltlagde vegen, som likt eit mørkt band svingar seg oppetter bratte stigningar, smøyer seg rundt åsar, nabbar og kollar og retter seg ut etter lange, lett duvande flotter og leite. På godt sommarføre treng du ikkje eingong ein time frå Røldal til Haukeligrend. Det treng du heller ikkje på godt vinterføre.

For året 1968 var det tidsskiftet då årstidene ikkje lenger stengde for sambandet aust-vest over Haukelifjell. Lange tunnelar gjennom verutsette strók sikra overfarten. Den gamle ferdslevegen, post-vegen og riksvegen - Haukelivegen - hadde endelig vorte heilårsveg og “internasjonalisert” som europaveg. Men kva hadde gått føre seg på denne leia føreåt, ja, det er ei lang soge, fleire hundre år lang - - .

Ved jøletider 1155 er eit fylgje på veg vestetter (“nord um fjall”) over Haukelifjellet. Det er lendmannen Gregorius Dagsson som skal til Etne for å søkje vern hjå Erling Skakke. Rundt 40 år seinare møter me den unge jarlesonen Sigurd Erlingsson (Skakke) på røming austover etter same ruta. I dørkarmen på den gamle Vinje Stavkyrkje har han rita inn ein runebodskap som fortel at kong Sverre er etter han. Desse to namngjevne, historiske personane får vera representantar for alle dei vegfarande som til fots,

By Alv Straumstøyl

The year is 1968. A two-way stream of cars flows into and out of the tunnel mouths, racing eastward and westward. The cars hasten along the wide, asphalt-surfaced road which, like a dark band, winds its way up steep inclines, threads around ridges, crags and hillocks, and straightens out to cross long, gently undulating upland plains and heights. In good conditions it takes less than an hour from Røldal to Haukeligrend, even in winter.

This year, 1968, marked the beginning of a new era when the changing seasons would no longer close the road from east to west over Haukelifjell. Long tunnels through the most exposed sections provided a safe route through the mountains. The old pack road, post road and king’s highway – Haukelivegen – could at last remain open all year round and was now classified as a European Highway. But what happened previously on this road? Well, that’s a long story, stretching back several centuries ...

At Christmas 1155, a procession makes its way westward (“north of the mountains”) over Haukelifjell. The nobleman Gregorius Dagsson is bound for Etne, to seek protection from Erling Skakke. Around 40 years later, we encounter the chief’s son, Sigurd Erlingsson Skakke, fleeing eastward via the same route. In the door frame of the old stave church at Vinje, he carved a runic inscription stating that King Sverre was in pursuit of him. These

Von Alv Straumstøyl

Wir schreiben das Jahr 1968. Durch dunkle Tunnelportale fließt in beiden Richtungen dichter Verkehr – gen Osten bzw. gen Westen. Auf der breiten asphaltierten Straße kommt man schnell voran. Von oben sieht die Strecke aus wie ein dunkles, kurvenreiches Band, das dem Auf und Ab der Landschaft folgt und zwischendurch auch schnurgerade über Hochebenen verläuft. Im Sommer dauert die Fahrt von Røldal nach Haukeligrend weniger als eine Stunde und im Winter bei guten Straßenverhältnissen eigentlich auch nicht länger.

Vor 1968 war dies jedoch anders, da waren die Jahreszeiten ein Wendepunkt, denn im Winter war die Ost-West-Verbindung über das Haukelifjell gesperrt. Heute sichern lange Tunnel Abschnitte, wo früher Schnee und Eis eine Gefahr darstellten. Der alte Haukelivegen wurde zur ganzjährig befahrbaren Fernstraße und Europastraße ausgebaut. Doch diese Entwicklung hat eine lange Vorgeschichte, die mehrere Jahrhunderte zurückreicht - - .

Um Weihnachten 1155 ist ein Gefolge über das Haukelifjell in Richtung Westen unterwegs („nördlich des Fjells“). Der Lehnsman Gregorius Dagsson ist auf dem Weg nach Etne, um bei dem mächtigen Erling Skakke Schutz zu suchen. Rund 40 Jahre später ist Erling Skakkes Sohn, der junge Sigurd Erlingsson, in ent-

Dyrskartunellen.

eller til hest, har kryssa fjellet mellom Telemark og Røldal, for så lang tid attende at me ikkje har skrivne kjelder om det. Men i ættesoger og stevdikt glimtar det til med minne frå farne tider.

Det er drygt over Haukelifjellet, i gamal tid rekna til ein lang dagsmars frå Haukeligrend til Røldal. Det hende at ferdafolk måtte finne seg høvelege stader til overnatting. I fyrstninga måtte dei greie seg med hellerar og oppmura steinbuer, men Pilgrimar, ja. Dei var ikkje ein uvesentleg del av ferdafolket over fjellet. Røldal kyrkje er truleg bygd i 1370-åra.

Litt seinare gav nokon eit krusifiks til kyrkja. Det hadde den eigenskapen at det "sveitta" kvar jonsoknatt og "sveittedropane" hadde ein lækjande verknad. Kvar jonsoknatt i katolsk tid, ja seinare óg, vart det halde messe i kyrkja, og pilgrimane kom i flokkvis til staden frå ulike kantar. Og det fortelst at mange var dei sjuke og uføre som etter å smurt seg med dropane frå krusifikset, fekk vende lækte heim att.

Pilgrimsferdene heldt fram lenge etter reformasjonen, men etter 1835 er det heilt slutt. Etter som ferdsla auka og hestekøyreningane jamt over vart betre, bygde dei ut gamle ferdavegar til køyrebruk. Slik óg med Haukelivegen. Ja, ynsket om ein køyreveg over Haukelifjell hadde alt kome så tidleg som i 1704 då

two named historical figures can be said to represent all the travellers who crossed the mountains between Telemark and Røldal, on foot or on horseback, over the ages, right back to the days before written records began. Family sagas and folk verse give us an occasional glimpse of times past.

It is a long haul over Haukelifjell, and in the old days it used to be a long day's march from Haukeligrend to Røldal. Sometimes the remains of a settlement – probably an inn where travellers could stay overnight. In his book on the old mountain roads of Ryfylke, Johan Veka writes that pilgrims from the east bound for Røldal church used to spend the night there. Pilgrims accounted for many of the travellers crossing the mountains. Røldal church was probably built in the 1370s.

Some time later, someone donated a crucifix to the church, which "sweated" every year on the feast of St John the Baptist (24 June). The drops of "sweat" were said to have healing powers. Before and even after the Reformation, mass was celebrated in the church every Midsummer, and pilgrims flocked to the church from far and wide. Legend has it that many of them were sick or crippled and, after daubing themselves with drops from the crucifix, returned home healed.

The pilgrimages continued for centuries

gegengesetzter Richtung auf der Flucht. In den Türrahmen der alten Stabkirche zu Vinje hat er Runen geritzt und so die Nachricht hinterlassen, dass König Sverre ihn verfolgt. Diese beiden namentlich bekannten historischen Personen seien hier stellvertretend für alle genannt, die das Gebirge zwischen Telemark und Røldal zu Fuß oder zu Pferde überquert haben – auch zu Zeiten, aus denen wir keine schriftlichen Quellen haben. In Familiensagas und volkstümlichen Gedichten ist allerdings auch von alten Zeiten die Rede.

Der Weg über das Haukelifjell war weit, früher ein langer Tagesmarsch von Haukeligrend nach Røldal. Es kam vor, dass man unterwegs übernachten musste. Anfangs suchte man unter Felsvorsprüngen und gemauerten Steinbrücken Schutz, später wollte man es etwas bequemer haben. An der Strecke gab es nur wenige Häuser, wo Fremde aufgenommen wurden, doch im Jahrbuch des Norwegischen Vereins für Bergwandern (DNT) für 1874 in Røldal hier die Nacht verbrachten.

Die Pilger waren ein nicht unwesentlicher Teil derjenigen, die das Fjell überquerten. Die Kirche Røldal wurde wahrscheinlich um 1370 erbaut. Einige Zeit später wurde ein Kreuzifix für die Kirche gestiftet, aus dem jedes Jahr in der Johannisnacht „Schweißtropfen“ mit einer heilenden Wirkung perlen. Solange in Norwegen der Katholizismus vorherrschte, und auch später, wurde in der Johannisnacht eine Messe gehalten, an der Pilger aus dem ganzen Land teilnahmen. Viele Kranke und Gebrechliche sollen durch die Kreuzifixtropfen geheilt worden sein. Diese Pilgerfahrten dauerten auch nach der Reformation noch bis 1835 an.

Wegen des zunehmenden Verkehrs und für die immer besseren Pferdekutschen wurden die alten Wege zu Straßen ausgebaut. So auch der Haukelivegen. Pläne für einen befahrbaren Weg über das Haukelifjell gab es bereits seit 1704, als Hofassessor J.E. Ernst beim König ein Gesuch einreichte, ein solches Vorhaben zwecks Verbesserung der Postbeförderung zwischen Ost- und Westnorwegen zu genehmigen.

Bis zum Beginn der Bauarbeiten sollten allerdings 150 Jahre vergehen. Gegen Mitte des 19. Jahrhunderts war die Strecke Brunkeberg–Gugarden in Haukeli fertig gestellt (1837–1843). 1866 arbeitete man sich von Gugarden weiter nach Westen vor, und 1876 war die gesamte Strecke im „Amt Bratsberg“ (heute Tele-

Frå Haukelifjell med Dyrskar i bakgrunnen.

hoffassessor J.E. Ernst sende søknad til Kongen om eit slikt tiltak for å fremje posttransporten mellom aust- og vestland.

Det gjekk likevel 150 år før dei kom igang med dette arbeidet. Mot midten av 1800-talet hadde dei gjort ferdig veglina Brunkeberg-Gugarden i Haukeli (1837-1843).

I 1866 starta vegarbeidet frå Gugarden og vestover. I 1876 var vegen ferdig innan Bratsberg amt (Telemark), dvs. til Ulevåbotn. Derifrå heldt veglina fram gjennom Dyreskard (høgste punktet på vegen 1148 m.o.h.), vidare ned til Røldal og Håra, så over Seljestadfjellet til Odda. I 1889 var vegen over Haukelifjell ferdig. Vegbreidda var jamt over 2,5 meter.

Dyrskard, eldste tunellen i landet

Det visa seg fort at vegen frå aust opp mot Dyrskard hadde problem med snø og snøras og alt i 1891 vart det bevilga kr. 14 700.- til ein kort tunnel. Dette arbeidet starta opp med ein gong og tunellen var ferdig i 1900. Denne tunellen og ein på vegen i Brattlandsdalen var dei fyrste i landet, men no er tunellen i Dyreskard den eldste for tunellen i Bratlandsdalen vart øydelagt i samband med vegutbetring.

Problema var ikkje ferdig med dette. Etter at vegen vart lagd i tunell, fekk ein problem med at store steinblokkar rasa ut i vegen på nedsida der tunellen kjem ut i dagen. Alle var einige om at her kunne ikkje vegen ligge, og ny veg vart vedteken bygd på andre sida av dalen. Stortinget løyvde pengane og i 1919 stod den 2100 m lange vegstubben ferdig, som det hadde teke 5 år å bygge. Det vart ein brattare veg men no var ein sikrare for ras. Dei fleste av dei som fer over Haukelifjell idag tenker ikkje mykje på den historiske utviklinga av vegen over Haukelifjell.

after the Reformation, but after 1835 they ceased entirely. As traffic increased and horsedrawn vehicles improved, the old pack roads were rebuilt to take vehicles. Haukelivegen was no exception. Indeed, the desire for a carriageway over Haukelifjell had been expressed as long ago as 1704, when the Assessor General, J.E. Ernst, submitted an application to the King for such a road to improve mail transport between east and west.

However, another 150 years were to pass before work started. The section of road between Brunkeberg and Gugarden in Haukeli was built in 1837-43. In 1866, work began to extend the road westward from Gugarden. By 1876, the road had reached the boundary of Bratsberg county (modern Telemark) at Ulevåbotn. From here, the line of route continued over the Dyrskard pass (the highest point on the road, 1,148 metres above sea level), descending to Røldal and Håra, then climbing again over Seljestadfjellet to Odda. In 1889, the road over Haukelifjell was completed, with a carriageway width of 2.5 metres throughout.

Dyrskard, Norway's oldest tunnel

It soon became apparent that the ascent to Dyrskard from the east was vulnerable to snow and avalanches. As early as 1891, the sum of NOK 14,700 was made available for construction of a short tunnel. Work started straight away, and the tunnel opened in 1900. This was one of the first road tunnels in Norway and is the oldest one still in existence; another tunnel built around the same time in Brattlandsdalen was demolished in the course of road improvements.

The problems did not end there. After construction of the tunnel, large rocks re-

mark) befahrbar, d.h. bis nach Ulevåbotn. Von dort verlief die Trasse über Dyrskar (höchster Punkt der Strecke 1148 m ü. M.) hinab nach Røldal und Håra und dann über das Seljestadfjell nach Odda. 1889 war die gesamte Strecke fertig – mit einer Breite von durchschnittlich 2,5 Metern.

Dyrskar, der älteste Tunnel Norwegens

Bald zeigte sich, dass die Trasse auf der Ostseite hinauf nach Dyrskar wegen Schnee und Lawinen Probleme bereitete. 1891 wurden daher 14.700 Kronen für einen kurzen Tunnel bewilligt. Die Arbeit wurde sofort in Angriff genommen, und 1900 konnte der Tunnel dem Verkehr übergeben werden. Dieser und ein anderer Tunnel (im Brattlandsdal) waren die ersten Tunnel in Norwegen. Jetzt ist der Dyrskar-Tunnel der älteste, da der Brattlandsdal-Tunnel bei Straßenbauarbeiten zerstört wurde.

Damit hatte man die Probleme aber noch nicht vollständig im Griff. Jetzt lösten sich große Gesteinsbrocken an den unteren Tunnelportalen und versperrten den Weg. Alle waren einer Meinung, dass die Streckenführung verändert werden musste. Die andere Seite des Tals wurde als günstiger angesehen. Das Parlament bewilligte die notwendigen Mittel, und 1919 war das 2100 Meter lange Teilstück fertig – nach fünfjähriger Bauzeit. Diese Strecke war steiler, aber besser vor Steinerschlag und ähnlichen Gefahren geschützt.

Wenn Sie heute über das Haukelifjell fahren, werden Sie kaum über die Geschichte dieser Straßenverbindung nachdenken. Wer sich jedoch für solche Themen interessiert, sollte in Dyrskar anhalten und dann nicht in den Haukeli-Tunnel hineinfahren, sondern die alte Strecke Richtung Dyrskar wählen. Wenn man auf der früheren Trasse Richtung Osten an der unter Denkmalschutz stehenden Baubaracke vorbeigeht, kommt man zum alten Tunnel und sieht weiter unten die beiden neueren Straßen: die durch einen Beton-tunnel verlaufende Europastraße 134 und die 1919 umgebaute Straße.

Natürlich war es ungünstig, dass die Straße im Winter gesperrt werden musste. Die Wetterverhältnisse in den Bergen machten es unmöglich, die Strecke schneefrei zu halten – in manchen Jahren war sie knapp 8 Monate lang gesperrt. Große Schneemengen und Schneeverwehungen, besonders in Dyrskar, waren fast unüberwindliche Hindernisse für die Straßenarbeiter, die in manchen Jahren noch im

Merkestein.

For dei som interesserar seg for slikt er Dyreskard verd ein stopp. Om du kjem frå aust eller vest, ikkje køyr inn i Haukelitunellen, men køyr gamlevegen fram mot toppen av Dyreskard. Gjeng du gamlevegen austetter forbi den freda gamle vegbrakka, kjem du til den gamle tunellen og då ser du under deg dei to nyare vegane vegane, både E134 som ligg i betong-tunnel og vegen som vart ombygd i 1919.

Det er sjølvsagt ei ulempe at vegen var stengd om vinteren. Vertilhøva i høgfjellet gjorde det umogleg å halde vegen open, ja, somme år kunne han berre nyttast i vel 4 månader. Store snømengder og skavler, særleg i Dyreskard førte til eit umenneskeleg slit for vegarbeiderane som somme år, så seint som i juli-leite, måtte grave tunnelar for å sleppe fram trafikken. Ein heilårsveg ville føre med seg ei rekkje fordelar for det sørnorske samfunnet, ikkje minst på det næringspolitiske og samfunnsøkonomiske området.

Den omfattande utbygginga av Tokkevassdraget i desse åra gjorde ein heilårsveg endå meir nødvendig, og hausten 1959 starta arbeidet, fyrst i Telemark fylke. Planen var å byggje vegen ferdig i 3 etappar, byggjesteg, på til saman 9 år:

1. byggjesteg - alle tunnelanlegga med vegar (5år);
2. byggjesteg - ventilasjons- og lysanlegga i tunnelane (2år), og
3. byggjesteg - utbetring og omlegging av den vegen som heile tida har vore open om vinteren (2år). For å finansiere dette prosjektet måtte ein satse på løyvingar over statsbudsjettet og innkrevjing av bompengar.

Prosjektet Heilårsveg over Haukeli strekte seg frå Grungebru i Telemark til Seljestad i Hordaland, ein strekning på omlag 91 km. For å greie snømengdene har dei tildels lagt vegen høgt i terrenget slik at snøen blæs av, og dels i tunnel. Til saman er det rundt 14 200 meter tunnelar.

ularly fell on the road where it emerged from the tunnel to begin its descent. Everyone agreed that this was no place for a road, and it was decided to build a new road on the opposite side of the valley. Parliament made funding available, the new section of road, 2.1 km in length, opened in 1919 after five years' work.

Most modern-day travellers over Haukelifjell rarely stop to consider the history of the road they are following. For anyone with an interest in transport history, Dyreskard is worth a stop. Coming from the east or west, instead of entering the Haukeli tunnel, take the old road towards Dyreskard summit. Following the old road eastward, past the preserved navvies' quarters, you will reach the old tunnel and will see the two newer roads beneath you: the E134 in its concrete tunnel and the road built in 1919.

The wintertime closure of the road was a major disadvantage. The mountain weather conditions made it impossible to keep the road passable; indeed, some years it was open for little more than four months. Heavy snowfall and large snowdrifts, particularly around Dyreskard, called for superhuman efforts on the part of roadworkers. Some years they were still digging tunnels through the snow for traffic as late as July. A road that was open all year round would bring numerous economic and social benefits to communities in the south of Norway.

The development of extensive hydroelectric schemes on the Tokkevassdraget river system increased the need for a permanently open road, and work finally got under way in Telemark county in autumn 1959. The plan envisaged construction of the road in three phases over a period of nine years:

- Phase 1 – all tunnel sections of road (five years);
- Phase 2 – tunnel ventilation and lighting systems (two years); and
- Phase 3 – upgrading and realignment of those sections of road that were already open in winter (two years). The project was funded by grants from central government and tolls on road users.

The new road scheme ran from Grungebru in Telemark to Seljestad in Hordaland county, a distance of 91 km. To cope with the winter conditions, some sections of road were routed through exposed terrain where the snow would be blown clear, and other sections (14.2 km in total) were built in tunnel.

The road reaches a height of 1,086 metres

Gamlevegen i Seljestadjuvet.

Juli Tunnel graben mussten, um die Durchfahrt zu ermöglichen. Es war klar, dass eine ganzjährig befahrbare Straße eine Reihe von Vorteilen für die Menschen in Südnorwegen mit sich bringen würde, nicht zuletzt in betriebs- und volks-wirtschaftlicher Hinsicht.

Vor allem der umfassende Ausbau des Tokke-Gewässersystems als Energiequelle in diesen Jahren erforderte eine ganzjährig befahrbare Straße, und diese Arbeit wurde im Herbst 1959 von Telemark aus in Angriff genommen. Es waren 3 Baustufen und 9 Jahre Bauzeit vorge-sehen:

1. Baustufe – alle Tunnel mit Straßen (5 Jahre),
2. Baustufe – Lüftungs- und Beleuchtungsanlagen in den Tunneln (2 Jahre),
3. Baustufe – die schon immer im Winter befahrbar war (2 Jahre). Für die Finanzierung des Projekts waren staatliche Mittel und Straßenbenutzungsgebühren vorgesehen.

Das Projekt „Ganzjahresstraße über das Haukelifjell“ umfasste die Strecke von Grungebru in Telemark bis Seljestad im Bezirk Hordaland, insgesamt ca. 91 Kilometer. Zum Schutz vor dem Schnee wurde die Straße teilweise sehr hoch gebaut, damit der Wind den Schnee von der Fahrbahn wehen konnte, und teilweise durch Tunnel geführt (insgesamt rund 14.200 m). Der höchste Punkt (1.086 m) befindet sich auf dem Haukelifjell, und abgesehen von den Tunneln verlaufen nicht weniger als 15 Kilometer höher als 1000 Meter über dem Meer.

Die Ganzjahresstraße über das Haukelifjell wurde am 7. September 1968 von Verkehrsminister Håkon Kyllingmark offiziell dem Verkehr übergeben. Das Ergebnis der neunjährigen Bauzeit war ein Verkehrsweg mit hohem Standard.

Frå Haukelifjell

Det høgste punktet ligg på 1086 meter, på Haukelifjell, og utanom tunnelane ligg heile 15 km av vegen i ei høgd på meir enn 1000 meter over havet. Heilårsvegen over Haukeli vart offisielt opna av statsråd Håkon Kyllingmark den 7. september 1968. Resultatet etter 9 års arbeid vart ein veg med høg standard.

I 1968 fekk Riksveg 10 mellom Drammen og Haugesund gjennom Kongsberg, Notodden, Haukeli og Skarsmo status som europaveg, E-76 og seinare E-134. I samband med dette opprykket i status er heile den nemde vegstrekninga vorte lansert under namnet "Haukelivegen". Eit slikt eintydig omgrep har ut frå propagandaomsyn ein god del å seia for reiselivsarbeidet, for marknadsføringa av det området vegstrekninga dekkjer i turistsamanheng. Og at vegen vert mykje nytta, ja, det syner trafikkutviklinga som visar ein auke frå 138016 bilar i 1969 til 280596 i 1987 og vidare 368610 i 1992 og i 2000 hadde det auka til 406202 bilar over Haukelifjell. Og det er ingen grunn til å tru at ikkje auken held fram i tida som kjem: Stadig fleire får augo opp for den rike variasjonen i naturopplevingar frå fjord til fjell, gjennom alle årstidene.

Etter å ha fått eit historisk tilbakeblikk om Haukelivegen, startar me vår tids ferd mot vest i Drammen. Me tek for oss kommunane etter som dei ligg geografisk langs E-134 til Haugesund og prøvar å gje deg litt informasjon på vegen. For dei som har trong for meir informasjon vil turistinformasjonane kunne hjelpe.

at Haukelifjell summit, and outside the tunnels some 15 km of road is more than 1,000 metres above sea level. After nine years' work, the fine new road over Haukeli was officially opened by Håkon Kyllingmark, Minister of Transport, on 7 September 1968.

In 1968, Highway 10 from Drammen to Haugesund via Kongsberg, Notodden, Haukeli and Skarsmo was designated as a European Highway (originally numbered E76, later E134). Following this increase in status, the name Haukelivegen ("The Haukeli Road") was applied to the entire road. For marketing and promotional purposes, this was of great benefit to the tourist industry in the areas served by the road. The rise in the traffic figures testifies to the popularity of the route. In 1969, 138.016 cars crossed Haukelifjell; in 1987, 280.596; in 1992, 368.610; and in 2000, 406.202. All the signs are that the upward trend will continue, as more and more people discover the rich variety of scenery, from fjords to mountains, that can be enjoyed whatever the season.

So much for the history of Haukelivegen. Back in the present day, our westbound journey starts in Drammen. We shall take each community in turn as we follow the E134 to Haugesund and try to tell you a little about the route. If you would like more information, the local tourist information offices will be happy to help.

Im Jahr 1968 wurde die Nationalstraße 10 zwischen Drammen und Haugesund – über Kongsberg, Notodden, Haukeli und Skarsmo – als Europastraße klassifiziert, zunächst mit der Bezeichnung E-76 und später E-134. In Verbindung mit dieser höheren Einstufung erhielt die Strecke auch den Namen „Haukelivegen“.

Ein solcher eindeutiger Begriff spielt eine große Rolle für die Fremdenverkehrswerbung in den umliegenden Regionen. Die Bedeutung der Straße ist an der Entwicklung des Verkehrsaufkommens abzulesen: die Zahl der Fahrzeuge stieg von 138.016 (1969) auf 280.596 (1987) und 368.610 (1992) an. Im Jahr 2000 fuhren 406.202 Fahrzeuge über das Haukelifjell. Es ist nicht anzunehmen, dass diese Tendenz sich ändern wird. Immer mehr Touristen entdecken die große Vielfalt der Naturerlebnisse, die diese Strecke zwischen Fjord und Fjell zu jeder Jahreszeit zu bieten hat.

Nach diesem geschichtlichen Rückblick auf die Entstehung des Haukelivegen beginnen wir die Fahrt von Drammen aus Richtung Westen und geben für jede Kommune an der E-134 – bis nach Haugesund – eine kurze Beschreibung. Für weitere Einzelheiten stehen die Tourist-Informationen gern zur Verfügung.

Haukeliveien

EN AF TURISTFÆRSELENS STORE HOVEDRUTER

Framnsynte menn såg i slutten av forrige århundre ein mogleghet til å laga ein sikker innanlands trafikkåre mellom aust- og vestlandet. Telemarkskanalen vart bygd ferdig mellom Skien og Dalen. Dette skjedde samtidig som at det vart bygd ny veg over Haukelifjell. Når alt stod ferdig for litt over hundre år sidan var det mogleg å ta båten til Dalen og hestetransport mellom Dalen og Odda og båt vidare til Bergen. Haukelivegen vart eit faktum, og har i tiåra seinare utvikla seg vidare til å bli ei av dei viktigaste trafikkårene i Sør-Noreg.

*I Yngvar Nilsen, Reisehaandbøger frå 1908, finn me denne informasjonen
Fra Christiania over Telemarken til Hardanger, Haukeliveien.*

Fra Christiania til Skien reises man med jernbane. Som alternativ er dampskipsruten til Skien. I Skien begynner farten paa den telemarkske kanal, hvis to nederste sluser er opførte inde i byen for at omgaa Damfossen.

Dampskibene (Restaurationen) afgaar i regelen 2 G.dagl. fra en særegen brygge ovenfor sluserne, først over det lille Hjellevand.....

..... Vognmænd fra Odda og Røldal tilbyder sig i mængde og kommer ofte ved Bandakslisli om bord i dampskibet.

Best at tage dem med ro og ikke forhaste sig med å træffe aftale. Flere af dem har skudsmaalsbøger fra Bergens Turistforening.

Slik var tilbodet for omkring 100 år sidan. Tidene har endra seg, i 1908 tok det frå 3 – 5 dagar å koma frå Christiania til Odda, no brukar me berre nokre timar. Det som ikkje har endra seg er naturen, våre høg-fjell ligg der i all sin prakt no som før.

Nasjonal turistveg

Der er blitt arbeidt for at Haukelivegen skulle bli godkjent som Nasjonal turistveg, men til no har det ikkje lukkast. Vegen går over to fjell Røldalsfjellet og Haukelifjell med den særmerkte fjellbygda Røldal i mellom. I Dyrskard, vegens høgaste punkt ligg landets eldste vegtunell bygd ferdig i 1900. I tillegg til

Victoria ved Dalen brygge.

Seljestadjuvet

Gamlevegen langs Ulevåvatn

Oppslagstavle til Statens Vegvesen på Haukeliffjell

DEN GAMLE HAUKELIVEGEN VAR DEN FØRSTE HØGFJELLSVEGEN MELLOM AUST- OG VESTLANDET.

ARBEIDET MED VEGANLEGGET TOK TIL I 1857 OG BLEI FULLFØRD I 1889.

OVER RØLDALSFJELLET BLEI VEGEN OPNA I 1865.

LENGDA PÅ VEGEN FRA ODDA TIL TELEMARSK GRENSE ER 71,7 KM. HØGSTE PUNKTA PÅ VEGEN ER DYRSKAR MED 1148 M.O.H. OG RØLDALSFJELLET MED 1065 M.O.H.

VEGEN VAR OPEN 12-14 VEKER FOR HEST OG KJERRE DEI FØRSTE ÅRA, OG SEINARE 16-20 VEKER FOR MOTORKØRETØY.

ANLEGG SARBEIDET PÅ NY VEG OVER HAUKELIFJELLET OG RØLDALSFJELLET TOK TIL SOMMAREN 1960.

HEILE ANLEGGET BLEI OPNA FOR HEILÅRSTRAFIKK VINTERSESONEN 1967/68.

ETTER AT DEN NYE VEGEN GJENNOM RØLDALSFJELLET BLEI OPNA MISTA GAMLEVEGEN SIN BETYDNING OG GJEKK MOT FORFALL.

STATENS VEGVESEN HAR RESTAURERT VEGEN SOM KULTURMINNE, OG VEGEN VIL BLI VERNA FOR ETTERTIDA.

VEGEN GÅR GJENNOM STORSLAGEN NATUR OG ER VEL VERD EIN TUR.

vegen, så har me og Telemarkskanalen som gjer at dette bør i framtida bli eit nasjonalt historisk reiselivstilbod, der det er mogeleg å oppleva båttur på Telemarkskanalen og ein biltur langs den gamle vegen, ein "karjoltur over Haukeli".

Det er å vone at med tida så vert også Haukelivegen ein Nasjonal turistveg, når alle gamle vegar på nordvestlandet og i Nord-Noreg har fått NT status. Dette er politikk, "noen har snakket sammen".

Gamlevegen i Ulevåvatn.

Frå Dyrskar

Restaurert bru.

Dyrskartunnellen.

Pilegrimen

-ei kulturhistorisk vandring frå Telemark til Røldal

Frå mellomalderen og langt inn på 1800-talet gjekk det føre seg ein årleg valfart gjennom Telemark til Røldal. Målet var krusefikset i Røldal stavkyrkje. Legenda fortalde at kvar jonsok sveitta krusefikset i kyrkja og sveitten var undergjerande. Folk strøymde til frå inn- og utland for å bli lækja. Røldal vart på denne tida det nest største pilegrimsmålet i landet, bare Nidaros var større.

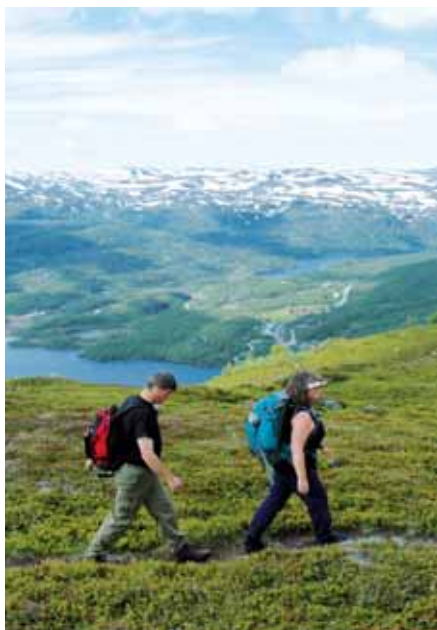
Pilegrimsvandring i nyare tid

Vår tids pilegrimsvandring går i pilegrimane sine fotefar, langs dei gamle vegane mellom Vest-Telemark og Røldal. Vandringa går i variert natur, gjennom bygder og over høgfjell.

Det var dei lokale historielaga som tok opptakten til dei «nye» vandringane og det er representantar frå desse laga som er kjentmenn og førarar i samband med fellesvandringa kvar vår.

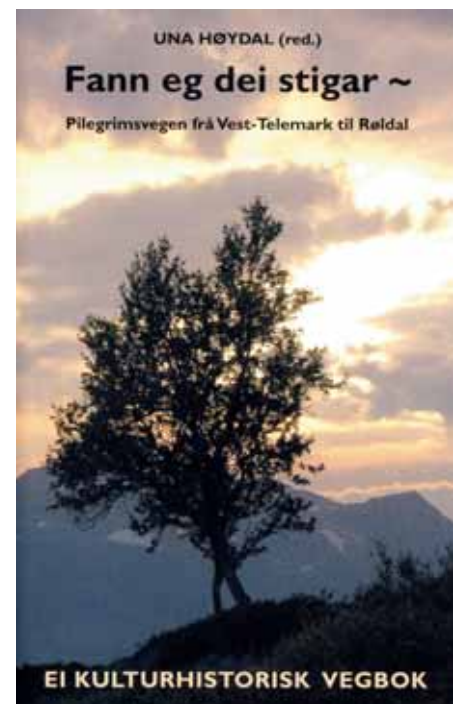
Pilegrimen er ein tur for både kropp og sinn, eit kvilerom med plass til ro og ettertanke. Det er ei vandring og eit møte, ikkje berre med vakker natur og interessante doger, men og med menneskje ein kanskje ellers ikkje ville ha møtt. Natur og kultur hand i hand, og vandringa passar for alle, anten målet er det indre i reisa eller den kulturhistoriske.

Me er svært glade for den store interessa som har kome omkring vandringane til Røldal, men me greier ikkje å få til organisert vandring til alle. For å bøte på dette har me fått laga ei kulturhistorisk vegbok som gjer det mogeleg å gå turen åleine eller sammen med gode vener.

I boka finn du:

- 56 kart med nøyaktige vegforklaringar, samt oversiktskart.
- Etappevis informasjon om terreng, avstandar, høgder, overnattingsstader, butikkar og bank.
- Stoff om naturtilhøve, forhistorie, pilegrims tradisjonen, dei gamle vegane og bruken av dei.
- Mengder av kulturhistorisk stoff, dikt, segn, og soge.
- Planleggingsinformasjon som avstands-tabellar, kommunikasjon, telefonnummer.
- Vandringsmeditasjonar for pilegrimar.

Boka «Fann eg dei stigar» er på 264 sider, hefta, og kostar kr. 350.00

Me har og laga ei eige kartbok der alle karta er samla, denne kostar kr. 150.00
Til salgs i bokhandel eller direkte frå:
ugh@vest-telemark.museum.no
tlf. 35077331 - 90964581

Vi GODSTRANSPORTØRER kører Haukelivegen

FC TRANSPORTSERVICE A.S
3895 EDLAND

Tlf: +47 35 07 03 35 - Mobil: +47 48 10 10 11 - Telefax: +47 35 07 02 15
E-post: post@fctransport.no - www.fctransport.no

Godstransport AS

Mellombrottet 1, 3737 Skien
Tlf. 90 55 67 48

Hardanger Transport AS
5750 Odde

Tlf. 53 65 00 70 – Faks 53 65 00 80
post@hardanger-transport.no
www.hardanger-transport.no

EEK TRANSPORT®

VI LØSER DITT
KRANBILBEHOV.
Kranbiler m/37 og 47 tm.
Vinsj og jibb, 28 m
rekkevidde.

Kontakt oss på tlf. 0 35 95
E-post: bestilling@eektransport.no Web: www.eektransport.no

CATO REKANES
TRANSPORT

- Plan-/kranbiler
- Bulkbiler
- Tippbiler
- Betongbiler

Hørte - 3800 Bø
Tlf. 35 95 56 57 - Mob. 97 70 00 00

Gustav Eidsvåg
LANGTRANSPORT

Tlf. 916 98 350 – 52 70 85 20
E-post: gustav@langtransport.no

Skjoldavegen 136
5519 Haugesund

Drammen kommune

Allsidige Drammen

Drammen er ein vakker by, med praktfullt terreng på både sider av byens «hovudgate» Drammenselva, - ei av dei få hovudgatene i nokon by der du kan fiske laks. I Drammen kan du velje mellom det pulserande bylivet, eller vandringer langs den vakre elva, og du er berre fem minutt unna eit unikt turterreng som du kan nå på fleire måtar, mellom anna via den verdskjende Spiraltunnelen. Kunst, kultur, herregardar og museumsvandringer, kan gje deg mange spanande opplevingar.

Langs Drammenselva er det laga idylliske turveggar som blir svært mykje bruka. Åssidens elvepark er eit turmål for sundagsvandrarar. Her fins det koselege sitje-grupper og rikeleg høve til å stikke stortåa i vatnet. På Brakerøya er det laga ein fleire kilometer lang fjordpark. Det reine, friske vatnet i Drammenselva gjer at badelivet florerar som i gamle, gode dagar. Og for deg som måtte vera fiske-interessert, kan me nemne at Drammens-elva faktisk er ei av landets beste lakse-elver, - med mogleghet til å få sjøørret og fleire andre fiskeslag - om laksen skulle svikte.

Du har vel høyrte gjete Spiralen, fjelltunnelen som går i spiral i seks slyng opp i Bragneresåsen. Tunnelen er 1650 meter lang, og når du kjem på toppen, har du eit fantastisk panoramautsyn over Drammen by, Drammensfjorden og områda rundt. På toppen ligg Drammens Museums fri-luftsavdeling med 22 gamle bygningar. Området på Spiraltoppen har parkerings-plass for 200 bilar, du finn kafeteria, kiosk, toalett og rastekrakkar plassert rundt i terrenget.

Vil du vite meir ta kontakt med Service-torget tlf. 03008.

Versatile Drammen

Drammen is a beautiful town, with great countryside on both sides of the "high street" through the town: the Drammens-elva river, one of the few high streets anywhere in the world in which you can catch salmon. In Drammen you can choose between the pulsating life of the town and quiet walks along the lovely river. You are also only five minutes away from unique countryside for walking and skiing, which you can reach in many ways, one of which is through the world-famous Spiral tunnel. Art, culture, mansions and museums combine to offer you a whole range of exciting experiences.

Along the river there are idyllic paths that are very popular. The river park at Åssiden is a good destination for Sunday walks. There are lots of pleasant places to sit here, and you might feel tempted to test the temperature of the water. At Brakerøya, a several kilometre long fjord park has been created. The clean, fresh water of the Drammenselva river means that bathing is as popular as it has always been. And if you love fishing, it is worth mentioning that Drammenselva is one of the best salmon rivers in the country, and you can also catch sea trout and lots of other varieties of fish there if you're not having any luck with the salmon.

You may have heard of Spiralen, the rock tunnel that winds up the Bragneresåsen hill in six loops. The tunnel is 1650 metres long, and when you get to the top you have a fantastic panoramic view of Drammen itself, the fjord and the surrounding area. There at the top of Spiralen, you have Drammen Museum's open air section with its 22 old buildings, and parking for 200 cars. You will also find a cafeteria, a kiosk, toilets and seats dotted about the area.

If you would like further information, please phone Servicetorget on 03008.

Das vielsaltige Drammen

Drammen ist eine schöne Stadt mit einer reizvollen Landschaft auf beiden Seiten seiner „Hauptstraße“, des Flusses Drammens-elva. Es gibt bestimmt nicht viele Städte, in denen man Lachse angeln kann. In Drammen haben Sie die Wahl zwischen dem pulsierenden Stadtleben und einem geruhsamen Spaziergang am Fluss entlang, und in nur fünf Minuten sind Sie in einem herrlichen Wandergebiet, das man unter anderem durch den weltberühmten Spiralen-tunnel erreicht. Kunst, Kultur, Herrenhäuser und Museumsrundgänge zählen zu den interessanten Erlebnissen in dieser Stadt.

Am Drammenselva wurden idyllische Wanderwege angelegt, die sehr beliebt sind. Der Flusspark Åssiden ist ein Ziel für einen Sonntagsspaziergang. Hier gibt es gemütliche Sitzgruppen und reichlich Gelegenheit, mit den Füßen im Wasser zu baumeln. Auf Brakerøya wurde ein mehrere Kilometer langer Fjordpark angelegt. Dank des sauberen, frischen Wassers kann man im Drammenselva wie in alten Zeiten baden. Sportangler werden es gern hören, dass der Drammenselva zu den besten Lachsflüssen des Landes zählt und man hier auch Meerforellen und andere Fischarten fängt.

Von der „Spirale“, dem 1.650 Meter langen Tunnel im Bragneresåsen, haben Sie sicher schon gehört. In sechs Windungen geht es hier in die Höhe, und auf dem Gipfel bietet sich eine Panoramaaussicht auf die Stadt, den Drammenfjord und die Umgebung. Hier oben befindet sich die Freilichtabteilung des Museums Drammen, die 22 alte Gebäude umfasst. Es sind 200 Parkplätze, eine Cafeteria, ein Kiosk, Toiletten und Sitzgelegenheiten zum Rasten vorhanden.

Weitere Informationen bietet das Bürgerbüro („Servicetorget“), Tel. 03008.

Øvre Eiker kommune

Øvre Eiker

Turen videre på Haukeliveien går langs Drammenselva og her kan ein gle seg over vakre gardar med åkrer og enger, kranse av store skogområde og høge utsiktspunkt.

Dette er sentrale områder med mange tettstader, som Skotselv, Darbu, Vestfossen, Ormåsen og kommunesentrumet Hokksund. Eikerbygdene har ei rik historie, her er gravhauger, oldtidsfunn, bygdeborger – og Fiskum gamle kyrkje – for å nemne noko. Nøstetangen Museum og Nøstetangen Glass er beliggende i den gamle Sorenskrivergården i Hokksund. Fossheim Herregård i Vestfossen er blant dei største turistattraksjonane. Kulturhovedstaden Vestfossen er staden for den kunstinteresserte. Her finn ein mykje spanande moderne kunst. Vestfossen Kunstudlaboratorium, Arena Vestfossen, Shoddyhuset med blant anna moderne glaskunst er verde eit besøk.

For deg som likar aktiv ferie, kan nemnast badeliv, båtutleige, seglsport og åpen gard med mange slags dyr. Det er tur- og sykkelstigar i naturskjønne område, og mogleg å fiske i meir enn 100 skogstjern. Det mest attraktive fritidstilbodet for mange er nok laksefisket i Drammenselva, der det blir teke kring ti tonn laks i året. For dei som ynskjer det, er det høve til å bli med på ei opplevingsrik båtferd med M/S Eikern på Eikern frå Vestfossen. Her får du sjå eit av Norges vakreste kulturlandskap.

*Øvre Eiker Turistinformasjon
Sorenskrivergården, 3300 Hokksund
(ope på sumaren)
Anners, ta kontakt med Servicesenteret
på rådhuset i Hokksund
Tlf. + 47 32 70 11 95 / 32251000
E-post: post@visiteiker.no /
post@ovre-eiker.kommune.no
Internett: www.visiteiker.no*

Øvre Eiker

The journey along Haukelivegen continues alongside the Drammenselva river, taking in views of picturesque farms with fields and meadows, surrounded by large swathes of forest and high vantage points.

This is a centrally located region with a number of villages, including Skotselv, Darbu, Vestfossen, Ormåsen and the municipal centre of Hokksund. The villages in Eiker have a rich history: here you will find burial mounds, ancient archaeological discoveries, village fortresses, and the old church at Fiskum, to mention but a few interesting sites. Nøstetangen Museum and Nøstetangen Glass are located at Gamle Sorenskrivergaarden in Hokksund. The manor house at Fossheim Herregård in Vestfossen is one of the most popular attractions in the area. The culture capital Vestfossen is a haven for art aficionados, offering an exciting range of modern art. Vestfossen Kunstudlaboratorium, Arena Vestfossen and Shoddyhuset, with its displays of glass art, are well worth a visit.

For those who want an active holiday, there are opportunities for bathing, boat hire, sailing and open farms with many types of animals. There are foot and cycle paths in scenic surroundings along with more than 100 forest lakes with good fishing opportunities. For many, the most attractive leisure activity is probably salmon fishing in the Drammenselva river, where around 10 tonnes of salmon are caught every year. You can also board M/S Eikern at Vestfossen for an adventurous voyage on lake Eikeren. From the lake you have views of one of Norway's most beautiful cultural landscapes.

*Øvre Eiker Tourist Information
Gamle Sorenskrivergaarden
3300 Hokksund (open during summer)
At other times, contact the service centre at the town hall in Hokksund.
Tel: +47 32 70 11 95 / +47 32 25 10 00
Email: post@visiteiker.no /
post@ovre-eiker.kommune.no
Internet: www.visiteiker.no*

Øvre Eiker

Die Weiterfahrt auf dem Haukelivegen führt am Drammenselva entlang, und bald können Sie sich an stattlichen Bauernhöfen mit Äckern und Wiesen erfreuen, die von Wäldern und hohen Aussichtspunkten umgeben sind.

In dieser Gegend liegen mehrere größere Orte wie Skotselv, Darbu, Vestfossen, Ormåsen und der Zentralort Hokksund. Die Orte in Eiker blicken auf eine interessante Geschichte zurück, wovon unter anderem Grabhügel, vorgeschichtliche Funde, Fluchtburgen und die alte Kirche in Fiskum zeugen. Das Nøstetangen Museum und Nøstetangen Glass befinden sich im alten Sorenskrivergården in Hokksund. Das Gut Fossheim Herregård in Vestfossen gehört zu den größten Touristenattraktionen. Die „Kulturhauptstadt“ Vestfossen zieht Besucher an, die sich für moderne Kunst interessieren. Das Vestfossen Kunstudlaboratorium, die Arena Vestfossen und das Shoddyhuset mit moderner Glaskunst lohnen einen Besuch.

Wer im Urlaub aktiv sein möchte, kann baden, auf Boots- oder Segeltour gehen und Bauernhöfe mit vielen Tieren besuchen. Es gibt Wander- und Radwege in reizvoller Landschaft und Angelmöglichkeiten in über 100 Waldseen. Das für viele attraktivste Freizeitangebot ist wohl das Lachsangeln im Drammenselva. Rund zehn Tonnen Lachs werden hier jedes Jahr gefischt. Auf dem See Eikeren werden von Vestfossen aus erlebnisreiche Schiffsfahrten mit der M/S Eikern angeboten, die durch eine der schönsten Kulturlandschaften Norwegens führen.

*Touristeninformation Øvre Eiker
Sorenskrivergården, 3300 Hokksund
(im Sommer geöffnet)
Im übrigen Jahr: Bürgerbüro im Rathaus
Hokksund
Tel. + 47 32 70 11 95 / 32251000
E-Mail: post@visiteiker.no /
post@ovre-eiker.kommune.no
Internet: www.visiteiker.no*

Kongsberg kommune

Sølvbyen Kongsberg

Dette er flere variantar som blir fortald om det fyrste sølvfunnet på Kongsberg. I alle høve – det blei i åra som kom oppdaga stadig meir sølv, og det kom i gang gruverdrift. Kring 1750 hadde bergmennene sprengt ei gruve som var 500 meter djup, truleg ein av verdas djupaste. I 1770 var drifta i sølvgruvane på det mest omfattande, med drift i 80 gruver og skjerp, og arbeidsstokken var på kring 4000. Så blei det vanskar for sølvgruvane, og i 1805 kom beskjeden frå København at Verket skulle leggjast ned. 1760 mann blei arbeidslause i ein by der gruverdrift var hovudnæringa. Dette var ei katastrofe som blei starten på Kongsberg Våpenfabrikk. Ved Sølvgruvane i Saggrenda går det i sommarsesongen dagleg fleire gruvetog med omvisningar 342 m under overflata.

På Kongsberg ligg Norsk Bergverksmuseum og Sølvverkets samlingar, som arrangerar vandringer i den 5 km. lange Underbergstollen hver sommer (hele året for grupper). Museets guider fortel om anlegga. Den Kongelige Mynts Museum, Kongsberg Våpenfabrikks Museum, og Kongsberg Skimumuseum, som tek for seg kongsberghopparane sine meritter i skibakkar over heile verda. Lågdalsmuseet er et kulturhistorisk museum for Kongsberg, Sandsvær, Numedal og Øvre Eiker. Museet ligger i vakre omgivelser, kun 5 min. gange fra sentrum. På Labro finn du Vassdragsmuseet, eit spesialmuseum med vassdrag som hovudtema, samt Norsk Vegmuseum avd. Buskerud. Kongsberg kyrkje bør du ta deg tid til å sjå nærare på. Kyrkja er den best bevarde barokk-kyrkja i Noreg, og den er ei av landets vakraste kyrkjer, med 2000 sitjeplassar.

Kongsberg Turistservice AS
Schwabesgt 2, (ved jernbanestasjonen)
3611 Kongsberg
Tlf. 32 29 90 50- Faks: 32 29 90 51
E-post: post@visitkongsberg.no
Internett: www.visitkongsberg.no

Kongsberg – the silver town

Many different stories are told about the first discovery of silver at Kongsberg. In the years that followed the town's foundation in 1624, more and more silver was found and eventually the silver mines were started. Around 1750, miners had excavated a mine 500 metres deep, possibly one of the deepest in the world. Mining activities reached a peak in 1770, with 80 mines and excavations in operation and a workforce of 4,000 men. The silver mines then ran into difficulties and, in 1805, an order came from Copenhagen to close the mines. Mining had been the main livelihood of the town, and 1,760 men lost their jobs. To mitigate this misfortune, a weapons factory, Kongsberg Våpenfabrikk, was established. At Sølvgruvane, the old silver mines in Saggrenda, visitors can board a mine train several times a day during the summer months for a guided tour of the mine workings 342 metres below ground.

Kongsberg is home to Norsk Bergverksmuseum (the Norwegian Mining Museum), which incorporates the Silver Mines Collection and runs guided tours of the 5-km-long Underberg Adit in the summer months (all year round for groups). The museum's guides tell visitors about life in the mines. In the same building, you will find Den Kongelige Mynts Museum (the Royal Mint Museum), Kongsberg Våpenfabrikks Museum (the weapons factory museum) and Kongsberg Skimumuseum, which is dedicated to the achievements of local ski jumpers in international competitions. Lågdalsmuseet is a cultural history museum for Kongsberg, Sandsvær, Numedal and Øvre Eiker. The museum is situated in beautiful surroundings, only five minutes' walk from the town centre. At Labro you will find Vassdragsmuseet, a museum focusing on watercourses, and the Buskerud branch of Norsk Vegmuseum (the Norwegian Road Museum). You should take the time to explore Kongsberg church, which is the bestpreserved Baroque church in Norway and one of the country's most beautiful churches, with seating capacity for 2,000 people.

Kongsberg Turistservice AS
Schwabesgate 2 (near railway station)
3611 Kongsberg, Norway
Tel.: +47 32 29 90 50 - Fax: +47 32 29 90 51
E-mail: post@visitkongsberg.no
Website: www.visitkongsberg.no

Silberstadt Kongsberg

Über den ersten Silberfund in Kongsberg sind mehrere Geschichten im Umlauf. Wie es auch gewesen sein mag – in den nachfolgenden Jahren wurde immer mehr Silber gefunden, und der Bergbau begann. Um 1750 waren die Bergleute mit Sprengkraft über 500 Meter tief in den Berg vorgedrungen und hatten wohl eins der weltweit tiefsten Bergwerke angelegt. 1770 erreichte der Betrieb in den Silbergruben seinen Höhepunkt, 80 Stollen und Schürfgruben waren zu dieser Zeit in Betrieb und rund 4.000 Mann standen in Lohn und Brot. Dann kamen schwierigere Zeiten, und 1805 traf die Order aus Kopenhagen ein, den Betrieb der Silberhütte einzustellen. 1.760 Männer wurden arbeitslos in einer Stadt, die hauptsächlich vom Bergbau lebte. Diese wirtschaftliche Katastrophe war der Ausgangspunkt der Waffenschmiede Kongsberg Våpenfabrikk. Am Silberbergwerk in Saggrenda fahren in der Sommersaison mehrmals täglich Grubenzüge in den Berg, wo 342 m unter der Oberfläche Führungen stattfinden.

In Kongsberg liegen das Norwegische Bergbaumuseum und die Sammlung der Silberhütte, die jeden Sommer (für Gruppen ganzjährig) geführte Touren in den 5 km langen Underbergstollen anbieten. Weiterhin gibt es das Museum der Königlichen Münze, das Museum der Kongsberg Våpenfabrikk und das Kongsberg Skimumuseum, das die Leistungen der von hier stammenden Skispringer würdigt. Das Lågdalsmuseum ist ein kulturgeschichtliches Museum der Gemeinden Kongsberg, Sandsvær, Numedal und Øvre Eiker. Nur fünf Gehminuten vom Zentrum entfernt liegt es eingebettet in eine reizvolle Umgebung. In Labro befinden sich das Flussmuseum zum Thema Wassernutzung und das Norwegische Straßenmuseum/Abt. Buskerud. Sehenswert ist auch die Kirche von Kongsberg, die am besten erhaltene norwegische Barockkirche und eines der schönsten Gotteshäuser des Landes mit 2.000 Sitzplätzen.

Kongsberg Turistservice AS
Schwabesgt 2 (am Bahnhof),
3611 Kongsberg
Tel. +47 32 29 90 50 - Fax +47 32 29 90 51
E-Mail: post@visitkongsberg.no
Internet: www.visitkongsberg.no

Lokalhistoriske bøker

Gamle fjellveggar i Rogaland

Av Johan Veka

ISBN 82-92169-10-5

Hefte 100 sider **kr. 175.00**

Nytt opptrykk av boka.

Det er få som ferdast på dei gamle fjellvegane no. Dei er iferd med å bli gløynde. Me har fått nye vegar over heile fjellet. Dei gamle måtte ta føtene fatt og hente korn, sild og turrisk i Suldal.

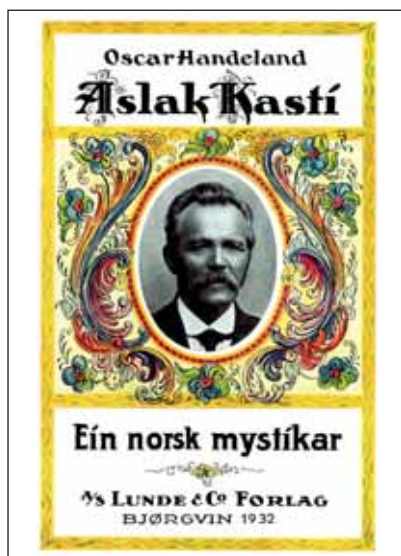
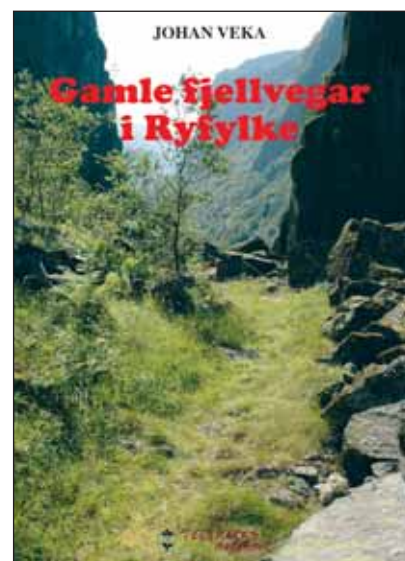
Folk og fjell

Av Trygve Fosstveit og Knut Gjerden

ISBN 978-82-92169-09-4

Boka er på 144 sider, innb, **kr. 295.00**

Boka fortel om daglegliv på fjellviddene i Hardanger, Telemark og Setesdalen

Boka om Aslak Kasti

Ein norsk mystikar av Oscar Handeland

ISBN 82 - 92169-04-0

Hefta, 223 sider **kr. 175.00**

Rui-jentene som kom til kongen

Av Knut Eidem

Soga om Rui-jentene fenga det norske folk, boka er no kome i nytt opplag

Innb, 141 sider **kr. 195.00**

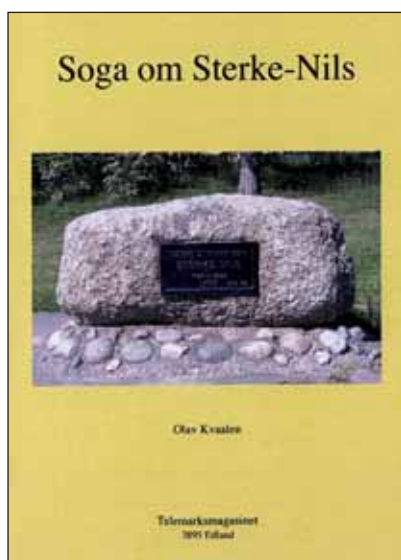

Soga om Sterke-Nils

Av Olav Kvålen

ISBN 82-92169-05-9

Hefta. 114 sider **kr. 130.00**

NY BOK

Håkon Årneshaugen

- Husmannsguten frå Fåvang som kom til Telemark og strei for eit betre samfunn

Ein biografi av Ragnar Lurås

ISBN 978-82-92169-12-4

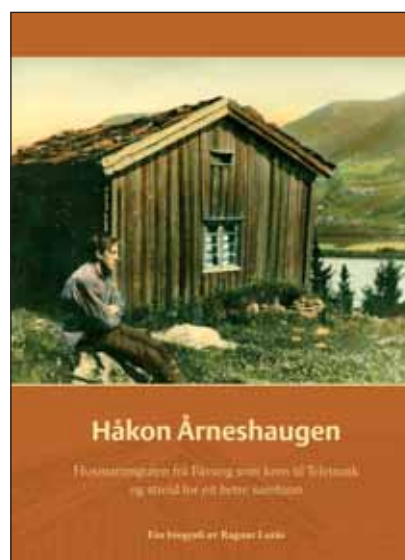
Innb, 274 sider **kr. 398,-**

Finndu ikkje bøkene i bokhandelen din, ta kontakt med oss direkte:

Telemarksmagasinet, 3895 Edland

Tlf. 35 07 03 05

E-post: ragnv-c@online.no

Notodden kommune

Notodden – byen med gnisten

Notodden ligg sentralt i Telemark. Rundt byen er det gode moglegheitar for friluftsliv. Byen ligg innmed Heddalsvatnet, som er ein del av Telemarkskanalen. Notodden kommune fekk bystatus i 1913, og har røter attende som ein typisk industriby og det var her at industrieventyret Norsk Hydro byrja og som gav grunnlaget for ein rask vekst.

Attraksjonar

Byen hyser fleire galleri, mellom anna Telemarksgalleriet med vekslende utstillingar. Notodden er Norsk Hydros vogge og i Bedriftshistorisk samling er utstilt gjenstandar frå denne pionertida. Notodden kyrkjepark er litt av ei perle i byen. Her finn du beplanting med element frå renesanse, barokk og landskapsstil. Av utsmykking kan nemnast ein skulptur av Anne Grimdalen, og fleire minneplater.

Heddal stavkyrkje er den største mellomalderstavkyrkja i landet, med sine tre tårn og 64 takflater. Kyrkja er vigd til Jomfru Maria, vart truleg reist på 1250-talet i Håkon Håkonsons blømande regjeringstid. Like ved største stavkyrkja i Noreg ligg Heddal bygdetun høgt og ope mot bygda, med 16 bygningar frå mellomalderen til 1930. "Rambergstugo" reknast som den viktigaste, ikkje minst p.g.a. folkekunstnaren Olav Hansson si rosemålte oppstugu frå 1784. Husmannsplassen "Hola" er ein rekonstruksjon som syner den andre sida av det fattige 1800-talssamfunnet. Anne Bamle (1884-1972) gjenskafe kvinnebunaden for distriktet. Denne bunaden har blitt sær populær i store delar av landet. Utstilling rundt temaet finnast i Rambergstugo.

Fyrileivstugo frå 1930 er den siste stugo som blei flytta til museumsområdet, noko som skjedde i 1989. Den er rikt dekorert med rosemåling og treskjerjing av den lokale kunstnaren Olav Fyrileiv. Den siste tilveksten til Heddal bygdetun er Vegvokterhytta frå Reskjemheia mellom Heddal og Bø. Den står no like ved den gamle ferdsleveggen gjennom Heddal. Vegvokterhytta representerar nyare, lokal samferdslesoge.

Turistinformasjonen i Notodden

Tlf. 35 01 50 00

www.notodden.kommune.no

www.heddalbygdetun.no

hnm@heddalbygdetun.no

Tlf. 350 20840 – 416 22 664

Utleige 905 16 479

Notodden – the town with an enterprising spark

Notodden is centrally located in Telemark, surrounded by excellent outdoor amenities. The town is on the shores of Heddalsvatnet lake, part of the Telemark Canal system. Notodden was incorporated as a town in 1913, and its origins are those of a typical industrial town. Norsk Hydro was founded here, providing a basis for rapid urban expansion.

Attractions

Notodden is home to a number of museums and galleries, including Telemarksgalleriet, which hosts a variety of exhibitions. The town is the birthplace of Norsk Hydro. In a museum called Bedriftshistorisk samling, you can see exhibits from the company's early days. Notodden Kirkepark (churchyard) is one of the town's treasures. Here you can see plants and landscape gardening with Renaissance and Baroque influences. Keep an eye open for a sculpture by Anne Grimdalen and several memorial plaques.

Heddal Stave Church, with its three towers and 64 roof panels, is the largest medieval stave church in Norway. It is thought that the church, which is dedicated to the Virgin Mary, was built in the 1250s during the prosperous reign of Håkon Håkonson. In high, open country close to the stave church, Heddal bygdetun is a folk museum featuring 16 buildings dating from the Middle Ages through to 1930. The most significant of these is the Rambergstugo cottage, with its rosepainted decoration by the folk artist Olav Hansson dating from 1784. The other end of the wealth spectrum is reconstructed at Hola, a 19th-century cottar's farm. Anne Bamle (1884-1972) recreated the local women's folk costume, whose popularity has spread to many parts of Norway. This is the subject of an exhibition in Rambergstugo.

Fyrileivstugo (built 1930) was the last cottage to be moved to the museum (in 1989) and is richly decorated with rose painting and woodcarving by local artist Olav Fyrileiv. The latest addition to Heddal bygdetun is a piece of local transport history from more recent times. The roadman's hut from Reskjemheia, between Heddal and Bø, now stands beside the old highway through Heddal.

Notodden tourist information centre

Tel: +47 35 01 50 00

www.notodden.kommune.no

Heddal Bygdetun: www.heddalbygdetun.no

hnm@heddalbygdetun.no

Tel: +47 35 02 08 40 or 416 22 664

Rentals: +47 905 16 479

Notodden – eine quicklebendige Stadt

Notodden liegt zentral in Telemark. In der Umgebung gibt es schöne Möglichkeiten, sich in der Natur zu bewegen. Die Stadt liegt am See Heddalsvatnet, der einen Teil des Telemarkkanals bildet. Die Gemeinde erhielt 1913 das Stadtrecht und nahm die Entwicklung einer typischen Industriestadt, denn hier lag die Keimzelle des heutigen Konzerns Norsk Hydro, was der Stadt ein schnelles Wachstum bescherte.

Attraktionen

In Notodden laden mehrere Galerien zum Besuch ein, unter anderem die Bezirks-galerie Telemark mit wechselnden Ausstellungen. Notodden ist die Wiege von Norsk Hydro, und in der Betriebsgeschichtlichen Sammlung sind Exponate aus den Anfangsjahren der Firma zu sehen. Sehenswert ist auch der Kirchenpark. Er ist im Renaissance-, Barock- und Landschafts-stil bepflanzt und enthält u.a. eine Skulptur von Anne Grimdalen sowie mehrere Gedenktafeln. Die Stabkirche von Heddal ist die größte mittelalterliche Stabkirche Norwegens. Sie hat drei Türme und 64 Dächer und ist der Jungfrau Maria geweiht. Gebaut wurde sie wahrscheinlich um 1250 während der Regierungszeit von König Håkon Håkonson.

Gleich neben der Stabkirche befindet sich das Freilichtmuseum Heddal Bygdetun mit 16 Gebäuden aus der Zeit des Mittelalters bis 1930. Die Rambergstugo gehört zu den wichtigsten Gebäuden, vor allem wegen der Rosenmalerei des volkstümlichen Künstlers Olav Hansson aus dem Jahr 1784. Die rekonstruierte Häuslerkate „Hola“ veranschaulicht das ärmliche Landleben im 19. Jahrhundert. Anne Bamle (1884-1972) erneuerte die Frauenvolkstracht dieser Gegend, die inzwischen landesweit sehr beliebt ist. Eine Ausstellung zu diesem Thema befindet sich in der Rambergstugo.

Die Fyrileivstugo aus dem Jahr 1930 kam 1989 in das Museum. Das Haus ist reich mit Rosenmalerei und Schnitzwerk des örtlichen Künstlers Olav Fyrileiv verziert. Der jüngste Zuwachs des Freilichtmuseums ist die Vegvokterhytta aus Reskjemheia zwischen Heddal und Bø. Sie steht jetzt direkt an der alten Straße durch Heddal und repräsentiert die jüngere örtliche Verkehrsgeschichte.

Touristeninformation Notodden

Tel. +47 35 01 50 00

www.notodden.kommune.no

www.heddalbygdetun.no

hnm@heddalbygdetun.no

Tel. +47 35 02 08 40, +47 41 62 26 64

Vermietung +47 905 16 479

VELKOMMEN TIL STAVKYRKJEOMRÅDET OG KAFÉ OLEA

Info: (+47) 53 00 12 00
Norsk: 5360 English: 5361
www.heddalstavkyrkje.no

 HEDDAL
-ein stig i tid

Over Hovin

Når du kjem til Kongsberg, kan du ta ein alternativ veg gjennom Jondalen og over Hovin. Du kører rv. 40 nokre kilometer mot Geilo, for så å ta av til venstre inn på rv. 37 opp gjennom Jondalen og forbi Bolkesjø. Ved Ormemyr tek du til høgre og kører rv. 364 gjennom vakkert landskap forbi Blefjell camping og vidare gjennom Hovin til Tinn Austbygd og fram til du kjem inn på rv. 37 ved Mæl.

www.hovinitelemark.no

Via Hovin

When you get to Kongsberg, you can take an alternative route via the Jondalen valley and Hovin. Take Route 40 a few kilometres towards Geilo, before turning left on to Route 37 up the Jondalen valley and past Lake Bolkesjø. At Ormemyr you turn right, taking Route 364 through beautiful scenery past Blefjell campsite, Hovin and Tinn Austbygd until you reach Route 37 at Mæl.

www.hovinitelemark.no

Über Hovin

Wenn Sie nach Kongsberg kommen, gibt es eine Alternativroute durch das Jondal und über Hovin. Zuerst fahren Sie einige Kilometer auf der Str. 40 Richtung Geilo und biegen dann nach links auf die Str. 37 ins Jondal und nach Bolkesjø ab. In Ormemyr geht es rechts ab auf die Str. 364, die durch eine schöne Landschaft am Blefjell Camping vorbei nach Hovin und weiter nach Tinn Austbygd führt. Bei Mæl erreichen Sie wieder die Str. 37.

www.hovinitelemark.no

... langs Haukelivegen/Tinnsjøvegen

Blefjell Camping

Familiecamping ved Sandvatn i Hovin, 60 km fra Rjukan og 50 km fra Kongsberg. Hyttene har plass for 2-5 personer. Alle hyttene har kjøkkenutstyr, og noen har sengetøy. 6 av hyttene har peis og vedovn. Lekeplass, båt- og kanoutleie, bading, fiske og fine turløyper i skog og fjell.

3652 HOVIN I TELEMAR
Telefon: 35 09 91 50
www.blefjellcamping.no
E-Post: blecamp@online.no

Notodden Camping

ligger ved E134, 1,5 km utenfor Notodden sentrum, retning Seljord. 6- og 4- mannshytter, stor plass for telt og campingvogner, kanoutleie, kiosk med enkelte dagligvarer, dusj og toalettrom for handikappede, muligheter for seilflygning, kjøkken for telt-turister. Plassen ligger sentralt til utflukter til bl.a.:

- Gaustatoppen • Telemark Sommarland
- Heddal Stavkyrkje, Heddal bygdetun
- Sølvgruvene på Kongsberg

Reshjemveien 46, 3677 Notodden
Tlf.: 35 01 33 10 - 35 01 41 08
E-post: oistein.sauro@c2i.net

Gaustablikk Høyfjellshotell

3661 Rjukan

Telefon: 35 09 14 22

Telefax: 35 09 19 75

<http://www.gaustablikk.no>

e-post: gaustablikk@gaustablikk.no

Tinnsjø Kro & Camping AS

Kro med god mat og alle rettigheter

Utleie av:

Leiligheter - Små hytter - Båter

Kano - Dresin - Fiskeutstyr

Godt fiske

Kort avstand til severdigheter

Nedre vei 4, 3658 Miland
Tlf. 35 09 05 85 – 996 25 400

Sandviken Camping

4 stjernes familiecamping ved Tinnsjøen, ca 29 km øst for Rjukan sentrum. 12 komfortable hytter, 3-7 personer med kjøkkenutstyr og noen med dusj og wc. Moderne sanitæranlegg som har solarium og sauna.

3650 TINN AUSTBYGD
Telefon: 35 09 81 73 - Telefax: 35 09 41 05
Web: <http://www.sandviken-camping.no>
E-Post: kontakt@sandviken-camping.no

Hjartdal kommune

Hjartdal – fjellbygdkommunen på austlandet

Hjartdal er ein fjell- og landbrukskommune med spreidd busetnad. I kommunen satsast det stort på turisme og hyttebygging, men du finn samstundes mange idylliske stader, med solsvidde hus frå middelalderen plassert i særprega kulturlandskap. Kommunen er sett saman av dei tre bygdene Sauland, Hjartdal og Tuddal:

Hjartdal ligg lengst mot vest, typisk er det vakre landskapet med småskalalandbruket, gamle bygningar, steingjerder, verdfull kulturmark og gamle ferdselsårar. Bygda vart i 2003 nominert til den prestisjetunge UNESCO internasjonale kulturlandskapspris. Her kan du finne opplevingstilbod knytt til lokal kultur og tradisjon som er god næring både for gane og hjerne, kropp og sjel.

Sauland er kommunesenter med bank, post, bensinstasjon, politi og helsekontor. Her ligg også naturperla Omnesfossen. Ved fossen ligg også den gamle industribygningen "Heddal Mølle". Her er også ein flott badeplass med naturlege vass-sklier.

Tuddal ligg langs "Fjellvegen over Gaustatoppen" f.v.651 frå Sauland til Rjukan – høgaste punkt 1260 m.o.h.

Tuddal er bygda der det byggjast flest hytter, men i bygda er der også eit flott museum/bygdetun, galleri, fjellgardsferie, det over 100 år gamle Tuddal Høyfjells hotell, seterdrift, to campingplassar, kafé, friluftsliv og fiske.

I tillegg kan du frå Tuddal kome til Bondal med sitt særskild verdfulle kulturlandskap og gardsmuseum.

Langs "Fjellvegen", ved kafeen og parkeringsplassen på Stavsro i retning mot Rjukan, ligg stien til Gaustatoppen (1883 m.o.h.). Frå toppen har du i klart vær utsyn over ein sjettedel av Noreg.

Informasjon:

Hjartdal turist- og bygdesentral
tlf. 35 02 48 68

Bøen kiosk og kafé tlf. 47 35 02 41 20
www.visittuddal.no
www.hjartdal.kommune.no

Hjartdal – where urban Norway meets the mountains

Hjartdal is a sparsely populated district consisting of mountains and farms. Tourism and holiday homes are the growth industries, but you will also find plenty of picturesque locations with sun-bleached houses from the Middle Ages amid the distinctive agricultural landscape. The district comprises three communities: Hjartdal, Sauland and Tuddal.

Hjartdal, the westernmost community, has a beautiful landscape dominated by small-scale agriculture, old buildings, stone walls, valuable cultural heritage and old highways. Nominated for Unesco's cultural landscape prize in 2003, it is the ideal place to let your mind, taste buds, body and soul experience local culture and traditions.

Sauland, the district's administrative centre, has a bank, post office, filling station, police station and health centre. Omnesfossen waterfall, on Hwy E134, is one of nature's masterpieces. Nearby are Heddal Mølle, an old mill building, and a great swimming spot with natural water slides in the rock.

Tuddal is situated by the mountain road over Gaustatoppen – county road 651 from Sauland to Rjukan – the highest point of which is 1,260 metres above sea level. Tuddal is a popular location for holiday cabins, but the village also has a great museum, a gallery, a mountain farm holiday resort, the more than 100-year old Tuddal Høyfjellsshotell, summer pastures, two camp sites, a café, outdoor activities and fishing opportunities. From Tuddal you also have easy access to Bondal, with its particularly important cultural landscape and farm museum.

Along the mountain road, by the café and car park at Stavro near Rjukan, you will find the starting point for the footpath to Gaustatoppen (1,883 metres above sea level). In clear weather the top of the mountain offers views across one sixth of the Norwegian land mass.

Information:

Hjartdal tourist and village centre
Tel: +47 35 02 48 68

Bøen kiosk and café Tel: +47 35 02 41 20
www.visittuddal.no
www.hjartdal.kommune.no

Hjartdal – eine ostnordnorsche Gebirgsgemeinde

Hjartdal ist eine Gebirgs- und Agrarge-meinde mit verstreuter Besiedlung. Hier wird großer Wert auf die Tourismusförder-ung und den Neubau von Ferienhäusern ge-legt, aber man findet immer noch idyllische Orte mit alten, teerscharzen Häusern in einer typischen Kulturlandschaft. Die Ge-meinde besteht aus den drei Orten Sauland, Hjartdal und Tuddal:

Hjartdal liegt am weitesten westlich in reizvoller Landschaft und wurde mit seinen kleinen Bauernhöfen, alten Gebäuden, Steinwällen, dem wertvollen Kulturland und dem alten Wegenetz 2003 als norwegischer Kandidat für den prestigeträchtigen inter-nation-alen Kulturlandschaftspreis der UNESCO vorgeschlagen. Auf die Besucher warten hier Erlebnisse mit Bezug zur Regional-kultur und -tradition, die Gaumen und Geist, Körper und Seele erfreuen.

Im Zentralort **Sauland** gibt es Bank, Post, Tank-stelle, Polizei und ärztliche Versorgung. Der Wasserfall Omnesfossen ist eine Naturperle an der E 134. Hier befinden die alte Heddal Mølle und eine schöne Badestelle mit natürlichen Wasserrutschen.

Tuddal liegt am „Fjellvegen über den Gaustatoppen“ (Str. 651) von Sauland nach Rjukan mit dem höchsten Punkt auf 1.260 m Höhe. In Tuddal gibt es nicht nur viele Hütten, sondern auch ein schönes Freilichtmuseum und eine Galerie. Man kann Ferien auf Bergbauernhöfen, im mehr als 100 Jahre alten Tuddal Høyfjellsshotell, auf Almen und auf zwei Campingplätzen machen. Es gibt ein Café, Wander- und Angelmöglichkeiten. Ein Abstecher führt von Tuddal nach Bondal mit seiner besonders wertvollen Kulturlandschaft und einem Hofmuseum.

In Stavsro am „Fjellvegen“ in Richtung Rjukan gibt es einen Parkplatz und ein Café. Von hier führt ein Wanderweg auf den Gaustatoppen (1.883 m), von dem man bei klarer Sicht ein Sechstel Norwegens überblickt.

Weitere Informationen:

Hjartdal turist- og bygdesentral
Tel. +47 35 02 48 68

Bøen Kiosk und Café, Tel. +47 35 02 41 20
www.visittuddal.no
www.hjartdal.kommune.no

.....langs Myllargutvegen

Myllargutvegen tek av frå E134 ved Nutheim i Flatdal og følger fylkesveg 503 fram til Straume bru i Øy fjell, der kjem ein inn på fylkesveg 801 fram til Rauland. Vidare følger ein Rv. 362 gjennom Rauland, langs Totak til Arabygdi og Edland der du kjem inn på E134 i Haukeligrend.

Tanken om å laga Myllargutvegen er at mykje av felespelaren Tarjei Augundson "Myllarguten" (1802–1872) sitt liv er knytt til desse bygdene der denne vegen fer igjennom. Han kom som liten gut til garden Kjos i Åmotsdal som juring. Av Jon Kjos lærde han mykje om felespel og når bygdfolket møttest på Dansarsteinen var den unge Myllarguten spelemann. Seinare vart han gift med Ingeber Rikardsdotter Haugen frå Edland og budde då på ein stad som heitte Rispehaugen i Edland. Han kjøpte Øygarden i Arabygdi for pengar han tente på konsertane han hadde saman med Ole Bull. Etter ei tid måtte han gå frå denne garden og flutte så til husmannsplassen Kosi i Arabygdi der han levde i stor fattigdom fram til han døydde 21. november 1872. Dei er baa gravlagde ved Rauland kyrkje.

På 1960-talet vart husa på Kosi bygd oppatt til det me i dag kallar Myllarheimen og der står og minnesmerke over Myllarguten. Minnesmerket er laga av bilethoggaren Dyre Vaa frå Rauland og vart avduka den 24. august 1969.

Myllargutvegen – The Miller Boy's Road
Myllargutvegen ("The Miller Boy's Road") branches off from the E134 at Nutheim in Flatdal, following County Road 503 as far as Straume bridge, Øy fjell, where it joins CR 801 to Rauland. The route then takes you on Hwy 362 through Rauland and along Totak lake to Arabygdi and Edland, before rejoining the E134 in Haukeligrend.

The road commemorates a celebrated local fiddle player, Tarjei Augundson (1802–72), known as "Myllarguten" ("The Miller Boy"). As a young boy, he came to Kjos farm in Åmotsdal to work as a shepherd. He learned the art of fiddle playing from Jon Kjos and would provide musical accompaniment when the local folk gathered at Dansarsteinen, the Dancing Stone.

Myllarguten married Ingeber Rikardsdotter Haugen from Edland, setting up home at Rispehaugen in Edland. He later bought Øygarden farm in Arabygdi with the proceeds of concerts he had played with Ole Bull, the famous fiddle virtuoso. After a time he was forced to vacate his farm, moving to the cottar's farm of Kosi in Arabygdi, where he lived in great poverty until his death on 21 November 1872. Myllarguten and his wife are both buried in Rauland churchyard.

In the 1960s, the house at Kosi was restored as the Myllarheimen (Miller's Home) museum. Also on site is a memorial to Myllarguten by Rauland sculptor Dyre Vaa, erected 1969.

Der Myllargutvegen

Der Myllargutvegen zweigt bei Nutheim in der Gemeinde Flatdal von der E 134 ab und verläuft auf der Str. 503 bis Straume bru in der Gemeinde Øy fjell, dann weiter auf der Str. 801 nach Rauland. Schließlich folgt er der Str. 362 durch die Gemeinde Rauland und führt am Totaksee entlang nach Arabygdi und Edland, um in Haukeligrend wieder die E 134 zu erreichen.

Der Name der Route bezieht sich auf den Geiger Tarjei Augundson „Myllarguten“ (1802–1872), der in dieser Gegend gelebt hat. Als kleiner Junge kam er zum Viehhüten auf den Hof Kjos in Åmotsdal. Von Jon Kjos lernte er das Geigenspiel, und wenn getanzt wurde, war der junge Myllarguten der Spielmann. Er heiratete Ingeber Rikardsdotter Haugen aus Edland und zog nach Rispehaugen in Edland. Von dem Geld, das er durch Konzerte zusammen mit dem berühmten Geiger Ole Bull verdient hatte, kaufte er den Hof Øygarden in Arabygdi. Später musste er ihn wieder verlassen und zog auf den Pächterhof Kosi in Arabygdi, wo er in großer Armut bis zu seinem Tod am 21. November 1872 lebte. Beide Eheleute sind an der Kirche in Rauland begraben.

In den 1960er-Jahren wurden die Gebäude in Kosi als „Myllarheimen“ wiederaufgebaut, und man errichtete ein Denkmal zu Ehren des Myllarguten, das der Bildhauer Dyre Vaa aus Rauland schuf und das am 24. August 1969 eingeweiht wurde.

PensjonistNorge.no

VIA OSS KAN DU:

- lese dagens siste nyheter fra norske aviser
- finne andre nyttige og interessante sider på Internet.
- oppdatere deg på alt som har med pensjon og pensjonisttilværelsen generelt å gjøre.
- benytte deg av mange gode pensjonisttilbud.

STARTSIDEN PÅ INTERNETT FOR NÅVÆRENDE OG FREMTIDIGE PENSJONISTER

Klikk deg inn på www.pensjonistnorge.no for å besøke oss!

.....langs Haukelivegen og Myllargutvegen

Seljord Ferieland

- Koselig turistsenter • Motell • Campingplass • Flotte hytter •
Badestrand • Gode fiskemoglegheitar • Båttutleige.
Pub • Grill • Gatekjøkken • Alle rettigheter •

3840 Seljord – tlf 35 05 00 00 - mob 99 32 50 62
E-post: stian_joh@yahoo.no

Nordigard Bjørge Gjestegard

3840 Seljord
Solrunn og Leiv Bjørge
35 05 00 40/ 908 85 189
www.nord-bjorge.no
e-post: nordbjorge@gmail.com

Besøksgard • Sommarkafe
Iskremproduksjon • Telemarkis
Overnatting

Garvikstrondi Camping

3840 Seljord

20 hytter

Tlf. 35 05 29 12 - Fax. 35 05 29 11
mob. 918 44 337
www.garvikstrondi.no
E-post: post@garvikstrondi.no

Skuldalen Gard

Åmotsdal - 3841 Flatdal

Tlf. 350 52 414

Gardsturisme
Hestar
Klyvjing

Kjem du gjennom den vakre bygda vår
kan du besøke den gamle husmannsplassen SNEIE, der du finn
EVA BULL HOLTE'S MUSEUM og **ÅMOTSDAL HÅNDVERKSTUN**

Utstilling av Eva Bull Holte's måleri
Gjesteutstillar i år er kunstmålaren
Eigil Madsen

Salg av handverk og husflid, tradisjons-
mat. Enkel servering

Gjesteutstillar er Eigil Madsen
Ope kvar dag frå 11.00 – 18.00 f.o.m. 20. juni - 8. august 2010
Museet har også ope i helgane 14.-15. og 21.-22. august

Velkommen til Austbø Hotel, Rauland

Et lite hotell med utvungen atmosfære.
Samtidskunst og antikviteter
preger hotellets innemiljø.
Vakkert beliggende i fjellbygda Rauland.
Et velegnet stoppested på veg mellom
Øst- og Vestlandet.

Tlf.: 35 07 34 25 - Fax: 35 07 31 06
3864 Rauland
E-Post: post@austbohotel.no
www.austbohotel.no – www.dygl.no

Haukelivegen

- SAMFERDSELSHISTORIE OG SYKKELATTRAKSJON

Leif Sigvaldsen

Veien over Haukeli er en av de mest tradisjonsrike forbindelsene mellom øst og vest, og har vært utbygget til forskjellig standard opp gjennom årene. Helårsveien med de velkjente tunnellene ble bygget i 1960-årene. De tidligere veitraseene ligger igjen, med flotte steinarbeider og i et vakkert fjellterreng.

Det er akseptert at også gamle veianlegg har historisk verdi og bør tas vare på. Ved Midtleger er ei gammel trebru restaurert, og den har blitt riktig fin. Men hele veien er i seg selv et kulturminne, og verdien av en sammenhengende strekning er langt større enn noen få enkeltstående objekter. Nå som den er utdatert som riksvei kan den kanskje gis et nytt liv som sykkelattraksjon? På sykkel vil man ha rikelig anledning både til å nyte naturen og å studere gamle dagers veibyggerkunst.

Veitekniske forhold, strekningen Haukeligrend - Røldal: Det gjelder her som ellers at en sykkelvei bør være sammenhengende. Noen strekninger av den gamle veien ligger urørt. Andre steder ligger bare noen svinger igjen etter at ny, rettere vei er anlagt oppå, og på noen strekk er den gamle veien helt borte. Kraftutbygging har også ført til at noe gammel vei står under vann. Det må gjøres noe planlegging for å se hva man kan bruke, og hva som kreves av tiltak.

Her følger en meget kortfattet beskrivelse av forholdene nå: Strekningen fra Haukeligrend til Vågslitunnelen har lite av alternative veier, og kan by på problemer. Forbi Vågslitunnelen er gamleveien intakt. Mellom Vågslitunnelen og Ulevåvatnet er det en del veistubber som kanskje kan bindes sammen. Noen strekk kan muligens løses ved å legge et litt bedre dekke på bankettene som er anlagt for snøopplag/brøyting.

På nordsida av Ulevåvatnet og gjennom Dyrskar er gamleveien grei, det trengs bare litt enkelt vedlikehold her og der. Litt vanskeligheter mellom Midtleger og Svandalsflona, bl. a. ved et rasoverbygg. Gamleveien fra Svandalsflona og ned til toppen av Austmannlia er fin. Litt lenger nede i bakken kan man ta av fra hoved-

veien og ta de gamle svingene ned Austmannlia, en attraksjon i seg selv. Veien langs Valldalen videre ned til Røldal har ikke noe godt tilbud til syklende. På de strekk der det ikke går å etablere en egen trase vil en litt bredere, asfaltert veiskulder gjøre livet lettere, og tryggere for syklistene. Det er også viktig med informasjon ved de steder det kan være tvil om veivalget. Man bør vite om man er på den gjennomgående veien eller en blindvei.

Brukere av en turistvei

Sykling er en ferieform som er blitt populær igjen. Det viser seg at syklistene kjøper mer servering og overnatting på sin vei enn bilturister gjør. Gode forhold for sykkel er derfor bra for turistnæringen. Veien gjennom Setesdalen er angitt som sykkelrute. Den ender foreløpig i Haukeligrend. En videreføring over Haukelifjell ville være et stort pluss.

Man kan også sykle fra Dalen. Da er kanskje veien om Åmot, Rauland og Arabygd til Edland et alternativ til å følge E 134. Med den omfattende hyttebyggingen som finner sted ved Vågslid, er det blitt mer vanlig med gående langs E 134 i dette området. Av hensyn til trafiksikkerheten vil tilrettelegging for G/S-trafikk være bra.

(Red. tillegg)

Det vart i 1994 laga ein plan om sykkelveg mellom Botn i Vågslid og Hordaland grense. Denne planen førde ikkje til noko. I desse dagar har Haukeli-Edland grendelag med utgangspunkt i denne planen sendt brev til Vinje og Odda kommunar og Statens vegvesen sammen med plandokumentet med forespurnad om det er mogeleg å utvide planen til å gjelde sykkelveg mellom Haukeligrend og Odda.

Parti fra veien utenom/over Vågslitunnelen.

Veien langs Ulevåvatn.

Tørrmur med stikkrenne, eksempel på gammel vegbygging.

Fin, gammel vei utenom tunnelen ved Svandalsflona.

Seljord kommune

Tettstad, bygder og grendelag ligg vakkert til og er rike på natur og kultur, frå lågland til høglend, frå gamal kulturarv til samtidskunst. Seljord har eit livleg og velutbygd handels-sentrum som dekkjer dei fleste bransjer, og ikkje minst skjer det mykje på Dyrsakuplassen med m.a. musikkfestivalar, marknader, stemne og leirar heile året rundt Seljordsvatnet gøymer meir enn nokon veit og sjøormen er levande for eldre så vel som yngre, og slett ikkje berre i avisspaltene.

I Norge er det heilt uvanleg at hus og tun er samla i ein landsby, og det som på folke-munne blir kalla "bygdi" i Flatdal, er ein av svært få autentiske norske landsbyar. Her er 10-12 gardar, litt ettersom korleis ein reknar, samla i ein tett huskrull medan jorda som høyrer til gardane ligg spreidd utover den nesten 3.000 dekar store flata utover mot Flatsjø. Liknande tunskipnad finn ein få andre stader i landet. Grunnen til denne busetnaden heng saman med flaumane som ofte har lagt heile flatbygda under vatn. Jorda til gards-bruka ligg såleis i teigar utover mot Flatsjø. Frå Kongehella ved E134 ovom Nutheim kan ein nyte den flotte utsikten over Flatdal.

Dei gamle urterike slåtteeengene i Svartdal gjer området særleg viktig og verd å ta vare på. I slåtteeengfloraen finn ein truleg noko av landet sine mest individrike førekomstar av orkideen søstermarihand, *Dactylorhiza sambucina*. Søstermarihand er fylkesblomen i Telemark. Utifrå desse kvalitetane er kulturlandskapet i Svartdal ein unik representant for det historiske kulturlandskapet med både kulturminne-verdiar og store naturverdiar. På bakgrunn av den botaniske artsrikdomen og strukturane i landskapet vart Svartdal difor saman med Hjartdalsbygda nominert til UNESCOs inter-nasjonale kulturlandskapspris i 2003.

Seljord turistinformasjon:
Møtestad Seljord AS,
Brøløsvegen 28
3840 SELJORD
Tlf. 35 06 59 88
www.seljordportalen.no
info@seljordportalen.no

Small towns, villages and farms in a beautiful setting, with a wealth of natural and cultural heritage. From lowlands to uplands, from ancient monuments to contemporary art. Seljord has a busy, welldeveloped commercial centre catering for most sectors of business. There is always something going on at the showground, Dyrsakuplassen, which plays host to music festivals, markets, gatherings and camps throughout the year.

Seljordsvatnet lake contains more than meets the eye. Young and old alike believe it is home to a serpent, and not just according to the newspapers.

It is unusual in Norway for houses and farmsteads to form a single village, so what is locally known as "bygdi" ("the village") in Flatdal is one of the very few genuine Norwegian villages. Depending on how you count, 10–12 farms form a dense cluster of houses, while the land belonging to the farms is laid out in strips on a 300-hectare plain between the village and Flatsjø lake. This kind of settlement pattern is found in only a few other places in Norway, and the reason for it here is that floods often cover the entire plain. From Kongehella on Hwy E134, enjoy a fine view over Flatdal.

The old hay meadows of Svartdal, with their diversity of plant life, are an especially valuable natural habitat. The flora of these meadows includes some of Norway's most distinctive specimens of the elderflowered orchid, *Dactylorhiza sambucina*, which is the floral emblem of Telemark county. The agricultural landscape of Svartdal combines a wealth of natural and cultural heritage, which is why it was nominated along with Hjartdal for Unesco's cultural landscape prize in 2003.

Seljord tourist information centre
Møtestad Seljord AS
Brøløsvegen 28
3840 SELJORD, Norway
Tel: +47 35 06 59 88
www.seljordportalen.no
info@seljordportalen.no

Der Hauptort und die verstreuten kleinen Ortschaften liegen reizvoll in die Natur eingebettet. Die Landschaft reicht vom Tiefland bis in die Berge, und man stößt auf altes Kulturerbe ebenso wie auf moderne Kunst. In Seljord gibt es Geschäfte für fast jeden Bedarf, und auf dem Veranstaltungssplatz Dyrsakuplassen finden das ganze Jahr über Musikfestivals, Märkte und Volksfeste statt. Der See Seljordsvatnet verbirgt mehr, als mancher weiß. Hier soll es eine Seeschlange geben, die nicht nur durch die Zeitungsspalten geistert, sondern von Jung und Alt gesichtet wurde.

In Norwegen ist es sehr ungewöhnlich, dass mehrere Bauernhöfe ein Dorf bilden. Deshalb gehört der Ort „Bygdi“ in Flatdal zu den wenigen echten norwegischen Dörfern. 10–12 Höfe (je nach Zählweise) sind hier in einer dichten Ansammlung von Häusern vereint, während ihre Äcker und Wiesen sich über ein Gebiet von fast 300 Hektar verteilen. Solche Haus-siedlungen gibt es nur an wenigen Orten im Land. An dieser Stelle waren häufige Hochwasser der Anlass für die besondere Siedlungsweise. Von Kongehella oberhalb von Nutheim an der E 134 hat man eine herrliche Aussicht über Flatdal. Die alten Heuwiesen in Svartdal sind sehr reich an Kräutern und deshalb besonders erhaltenswert. Die Artenvielfalt umfasst auch große Vorkommen des Holunderknabekrauts (*Dactylorhiza sambucina*). Diese Orchideenart ist die Landschaftsblume des Bezirks Telemark. Die reiche Kulturlandschaft in Svartdal repräsentiert besonders gut den kultur- und naturgeschichtlichen Wert dieser Gegend. Wegen seiner Artenvielfalt und Landschaftsstruktur wurde Svartdal deshalb 2003 gemeinsam mit Hjartdal für den internationalen Kulturlandschaftspreis der UNESCO vorgeschlagen.

Weitere Informationen :
Touristeninformation Seljord
Møtestad Seljord AS
Brøløsvegen 28
3840 SELJORD, Norwegen
Tel. +47 35 06 59 88
www.seljordportalen.no
info@seljordportalen.no

Bø–Sauherad–Nome kommune/langs riksveg 36

Bø – eit regionalt senter i hjarta av Telemark
Bø er kjent for avslappende feriestemming, gode opplevingar, frisk luft og høg puls! Test ut turar i høgfjellsterrenget på Lifjell, rusleturar langs Bøelva og nybaka steinovnsbrød på Bø Museum, surfing i Bø Sommarland – eller sommarkino og shopping i Bøgata!

Bø Sommarland er Telemarks største turistattraksjon – og mange andre aktivitetar i området er også lagt til rette for familiar med barn. Med rotfeste i solide Telemarkstradisjonar satsar kommunen friskt på eit moderne kulturliv og gode oppvekstvilkår. Bø er eit knutepunkt med Sørlandsbanen og hyppige ekspressbussruter mellom Oslo og aust-/vestlandet.

*Bø kommune – tlf 35 06 04 00
www.bo.kommune.no*

Sauherad – fruktkommunen i Telemark
Sauherad skil seg ut i Telemark ved at det her er 5 små tettstader i staden for eit stort bygdesentrum; Gvarv, Hørte, Akkerhaugen, Nordagutu og Hjuksebø ligg flott til i det opne og vakre kulturlandskapet med vatn, badeplassar og båtliv. Jord- og skogbrukskommunen Sauherad satsar stort på frukt- og bærdryrking, og i mai månad blir bygda omskapt til ein blomstrande frukthage. Norsjø skaper eit lunt klima i området, og her er ein livleg båtrafikk med samband frå Akkerhaugen til Notodden, Skien, Ulefoss og Dalen. Kulturkommunen Sauherad er ein tradisjonsberar av folkemusikk og gamle kunst- og handverkstradisjonar.

*Sauherad kommune – tlf 35 95 70 00
www.sauherad.kommune.no*

Kanalkommunen Nome
Nome kommune har to tettstader – Lunde og Ulefoss. For turistar er Nome mest kjent som kanalkommunen, da den beste strekninga på Telemarkskanalen ligg i kommunen. Det er seks sluseanlegg i Nome, blant anna Vrangfoss sluse med heile 6 slusekamre.

Det går ei nasjonale sykkelrute (rute 2) gjennom Nome som følgjer Telemarkskanalen. Syklar får du leigd på Telemark Kanalcamping ved Lunde sluse, her er det også kanoutleige og Kanaltun med hestar. Du kan gå tur, fiske og bade i Nome, eller ta eit slag golf på Norsjø golfpark. Nome kommunen har lange industritradisjonar særleg gjennom Ulefoss Jernværk. På turist- informasjonen ved

Bø – a regional centre in the heart of Telemark
Bø is famous for relaxing holidays, great experiences, fresh air and lots of activity. Try mountain hiking on Lifjell, strolling along the banks of the Bøelva river, fresh stonebaked bread at Bø Museum, surfing at Bø Sommarland – or open-air movies and shopping downtown.

Bø Sommarland is Telemark's biggest tourist attraction, and many other activities in Bø district are also perfect for families with children. Firmly rooted in the fine old traditions of Telemark, the district is actively investing in creating a modern arts scene and a good environment in which to grow up. Bø is a transport hub, with a railway station on the Sørland line (Oslo–Stavanger) and frequent express bus services to and from Oslo, eastern Norway and western Norway.

*Municipality of Bø – Tel: (+47) 35 06 04 00
www.bo.kommune.no*

Sauherad – Telemark's fruit district
Sauherad differs from other districts of Telemark in that the local government has developed five small communities rather than one large centre for the district. Gvarv, Hørte, Akkerhaugen, Nordagutu and Hjuksebø are beautifully situated in lovely open countryside with lakes, swimming spots and boating facilities. Agriculture and forestry are the main industries in Sauherad, which is a major centre for fruit and berry farming. In May, the district is transformed into a blossoming orchard. Lake Norsjø provides a pleasant climate, and there is plenty of boat traffic, with services from Akkerhaugen to Notodden, Skien, Ulefoss and Dalen. Sauherad district has a proud cultural heritage and keeps alive the old traditions in folk music, art and crafts.

*Municipality of Sauherad – Tel: (+47) 35 95 70 00
www.sauherad.kommune.no*

Nome – the canal district
Nome has two main communities: Lunde and Ulefoss. Its main claim to fame among visitors is that the best section of the Telemark Canal runs through the district. There are six canal locks in Nome district, including Vrangfoss with its six chambers. National Cycle Route 2 follows the canal through Nome. Bikes are available to rent at Telemark Kanalcamping, near Lunde lock, which also rents out canoes

Bø – regionales Zentrum im Herzen von Telemark

Bø ist bekannt für erholsame Urlaubsstimmung, schöne Erlebnisse, frische Luft und erhöhten Puls. Wie wäre es mit einer Wanderung durch die Hochgebirgslandschaft im Lifjell, einem Spaziergang am Bøelva entlang und frischgebackenem Brot aus dem Steinofen im Bø Museum, mit Surfen im Freizeitpark Bø Sommarland – oder mit Sommerkino und Shopping in der Bøgata?

Bø Sommarland ist die größte Touristenattraktion in Telemark, und für Familien mit Kindern gibt es noch viele weitere Aktivitäten. Auf der Basis einer soliden Tradition bemüht sich die Gemeinde um ein modernes kulturelles Leben und gute Bedingungen für Kinder und Jugendliche. Bø ist ein Verkehrsknotenpunkt mit einem Bahnhof der Sørlandsbahn und häufig verkehrenden Expressbussen nach Ost- und West-norwegen.

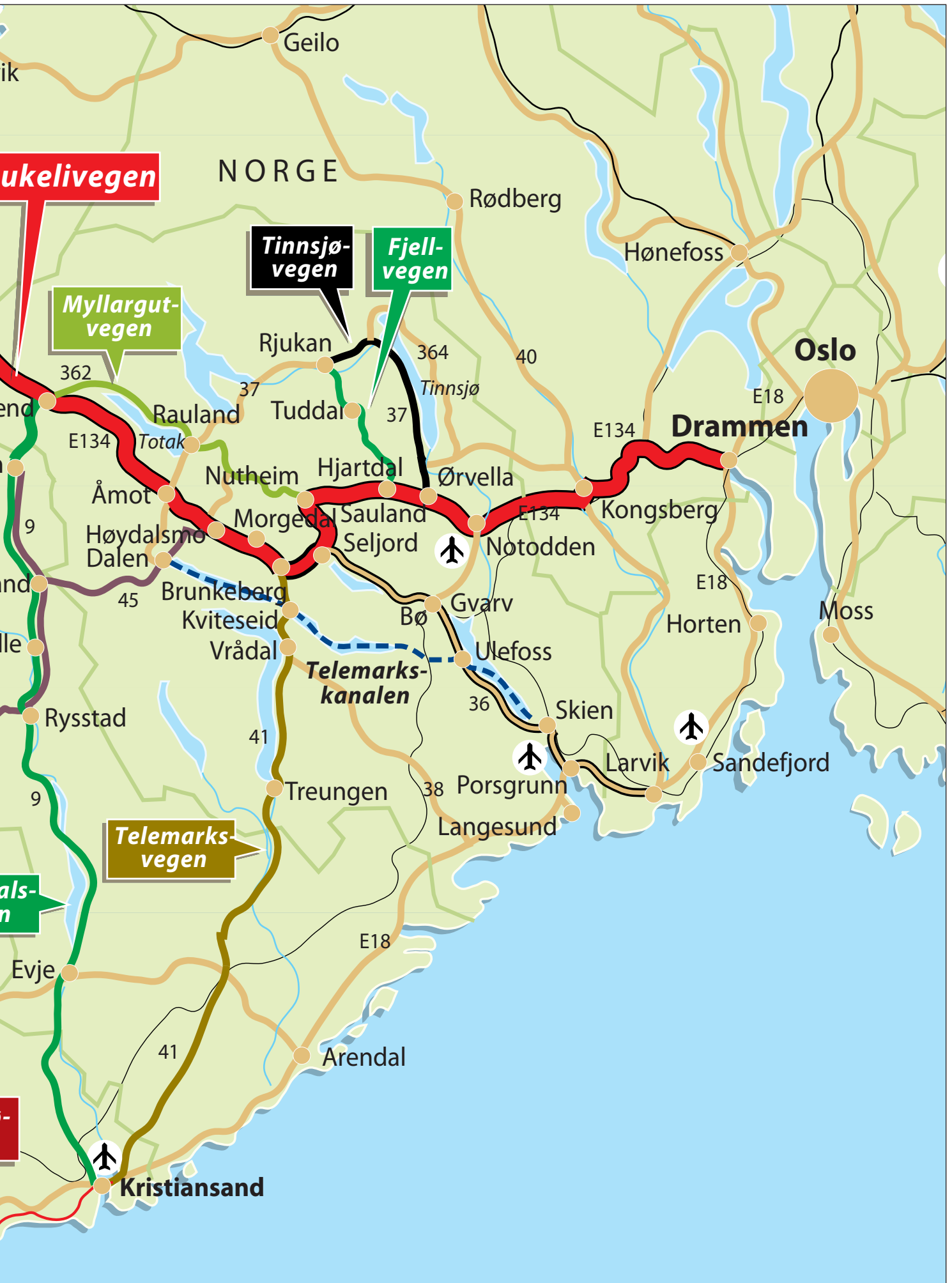
*Gemeinde Bø – Tel. +47 35 06 04 00
www.bo.kommune.no*

Sauherad – Obstgemeinde in Telemark
Sauherad unterscheidet sich von anderen Gemeinden in Telemark, weil es statt eines Zentralorts gleich fünf kleine Orte gibt: Gvarv, Hørte, Akkerhaugen, Nordagutu und Hjuksebø liegen reizvoll in einer offenen Kulturlandschaft mit Seen, Badestellen und Freizeitbooten. Neben Land- und Forstwirtschaft wird viel Obst- und Beerenproduktion betrieben, und im Mai verwandelt sich die Landschaft in einen blühenden Obstgarten. Der See Norsjø sorgt für ein mildes Klima und hat einen lebhaften Schiffsverkehr von Akkerhaugen nach Notodden, Skien, Ulefoss und Dalen. In der Kulturgemeinde Sauherad werden Volksmusik und traditionelles Kunstgewerbe und Handwerk gepflegt.

*Gemeinde Sauherad – Tel. +47 35 95 70 00
www.sauherad.kommune.no*

Kanalgemeinde Nome
Die Gemeinde Nome hat zwei größere Orte: Lunde und Ulefoss. Touristen kennen Nome als Kanalgemeinde, denn hier verläuft der schönste Abschnitt des Telemarkkanals mit sechs Schleusenanlagen, darunter die Schleuse Vrangfoss mit sechs Kammern. Auch die nationale Fahrradrute Nr. 2 führt am Ufer des Telemarkkanals durch Nome. Räder können

Velkommen til
Norsk Skieventyr og Innsvingen Kafé
Mørgedal

Oppe heile året
Ein naturleg stopp langs E134
Museum, butikk og kafé
Prøv også våre tilbod på
catering og selskap

INNSVINGEN KAFÉ

Ny utstilling ferdig sommaren 2010

www.vest-telemark.museum.no
E-post: tag@vest-telemark.museum.no
Tlf. 35054250
Mob. 47450533

Velkommen til
Vest Telemark Museum

Brak som er deg, fette
oppleringar, sønne og utstillingar
med gode tilbehøringar

Eit mangfold av museum og attraksjonar

Vinjestoga, Myllarheimen, Knut Skinnarland
samlinga, Dyre Vaa samlingane, Vinje Biletgalleri,
Øyfell Bygdemuseum, Fyresdal Bygdemuseum,
Kviteseid Bygdetun, Åmdals Verk Gruver,
VTM Eidsborg, Norsk Skieventyr

Skal du ha selskap og treng mat eller lokale?
Prøv Innsvingen Kafé på Norsk Skieventyr,
eit heilårsoppe anlegg i Mørgedal

Tlf. 35054250 e-post: tag@vest-telemark.museum.no

Hovudkontor Eidsborg
Tlf. 35077331 e-post: post@vest-telemark.museum.no

www.vest-telemark.museum.no

..... langs riksveg 36

Ulefoss sluse er det ei jern- og kanalutstilling. Arbeiderboligane til Jern-værket er i dag gjort om til eit levande kunst- og handverkstun. Like ved ligg Ulefos Hovedgaard frå 1870 som reknast for å vera Napoleontidas arkitektoniske hovudverk i Norge.

Nome kommune – tlf 35 94 62 00
www.nome.kommune.no

Turistkontoret for Bø, Nome & Sauherad
(ope heile året) Tlf 35 06 02 00
Nome Turistinformasjon (ope på sommaren)
Tlf. 35 94 35 08

and has a farmstead with horses. Visitors to Nome can enjoy hiking, fishing and swimming, or a round of golf at Norsjø golf course. The district has a long industrial heritage, most notably the Ulefos Jernværk ironworks. The tourist information centre at Ulefoss includes exhibits on the ironworks and the canal. The ironworkers' cottages have been transformed into a lively centre for arts and crafts. The nearby manor house, Ulefos Hovedgaard (1807), is regarded as the architectural masterpiece of the Napoleonic era in Norway.

Municipality of Nome –
Tel: (+47) 35 94 62 00
www.nome.kommune.no

Bø, Nome and Sauherad tourist information
centre (open all year)
Tel: (+47) 35 06 02 00

Nome tourist information centre
(summer only)
Tel: (+47) 35 94 35 08

Sie bei Telemark Kanal-camping an der Schleuse Lunde mieten, wo es auch Kanus und Reitmöglichkeiten gibt. In Nome können Sie wandern, angeln und baden oder eine Runde Golf im Golfpark Norsjø spielen. Mit der Eisengießerei Ulefos Jernværk besitzt Nome auch eine lange Tradition als Industriestandort. In der Touristeninformation an der Schleuse Ulefoss befindet sich eine Eisen- und Kanalausstellung. In die ehemaligen Arbeiterwohnhäuser sind inzwischen Künstler und Handwerker eingezogen. Gleich nebenan liegt das Herrenhaus Ulefos Hovedgaard aus dem Jahr 1807, das als das architektonische Hauptwerk des Empire-Stils in Norwegen gilt.

Gemeinde Nome – Tel. +47 35 94 62 00
www.nome.kommune.no

Touristenbüro Bø, Nome & Sauherad
(ganzjährig geöffnet) Tel. +47 35 06 02 00

Touristeninformation Nome
(im Sommer geöffnet) Tel. +47 35 94 35 08

Sanden Camping
3840 Seljord ved r.v. 36

hytter - båt - fiske
Tlf. 35 05 29 62 - Faks 35 05 79 48
post@sandencamping.no

 Tlf: 35 95 01 95
mob. 913 65 413
Gvarvvegen 204
3800 Bø

E-post: post@asgravcamping.no
www.asgravcamping.no

“Åsgrav Familiecamping ligger sentralt til ved riksveg 36. 2 km. fra Bø Sentrum. Flott sanitæranlegg med høg standard. HC.toalett, vaskerom, kjøkken, sommerbutikk. Godt utstyrte hytter og leiligheter. Badeplass ved Bøelva, Gode fiskemuligheter. Lekeområde med minigolf, stor hoppepute, trampoline etc. 6 km. til Bø Sommarland, 17 km. til Telemarkskanalen.”

 BØ HOTELL

Kun 5 min. til Bø Sommarland. Bø Hotell ligger i rolige omgivelser, et par minutters gange fra handelssenteret Bø. Hotellet er barnevennlig med bl.a. utendørs oppvarmet svømmebasseng og barnebasseng, trampoline, minigolfanlegg, lekerom m.m.

Tlf: 35 06 08 00 – Faks: 35 06 08 01
post@bohottell.no - www.bohottell.no

Kviteseid kommune

Kommune- og handelssenteret Kviteseid-byen ligg vakkert til ved Telemarkskanalen og midt mellom turistbygda Vrådal og den moderne skisportens vogge, Morgedal. Kviteseidbyen er ein triveleg tettstad med preg av småby. I bryggeparken er det amfi for konsertar, teaterframsyningar m.m. og her er badebryggje og gjestebryggje. Kanalbåtane Victoria og Henrik Ibsen, som seglar på den vakre Telemarkskanalen, anløper Kviteseid bryggje to gonger om dagen i høgsesongen. Bronseskulpturen av Telemarkskyri i bryggjeparken er laga av Trygve Barstad og utflyttarmonumentet "Bylgje, stein, søyle" er laga av Gunnar Utsond. I Kviteseidbyen er det om lag 40 næringsverksemdar fordelt på dei fleste bransjer. Kviteseid bygdetun med 12 gamle bygningar og Kviteseid gamle kyrkje frå 1100-talet ligg like utafor Kviteseid sentrum. Utsondhalli på bygdetunet syner ei skulptursamling av bilettgigaren Gunnar Utsond (1864-1950).

Morgedal - den moderne skisportens vogge og Søndre Norheims heimbygd - ligg sentralt ved E-134 i «hjarta av Telemark». I denne bygda vart OL-elden til vinterleikane i Oslo 1952, Squaw Valley i 1960 og Lillehammer 1994 tent. I Morgedal er det både hotell og campingplass. Opplevingssenteret Norsk Skieventyr kan by på ei reise gjennom skihistoria i bilete, film, lys og lyd. Her er Morgedal med vinterlandskap, Sondrestugo, ski og skimakarverkstad. Morgedølen Olav Bjåland var med på Roald Amundsens Sydpol ekspedisjon, og ein kan sjå sledar og anna utstyr frå polferda. Eit fint turmål i Morgedal er Øverbø, husmannsplassen der Søndre Norheim var fødd. Her står framleis huset på knappe 15 kvadratmeter der Søndre budde med familien.

*For meir informasjon om Kviteseid kommune, sjå : www.kviteseid.kommune.no
Kviteseid Turistinformasjon -
Tlf. 35 05 31 70 - www.kviteseidbyen.no
Vrådal Turistinformasjon -
Tlf. 35 05 63 70 - www.vraadal.com
Morgedal Turistinformasjon -
Tlf. 35 05 42 50 - www.morgedal.com*

Kviteseidbyen, the district's administrative and commercial centre, is beautifully located on the Telemark Canal midway between Vrådal, a popular tourist area, and Morgedal, the birthplace of modern skiing. Kviteseid-byen is a pleasant community with a small-town atmosphere. The waterfront amphitheatre is a venue for theatre and concerts. Here you will also find guest moorings and outdoor swimming facilities. The canal boats Victoria and Henrik Ibsen, which operate cruises on the lovely Telemark Canal, call twice daily at Kviteseid pier during the peak season. The bronze sculpture of Telemark cattle is the work of Trygve Barstad, and the emigrants' memorial was created by Gunnar Utsond (1864-1950). Kviteseid-byen is home to around 40 businesses of various kinds. Kviteseid Bygdetun, a folk museum with 12 traditional buildings, and the 12th-century Kviteseid church are just outside the town centre. The folk museum also has a collection of sculptures by Gunnar Utsond.

Morgedal – birthplace of modern skiing and home of Søndre Norheim – is centrally located on Hwy E134 in the heart of Telemark. This is where the Olympic flame was lit for the winter games in Oslo in 1952, Squaw Valley in 1960 and Lillehammer in 1994. Morgedal has a hotel and a campsite. The Norsk Skieventyr visitor centre traces the history of skiing through an audiovisual presentation and exhibition. The centre is surrounded by the winter landscape of Morgedal, with Søndre Norheim's home, ski trails and a skimaking workshop near by. Olav Bjåland, a native of Morgedal, was a member of Roald Amundsen's expedition to the South Pole. Sleighs and other equipment from the expedition are on display. Øverbø, the cottar's farm where Søndre Norheim was born, is a great destination for a hike in Morgedal. The house, measuring just 15 square metres, that Søndre shared with his family is still there.

*More information on Kviteseid district:
www.kviteseid.kommune.no
Kviteseid tourist information centre:
+47 35 05 31 70 - www.kviteseidbyen.no
Vrådal tourist information centre:
Tel. +47 35 05 63 70 - www.vraadal.com
Morgedal tourist information centre:
Tel. +47 35 05 42 50 - www.morgedal.com*

Der Hauptort Kviteseidbyen mit seinen Einkaufsmöglichkeiten liegt reizvoll am Telemarkkanal zwischen dem Fremdenverkehrsort Vrådal und Morgedal, der Wiege des modernen Skisports. Kviteseidbyen ist ein einladender Ort mit Kleinstadtcharakter. Im Park am Kanal Anleger gibt es eine Freilichtbühne für Konzerte, Theateraufführungen u.Ä. sowie einen Badesteg und Gästeanleger. In der Hochsaison laufen die Kanalschiffe „Victoria“ und „Henrik Ibsen“ den Ort auf ihrer Fahrt durch den schönen Telemarkkanal zweimal täglich an. Die Bronzeskulptur im Park stammt von Trygve Barstad, das Auswandererdenkmal „Welle, Stein, Säule“ von Gunnar Utsond. Rund 40 unterschiedliche Firmen sind in Kviteseidbyen angesiedelt. Etwas außerhalb liegen das Freilichtmuseum mit 12 alten Gebäuden und die alte Kirche aus dem 12. Jahrhundert. Das Haus Utsondhalli im Museum beherbergt eine Skulpturensammlung des Bildhauers Gunnar Utsond (1864-1950).

Morgedal, die Wiege des modernen Skisports und Heimatort des norwegischen Skiläufers Søndre Nordheim, liegt zentral an der E 134 „im Herzen von Telemark“. Hier wurde das olympische Feuer für die Winterolympiade in Oslo 1952, in Squaw Valley 1960 und in Lillehammer 1994 entzündet. In Morgedal kann man im Hotel und auf dem Campingplatz übernachten. Das Erlebniszentrum Norsk Skieventyr bietet den Besuchern eine optische und akustische Reise durch die Geschichte des Skisports. Hier wird Morgedal mit seiner Winterlandschaft und dem kleinen Wohnhaus des Skiläufers („Sondrestugo“) präsentiert, und man kann sich verschiedene Skier und eine Skiwerkstatt ansehen. Aus Morgedal stammte auch Olav Bjåland, der Roald Amundsen auf der Expedition zum Südpol begleitete, und zu den Exponaten zählen Schlitten und andere Gerätschaften dieser Reise. Ein schönes Ausflugsziel in Morgedal ist der Pächterhof Øverbø, auf dem Søndre Norheim geboren wurde. Das knapp 15 Quadratmeter große Wohnhaus der Familie ist erhalten geblieben.

*Weitere Informationen über die Gemeinde Kviteseid unter www.kviteseid.kommune.no
Touristeninformation Kviteseid
Tel. +47 35 05 31 70 - www.kviteseidbyen.no
Touristeninformation Vrådal
Tel. +47 35 05 63 70 - www.vraadal.com
Touristeninformation Morgedal
Tel. +47 35 05 42 50 - www.morgedal.com*

Økt livskvalitet, besøk Granlien Aktivitetssenter

Granlien ligger praktfullt til i et fredelig område like utenfor Kviteseid sentrum. Her har vi et stort område bestående av tre bygninger og et allsidig uteareal. Vi fokuserer på å kunne tilby aktiviteter og naturopplevelser tilpasset dine behov og ønsker. Hos oss kan du oppleve alt fra spennende vannaktiviteter og variert friluftsliv til hyggelig grilling i tunet på Granlien. Vi har 56 sengeplasser fordelt på 3 hus.

NKS Granlien eies og styres av Norske Kvinners Sanitetsforening, Telemark. Ta kontakt med oss for mer informasjon

NKS Granlien AS
Granlivegen, 3850 KVITSEID
Tlf.: 35053335
Mobil: 90670454
Fax: 35053690
E-post: granakt@online.no
www.nksgranlien.com

Øitangen Feriested

Øitangen feriested ligger i naturskjønne omgivelser i den nordøstre delen av Jomfruland. Stedet har tre hus for innkvartering samt båthus. Uteanlegget består bl.a. av ballbane, turstier, brygger og en ridebane med påstigningsrampe, i tillegg til natur- og kulturlandskapsområdet. Det er anlagt kultur- og naturstier som forbinder Øitangen med Tårnbrygga og Jomfruland Fyr.

Her er det kafe og kunstutstilling, naturinformasjonsenter, turistinformasjon, servicebygg, småbåthavn og en av fylkets beste sandstrender. Friområdene er gjort tilgjengelig ved gode stier for rullestolsbrukere. På innsiden, tett ved feriestedet, er det en attraktiv badestrand med god tilkomst for rullestolsbrukere. Det er god adkomst med brygger for større og mindre båter og bilvei til andre deler av øya. Kapasitet til inntil 70 personer. Utleie av båter og sykler.

Jomfruland, 3781 Jomfruland
Mobiltelefon: 90 67 04 54 / 97081655 / 92292190
Kontaktperson: Kåre Eriksen
www.nksgranlien.com

Tokke kommune

Fotograf: Terje Rakk

Tokke har utruleg mykje å by ferdafolk. Kjem du E-134 frå aust tek du av i Høydalsmo. Du kjem snart til Eidsborg, der Eidsborg Stavkyrkje og Vest-Telemark Museum ligg. I Eidsborg kan ein sjå restar av eit stort brynesteinsbrot, der det blei henta store mengder brynestein, som blei transportert ut på Telemarkskanalen til Skien, og derifrå skipa nedover i Europa.

Mange skarpe svingar vidare kjem du ned til Bandak, der eventyrhotellet Dalen Hotel ligg i øvre enden av Telemarkskanalen. Her på Dalen er det naturleg å stanse i kortare eller lengre tid. Du kan ta ein tur til Åmdals Verk Gruver med rallarmuseum, og Grimdalstunet, der bilethoggaren Anne Grimdalen var fødd. I eit eige skulpturhus på garden er mange av Annes skulpturar stilt ut. Dalen Hotel er eit av landets best verna trehotell. Det stod ferdig i 1894 og vart restaurert i 1994.

Flott natur

Tokke har mykje flott natur, som gjev deg rikeleg høve til friluftsliv. På Dalen kan du leige sykkel og sykle til Bandakslø brygge, der båtane Victoria eller Henrik Ibsen kan hente deg om du ikkje vil sykle båe vegar. Frå gjestebrygga på Dalen – eller i Lårdal – kan du ta ein tur med ein av dei gamle kanalbåtane, eller eigen båt for den del, og reise heile Telemarkskanalen til endes – frå foten av Hardangervidda og heilt ut til havet. Ein tur til naturfenomenet Ravnejuv kan gje deg ei spesiell oppleving. Her kjem du til eit 350 meter høgt stup mot Tokkeåi. Her heiter det seg at du kan kaste ut ein pengesetel – og den kjem opp att med luftstraumane. Har du litt fiskedilla, så går det storaure i Bandak og Tokkeåi.

Turvegane er mange og flott i kommunen vår. Spesielt vil me nemne Lårdalstigen ”Tøffare enn Besseggen” – ei unik naturoppleving opp til 800m over Telemarkskanalen. Heile turen er på omlag 14km, han er krevjande og går i svært variert terreng men ein kjem òg til spektakulære utsynspunkt ved å gå mindre delar av turen. Informasjonsplakatar langs vegen gjev innblikk i gamalt kulturlandskap, historie og geologi. Du finn ein varmekjær og spennande flora i desse solvendende liane. Retur frå Lårdal kan ein ta med ein av dei gamle rutebåtane på Telemarkskanalen.

*Dalen Turistkontor, 3880 Dalen
Tlf. 35 07 56 56*

www.visitdalen.com

Meld deg inn i visitdalen på facebook

Tokke has much to offer travellers. If you are travelling west on route E134, turn off the main road at Høydalsmo. You will then arrive in Eidsborg, where you will find Eidsborg Stave Church and Vest-Telemark Museum. In Eidsborg you can see the remains of a large whetstone mine, where large quantities of whetstone were extracted and transported via the Telemark Canal to Skien, and then shipped to the continent. Many sharp bends later, and you will arrive at Bandak, where the fairytale hotel Dalen Hotel sits at the upper end of the Telemark Canal. Dalen is a great place to make a short, or long, stop. You can visit the mines and museum at Åmdals Verk Gruver and Grimdalstunet, where the sculptor Anne Grimdalen was born. Many of Anne's sculptures are on display in a separate gallery building on the farm. Dalen Hotel is one of the best preserved timber hotels in the country. It was completed in 1894 and restored in 1994.

Spectacular scenery

Tokke boasts some magnificent landscapes, offering plenty of scope for outdoor pursuits. At Dalen you can hire bikes and cycle to Bandakslø harbour, where the boats Victoria and Henrik Ibsen are waiting to take you back if you do not want to cycle both ways. From the guest harbour at Dalen – or from Lårdal – you can board one of the old canal boats, or use your own boat, and sail to the end of the Telemark Canal – from the foot of the Hardangervidda plateau all the way to the sea. A trip to the natural phenomenon Ravnejuv is an extraordinary experience. Here you will find yourself on top of a 350-metre high cliff with views over river Tokkeåi. It is said that one can throw a banknote off the cliff, and the air currents will bring it back up again. If you are a fishing fanatic, you might be interested to know that large trout roam the Bandak and Tokkeåi rivers. The municipality has many scenic rambling paths. It is particularly worth mentioning the Lårdalstigen route, dubbed “Tougher than Besseggen”, a unique experience that takes you up to 800 meters above the Telemark Canal. The 14 km trip is very demanding and takes you through varied terrain, but you can also enjoy some spectacular vantage points by only walking shorter sections of the route. Information boards along the way provide an insight into old cultural landscapes, history and geology. The thermophilous flora on these sun-facing hills counts a number of interesting flowers and plants. You can return from Lårdal by one of the old passenger boats on the Telemark Canal.

*Dalen Tourist Office
3880 Dalen*

Tel: +47 35 07 56 56

www.visitdalen.com

Join visitdalen on facebook

Die Gemeinde Tokke hat außerordentlich viel zu bieten. Wenn Sie auf der E 134 nach Westen fahren, biegen Sie in Høydalsmo ab und erreichen Eidsborg mit seiner Stabkirche und dem Vest-Telemark Museum. Hier befindet sich auch ein großer ehemaliger Steinbruch, in dem große Mengen Wetzsteine gebrochen wurden, die auf dem Telemarkkanal nach Skien transportiert und von dort nach Europa verschifft wurden.

Nach vielen scharfen Kurven erreichen Sie den See Bandak. Sein Ende ist zugleich der Endpunkt des Telemarkkanals, und hier liegt das märchenhafte Dalen Hotel. In Dalen lohnt es sich zu verweilen. Sie können das alte Bergwerk Åmdals Verk Gruver mit einem Bergbaumuseum und den Hof Grimdalstunet besuchen, auf dem die Bildhauerin Anne Grimdalen geboren wurde. Viele ihrer Skulpturen sind in einem Gebäude auf dem Hof zu sehen. Das Dalen Hotel ist eines der am besten erhaltenen Holzhotels in Norwegen. Es wurde 1894 eröffnet und genau hundert Jahre später restauriert.

Landschaftliche Reize

Tokke hat landschaftlich viel zu bieten, und für Urlauber gibt es vielfältige Erlebnismöglichkeiten in der freien Natur. In Dalen kann man Fahrräder mieten und zum Anleger in Bandakslø radeln, um mit den ehrwürdigen Kanalschiffen „Victoria“ und „Henrik Ibsen“ zurückzufahren, wenn man nicht zurückradeln möchte. Vom Anleger in Dalen und von Lårdal aus können Sie mit den alten Kanalschiffen (oder mit dem eigenen Boot) eine Fahrt bis zum Ausgangspunkt des Kanals machen – vom Fuß der Hardangervidda bis ans Meer. Ein Ausflug zur Schlucht Ravnejuv ist ebenfalls ein besonderes Erlebnis. Am Fuß dieses 350 Meter tiefen Abgrunds fließt der Tokkeåi. Angeblich wird ein von oben geworfener Geldschein vom Luftstrom wieder nach oben getragen. Sportangler haben Chancen, im Bandak und im Tokkeåi große Forellen zu fangen. Es gibt zahlreiche schöne Wanderwege in der Gemeinde. Vor allem ist der Lårdalstigen zu erwähnen – „härter als der Besseggen-Grat“ –, ein einzigartiges Naturerlebnis in bis zu 800 m Höhe oberhalb des Telemarkkanals. Die gesamte Tour ist rund 14 km lang. Sie ist anspruchsvoll und führt durch sehr abwechslungsreiches Gelände. Aber auch auf einer kürzeren Runde erreicht man spektakuläre Aussichtspunkte. Informationstafeln am Wegrand geben Auskunft über alte Kulturlandschaft, Geschichte und Geologie. An den sonnenzugewandten Hängen wachsen interessante, wärmeliebende Pflanzen. Die Rückfahrt von Lårdal kann mit einem der alten Schiffe auf dem Telemarkkanal erfolgen.

Touristenbüro Dalen

3880 Dalen - Tel. +47 35 07 56 56

www.visitdalen.com

Besuchen Sie visitdalen bei Facebook

"Slow travel" inn i eventyret

Ro og tankeflukt på dekk med vind i håret. Inst mellom fjella stig eventyrhotellet fram. Der får ganen nyte dei lokale smakane, før du lar kroppen synke ned i chesterfieldstolen til lette tonar av Bach og levande peisvarme.

"Slow travel" Leisurely travel into wonderland

Tranquility, thoughts adrift, on deck with the wind in your hair; From the far mountains the fairytale hotel emerges. There your taste buds shall relish local delicacies, before you sink into a Chesterfield chair while listening to classical music and enjoying the historical ambience.

"Slow travel" ins Abenteuer

Ruhe und Gedankenflucht an Bord mit Wind in den Haaren. Tief im Land zwischen den Bergen steigt das Märchenhotel auf. Dort kan erst der Gaumen die lokalen Geschmäcker geniessen bevor Sie sich in den Chesterfieldstuhl sinken lassen und das Leben bei Tönen von Bach vor dem prassenden Kaminfeuer geniessen, av Bach og levande peisvarme.

Foto: Torje Raskke, Jørgen Kæhli

www.visitdalen.com

telephone +47 35 07 56 56 E-mail: info@visitdalen.com

Vinje kommune

Vinje er den største kommunen i Telemark fylke med eit areal på 3117 km². Det er ein typisk fjellkommune der 80 prosent av arealet ligg over 800 meter over havet. Vinje ligg i det nordvestre hjørnet av Telemark. Vinje kommune grensar mot Aust-Agder, Rogaland og Hordaland i sør og vest og mot Buskerud i nord. I aust grensar Vinje mot telemarks-kommunane Tinn, Seljord og Tokke.

Vinje kommune har store friluftsområde, med Hardangervidda som det største og kanskje mest kjende. Stamveg E134 over Haukelifjell frå Drammen til Haugesund gjer at Hardangervidda er eit av dei lettast tilgjengelege høg-fjellsområda i Noreg. Her kan du rusle turar på merkte stiar, ride på hest, fiske i klare fjellvatn, jakte på småvilt og vere med på mange spanande aktivitetar for store og små. I vinter-sesongen kan Rauland og Haukeli by på fantastiske skiopplevingar både for liten og stor, anten det er i alpinbakken, ute i dei mange mila med preparerte langrennsløyper eller kanskje i Noregs største kjelketrekksenter på Vierli.

Vinje kommune er også kjend for sine mange forfattarar, kunstnarar og musistar. Dersom du reiser ein tur «Vinje rundt», kan du sjå innom dei mange musea og bygdetuna som formidlar denne kulturarven som me er så stolte av. Me har eit rikt tilbud av overnattingsstader, handelsverksemdar, serviceverksemdar og andre tenester som gjer ferien din til ei komplett oppleving. Kontakt gjerne turistkontora dersom du treng idear til bilturar og aktivitetar, eller dersom du vil bestille overnatting og opplevingar. Me håpar at du finn det du leitar etter, og me vil gjerne sjå deg att snart!

Nærare informasjon Vinje kommune:
Tlf. 35 06 23 00, faks 35 06 23 01
E-post: postmottak@vinje.kommune.no
www.vinje.kommune.no
Rauland Turistkontor
Tlf. 35 06 26 30, faks 35 06 26 31
E-post: info@rauland.org
www.rauland.org
Haukeli Turistinformatjon
Tlf. 35 07 03 67

Vinje is the largest municipality in the county of Telemark, covering an area of 3,117 km². It is a typical mountain district, with 80 per cent of the area more than 800 metres above sea level. Vinje is situated in the northwestern corner of Telemark, bordering the counties of Aust-Agder, Rogaland and Hordaland to the south and west and the county of Buskerud to the north. To the east, Vinje borders the municipalities of Tinn, Seljord and Tokke.

Vinje district includes plenty of open spaces for outdoor recreation, the Hardangervidda plateau being the largest and most famous. Hwy E134 from Drammen to Haugesund via Haukelifjell makes Hardangervidda one of the most accessible mountain areas in Norway. Here you can hike on waymarked trails, go riding, fish in clear mountain lakes, hunt small game and enjoy a variety of exciting activities for people of all ages. In the winter, Rauland and Haukeli offer fantastic skiing for young and old alike, whether on the downhill slopes, the many miles of groomed cross-country trails, or at Norway's largest tobogganing centre at Vierli.

Vinje is also famous for its many authors, artists and musicians. If you take a circular tour of Vinje, you can stop off at the many museums and preserved farmsteads that keep alive the cultural heritage of which we are so proud. The wide variety of accommodation, retail and service businesses will provide you with a complete vacation experience. Please contact the local tourist information centres if you need ideas for car trips or things to do, or if you would like to book accommodation and activities. We hope you will find what you are looking for, and to see you again soon.

More information on Vinje district
Tel: (+47) 35 06 23 00, fax: (+47) 35 06 23 01
E-mail: postmottak@vinje.kommune.no
www.vinje.kommune.no
Rauland tourist information centre
Tel: (+47) 35 06 26 30, fax: (+47) 35 06 26 31
E-mail: info@rauland.org
www.rauland.org
Haukeli tourist information centre
Tel: (+47) 35 07 03 67

Vinje ist mit 3.117 km² die größte Gemeinde in Telemark. 80 Prozent dieser typischen Gebirgsgemeinde im Nordwesten des Bezirks liegen oberhalb 800 Meter. Vinje grenzt im Süden und Westen an die Bezirke Aust-Agder, Rogaland und Hordaland sowie im Norden an Buskerud. Östlich befinden sich die Gemeinden Tinn, Seljord und Tokke in Telemark.

Vinje umfasst weitläufige Naturgebiete, unter denen die Hardangervidda am größten und bekanntesten ist. Die E 134 von Drammen über das Haukelifjell nach Haugesund sorgt dafür, dass die Hardangervidda zu den am leichtesten erreichbaren Hochgebirgslandschaften in Norwegen gehört. Hier können Sie auf markierten Wegen wandern und reiten, in klaren Bergseen angeln, auf Niederwildjagd gehen und an vielerlei interessanten Aktivitäten teilnehmen, die sich für Groß und Klein eignen. Im Winter bieten die Orte Haukeli und Rauland herrliche Skimöglichkeiten mit alpinen Pisten, kilometerlangen präparierten Loipen und Norwegens einzigem Schlittenlift in Vierli.

Bekannt ist Vinje auch für seine zahlreichen Schriftsteller, Künstler und Musiker. Auf einer Rundfahrt durch die Gemeinde kann man viele Museen besuchen, die Kenntnisse über das Kulturerbe vermitteln, auf das die Menschen hier sehr stolz sind. Viele Übernachtungsbetriebe, Einkaufsmöglichkeiten und Serviceeinrichtungen runden das Angebot für Urlaubsgäste ab. In den Touristenbüros können Sie sich Tipps für Autoausflüge und Aktivitäten geben lassen sowie Übernachtungen und Erlebnisse buchen. Wir hoffen, dass Sie bei uns finden, was Sie suchen, und freuen uns auf Ihren Besuch!

Weitere Informationen: Gemeinde Vinje
Tel. +47 35 06 23 00, Fax +47 35 06 23 01
E-Mail: postmottak@vinje.kommune.no
www.vinje.kommune.no
Touristenbüro Rauland
Tel.+47 35 06 26 30, Fax +47 35 06 26 31
E-Mail: info@rauland.org
www.rauland.org
Touristeninformation Haukeli
Tel. +47 35 07 03 67

Vinje kommune

Sommar i Vinje – velkomen til rike kulturtilbod og spennande friluftsliv!

- Bruk sommaren til å gjera deg kjent med dei mange verdifulle musea og samlingane i Vinje kommune;
- Utstillingane i Haukeli, på Mjonøy og i Rauland har kvart sitt særpreg, og mønstrar kunst og handverk av høg kvalitet;
- Rundt om i kommunen er det ei rekkje spennande tilskipingar ut over sommaren. Fylg med i pressa og på heimesida til Vinje kommune!

Nærare informasjon kan du finne på kommunens heimeside, eller du kan ta kontakt med Tenestetorget. Det vil og bli annonsert i avisa.

Besøk Vinje kommune på internett: www.vinje.kommune.no

På heimesida finn de m.a.:

- *Fakta om Vinje*
- *Nytt frå Vinje kommune*
- *Oversikt over einingar og tenester*
- *Søknadsskjema*
- *Lenker til turistnærings og andre bedrifter*

Vil du ta kontakt direkte med Vinje kommune, kan du ringe på telefon **35 06 23 00** du kan sende e-post til postmottak@vinje.kommune.no eller du kan stikke innom Tenestetorget i 1. høgda i kommunehuset i Åmot.

Vi har ope frå måndag til fredag kl. 08.00 – 15.30.

Haukelifjell

Velkommen til fjellbygda Vågslid

Alpinsenter med toppunkt 1208 moh.
6 heiser, utfordrende alpinbakker og god familietilrettelegging.
Utleie av mer enn 100 hytter og leiligheter, midt i bakken!
Fantastisk fjellområde nær Hardangervidda!

Arbuvollen Fjellbutikk / Haukelifjell Booking
- like inntil E-134.
- Dagligvare, gatekjøkken, turistinformasjon.
- Her selges også fiskekort!

www.haukelifjell.com
booking@haukelifjell.com
+47 951 83 004

Haukelitunet

Haukeligrend – 3895 Edland – Tlf. 918 60 500

spar.haukelid@ngbutikk.net

- Minibank
- Medisinutsalg

MX-Sport Haukeli

Stort utval i fiske-
og turutstyr

Hus & Heim

- Interiør
- Gaver
- Leiker
- Kontorrekvisita
- Håndtverk
- Lokalhistorie

Dalen Hotel

Tlf. 35 07 90 00 - Fax 35 07 70 11
www.dalenhôtel.no
E-post: post@dalenhôtel.no

Groven Camping og Hyttegrend

Åmot, 3890 Vinje
Tlf. 35 07 14 21 - Telefaks: 35 07 10 87
E-Post: grovenc@online.no
www.grovencamping.no

Tre-stjerners familiecamping som ligg fint til like ved Åmot sentrum. Fullt betjent. Plass til 60 telt/vogner, 40 straumuttak. Campingplassen ligg i gåavstand til Åmot sentrum med bank, post, blomsterbutikk, daglegvarebutikkar, varesenter, bensinstasjon, sommar-open turistinformasjon, kafeteria og busstopp for Haukeliekspressen.

Hyllandsfoss Camping

3890 VINJE - Tlf. 35 07 12 49 - 91 55 11 55
E-Post: a.nevestveit@miswaco.com

Camping og hytter som ligg fint til ved ei elv/ein foss omlag 2 km frå Åmot sentrum i retning Rauland. Kort veg til Vinjehuset med basseng, idrettshall, kino, kiosk og idrettsbane, lysløype og Åmot sentrum med med bank, post, blomsterbutikk, daglegvarebutikkar, varesenter, bensinstasjon, sommaropen turistinformasjon og busstopp for Haukeliekspressen.

..... langs Haukelivegen

Søum med Edlandsbygda i bakgrunnen.

Tallaksbru Camping

I krysset til rv. 9 / E134
i Haukeligrend
Campinghytter
Straumuttak for campingvogn

3895 Edland
Tlf. 99 44 04 23 - 350 70 314

Velemoen Camping

Tlf. 35 07 01 09 – 908 94 049
faks 35 07 02 15
E-post: velemoen@frisurf.no

Campingplass med leilegheiter og hytter som ligg fint til ved Kjelavatn i Edland, like ved E-134. Leilegheiter: 2 stk med plass til 6 til 8 personar fordelt på 2 soverom. TV, dusj og toalett. Fullt utstyrte. Enkle hytter: 8 hytter med plass til 4 i kvar. Sanitæranlegg med handicaprom og vaskerom. Velutstyrte hytter: 3 hytter med plass til 5-6 personar fordelt på 2 soverom. Annen utleie: Båt, Kano
Camping/bobiltilbud: All camping tillatt.

VÅGSLIDTUN
HOTELL AS

3895 Edland
Hotell, Utleieleiligheter
Restaurant (sesong)
Selskap & Arrangementer
God mat i hyggelig atmosfære
E-post: vaagsli@online.no
Tlf.: 35 07 05 86 - Fax: 35 07 05 72

Velkomen til Mjonøy!

Ei totaloppleving av lokal kultur og tradisjon. 4 topp standard hytter med heilt spesiell atmosfære. 9 enkle hytter langs Klevastøylåi. Sommarsbakeri, servering. Heilt ny hytte med den mest romantiske himmelsenga langs 134.

www.mjonoy.no tlf: 97 57 40 84

Nytt tilbud i Haukeligrend
ved Haukelitunet varesenter
Tlf. 35 07 38 90

TelemarksMagasinet høver for deg som har tilknytting til regionen anten som fastbuande, hytteeigar eller som utflytt Telemarking.

TelemarksMagasinet er billig å tinge - du betalar berre kr. 175,- for 4 utgåver året.

Dersom du vil sjå på produktet, send oss ein e-post og bed om ein pdf fil av siste utgåva.

Ring oss på tlf. 350 70 305
fax 350 70 365

eller send oss tinginga på e-post:
ragnv-c@online.no
og me sender deg ein giro.

Suldal kommune

Suldal er den største kommunen i Rogaland, og har om lag 4000 innbyggjarar. I kommunesenteret Sand finn du Suldal Turistkontor, og eit godt handels- og servicetilbud. Suldal har eit stort utval av attraksjonar, aktivitetar, overnattings- og serveringsstader for ein kvar smak heile året.

Blant attraksjonane i Suldal finn du Laksestudio, Suldalsdampen, Blåsjø, strandstaden Jelsa og Ryfylkemuseet. Sistnevnte har fleire anlegg rundt omkring i kommunen. Suldal er rik på flott natur, og her finn ein turstiar for både korte og lange turar – både i låglandet og i høgfjellet. For den som er glad i å fiske er Suldal eit eldorado. Her har ein mulegheit til å fiske i både sjø, elv og ferskvatn.

I tillegg kan Suldal by på monge friske aktivitetar, mellom anna laksesafari og elveekspedisjon. I laksesafarien kler ein seg i overlevingsdrakt, og flyt nedover elva. Elveekspedisjonen er ein spennande flåteferd ned Suldalslågen.

Suldal Reiselivslag og Turistkontor
N- 4230 Sand
Tlf. 52 79 05 60
Fax 52 79 05 61
E-post: post@suldal-turistkontor.no
www.suldal-turistkontor.no

Suldal, with a population of around 4,000, is geographically the largest municipality in the county of Rogaland. In the administrative centre of Sand, you will find the Suldal tourist information centre and plenty of shops and other services. Suldal offers a wide range of attractions, activities, accommodation, restaurants and cafés, catering for all tastes throughout the year.

Attractions in Suldal include the Salmon Studio (Laksestudio), the Suldalsdampen paddle steamer, Blåsjø lake, the coastal community of Jelsa and the Ryfylke Museum. The museum has several sites around the district.

Suldal is blessed with beautiful countryside, and there are plenty of trails for short walks or longer hikes – in lowlands and mountains alike. If you like fishing, you'll love Suldal: there is great fishing in the sea, in rivers and in freshwater lakes.

Suldal can offer many other exhilarating activities, including salmon safaris and river expeditions. The salmon safari involves putting on a survival suit and floating down the river, while the river expedition is an exciting raft ride down the Suldalslågen river.

Suldal Reiselivslag – tourist information
4230 Sand, Norway
Tel: (+47) 52 79 05 60
Fax: (+47) 52 79 05 61
E-mail: post@suldal-turistkontor.no
www.suldal-turistkontor.no

Suldal ist mit ca. 4.000 Einwohnern die größte Gemeinde in Rogaland. Im Zentralort Sand befindet sich nicht nur das Touristenbüro, sondern es gibt auch gute Einkaufsmöglichkeiten und Dienstleistungsangebote. Suldal bietet zahlreiche Attraktionen, Aktivitäten, Übernachtungsbetriebe und Restaurants für jeden Geschmack.

Zu den Attraktionen gehören das Lachsstudio, der Dampfer D/S Suldal, der See Blåsjø, der Küstenort Jelsa und das Ryfylke-museum. Letzteres hat mehrere Standorte, die über die Gemeinde verteilt sind.

Suldal ist reich an herrlicher Natur, die durch kurze und längere Wanderrouten sowohl in tiefer gelegenen Gebieten als auch im Hochgebirge erschlossen ist. Für Angler ist Suldal ein wahres Eldorado, denn sie können im Meer, in Flüssen und in Seen angeln.

Von den zahlreichen Aktivitäten sollen hier die Lachssafari und die Flussexpedition genannt werden. Für die Lachssafari zieht man sich einen Neoprenanzug an und lässt sich flussabwärts treiben. Die Fluss-expedition besteht aus einer spannenden Floßfahrt auf dem Fluss.

Suldal Reiselivslag und Touristenbüro
N-4230 Sand
Tel. +47 52 79 05 60
Fax +47 52 79 05 61
E-Mail: post@suldal-turistkontor.no
www.suldal-turistkontor.no

STOPP!

Biltur langs Haukelivegen?

– HOPP *i vatnet!*

Fot på solvarm stein – spegelblank vassflate.

Når sola har steikt heile dagen på vegfarande over Haukeli, finst det ikkje noko som kan måla seg med eit forfriskande bad. Kroppar som lengtar etter kjærteikn frå naturen.

Ta av E134 ved Røldal og følg RV13 gjennom Suldalsdalføret!

Lune viker langs fjord, eller fjellvatn i heia.
Det er mykje å oppleve i Suldal!

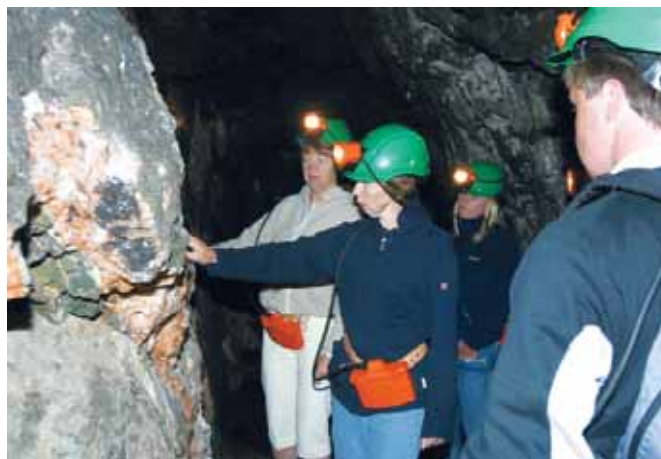
www.suldal-turistkontor.no

Ryfylke®

Sauda kommune

Byen Sauda ligg inst i Saudafjorden og har i underkant av 5000 innbyggjarar og ei arealmessig utstrekning på 514 km². Sauda er først og fremst kjend som ein vasskraft- og industri-kommune, og kommunen er handels-, skule- og servicesenter i Indre Ryfylke.

Sauda er eit samfunn med kontrastar, der ein finn både storindustri og eit topp moderne samfunn, men òg velstelte gardsbruk med gamle, tradisjonelle hus og idyll ved fjorden. Staden byr på gode høve til jakt og fiske i elvar og innsjøar. Dessutan finn ein flotte fossefall og høgfjell med mange nutar på 1500 meter over havet.

Sentralt i bymiljøet er gatene, som er oppvarma og snøfrie i vinterhalvåret. Kommunen har ei konsentrert sentrumsutbygging og gode og godt tilrettelagde bumiljø som ligg nær sentrum. Eit anna unikt gode er den korte avstanden til flotte naturområde.

Sauda har moderne idrettsanlegg som eignar seg til alle former for trening, turneringar og konkurransar, som til dømes Saudahallen, fotballbanane (både grus og gras), motocrossbane og skytebaneanlegg. Om vinteren er det Sauda Skisenter som peiker seg ut – det best utbygde alpinanlegget i fylket, med eit godt tilbud til både alpinistar, snowboardarar og telemarkskøyrarar. Elles er det lysløyper for skigåing både rett utanfor sentrum og i Slettedalen. Om sommaren er det merkte løyper i alle dalføre. Sauda er dermed eit godt utgangspunkt for rike friluftsopplevingar i tilknytning til fjell og fjord – både vinter og sommar.

På få år har næringslivet vore gjennom ei omstilling, og det framstår i dag med moderne industripark, ei aktiv reiselivsnæring og ei rekkje produksjons- og serviceverksemdar. Ryfylkevegen, rv. 13 og rv. 520, kjem om få år til å få status som nasjonal turistveg.

*Sauda Ferie & Fritid / Turistinformasjon:
Tlf. 52 78 42 00*

The town of Sauda, at the head of the Saudafjord, has a population of just under 5,000 and covers an area of 514 km². Sauda's main industries are hydroelectric power and manufacturing. The town is the commercial, educational and service centre for the Indre Ryfylke region.

Sauda is a community of contrasts, where heavy industry and modern social amenities coexist with fjordside idylls and well-managed farms with fine traditional buildings. The district offers good hunting and fishing in rivers and lakes, as well as magnificent waterfalls and high mountains with many peaks over 1,500 metres above sea level.

In the town centre, the streets are heated to keep them free of snow in winter. The central area is compact, within easy reach of the pleasant, well-planned residential districts. Being so close to beautiful countryside is a further benefit.

Sauda has a number of modern sports facilities designed for all kinds of training, events and competitions. These include the Saudahallen sports hall, grass and gravel soccer pitches, a motocross track and a shooting range. In winter, Sauda Skisenter is the top sports venue – the county's most comprehensive downhill ski centre, with fine alpine, snowboarding and telemark facilities. There are also lighted cross-country ski trails right outside the town centre and in Slettedalen. In summer, there are waymarked walks in all the district's valleys. Sauda is therefore an excellent base for a rich variety of outdoor pursuits on mountains and fjord, in winter and summer alike.

In the space of a few years, the district's economy has been transformed. Now, its most prominent features are modern industrial parks, a dynamic tourism industry, and a variety of manufacturing and service businesses. In the next few years, the Ryfylke Highway (Hwy 13/520) is to be officially designated a national tourist route.

*Sauda Ferie & Fritid – tourist information:
Tel.: (+47) 52 78 42 00*

Die Stadt Sauda liegt ganz im Inneren des Saudafjords. Auf einer Fläche von 514 km² leben knapp 5.000 Einwohner. Sauda kennt man vor allem als Wasserkraft- und Industriegemeinde. Daneben ist die Stadt auch ein Einkaufs-, Schul- und Dienstleistungszentrum für das innere Ryfylke-Gebiet.

Die Kontraste sind groß: Schwerindustrie und ein hochmodernes Gemeinwesen, wohlhabende Bauernhöfe mit sehenswerten alten Häusern und Fjordidyll. Es gibt gute Jagdmöglichkeiten, und man kann schön in Flüssen und Seen angeln. Wasserfälle und das Hochgebirge mit Gipfeln über 1.500 Meter runden das Bild ab.

Die Straßen in der Stadt werden im Winter beheizt und sind deshalb schneefrei. Die schönen Wohngegenden liegen nahe am Zentrum, ebenso ist aber auch die Natur in unmittelbarer Reichweite.

Die modernen Sportanlagen (Saudahalle, Fußballplätze, Motocrossbahn und Schießstand) eignen sich für Training aller Art und für Wettkämpfe. Im Winter ist das Skicenter Sauda die am besten ausgebaute Alpinanlage im Bezirk mit guten Alpin-, Snowboard- und Telemarkpisten. Beleuchtete Loipen für Langläufer gibt es gleich außerhalb der Stadt und im Slettedal. Im Sommer sind alle Täler durch markierte Wanderwege erschlossen. So hat Sauda im Sommer wie auch im Winter reichlich Naturerlebnisse in den Bergen und auf dem Fjord zu bieten.

Die örtliche Wirtschaft hat in den letzten Jahren einen Strukturwandel vollzogen. Heute gibt es in Sauda einen modernen Industriepark, einen aktiven Tourismus-sektor und eine Reihe von Produktions- und Dienstleistungsfirmen. Die Ryfylkestraße (Str. 13) und die Str. 520 werden in wenigen Jahren den Status einer nationalen Touristenstraße bekommen.

*Sauda Ferie & Fritid / Touristeninformation:
Tel. +47 52 78 42 00*

Sauda er kontraster mellom fjord og fjell - og natur og by

Rv520 er kanskje Norges flotteste portal mellom øst og vest. Høyfjellsveien mellom Sauda og Røldal skal innen 2011 ferdigstilles som Nasjonal Turistveg, men er minst like spennende å kjøre i dag. Med bil går ferden gjennom det blågråe høyfjellet, forbi fiskerike fjellvann, nydelig turterreng og dramatiske dalføre. Som reisemål har Sauda noe å tilby de fleste. Alt fra spektakulære naturopplevelser, et trivelig handelssentrum, en levende historie og glødende kulturliv. Besøk oss på internett, eller ta kontakt for mer informasjon om Sauda rike aktivitetstilbud!

SAUDA

I takt med naturen

Sauda Ferie & Fritid
E-mail: post@saudaferie.no
Tlf: (+47) 52 78 42 00
Besøksadresse: Rådhusgt. 1

www.saudaferie.no

Fjellbygda Røldal

Røldal – midt mellom aust og vest

Velkommen til Røldal, denne grønne dalen du kjem til etter nedstiginga frå Haukelifjell! Her i denne fjellbygda bur omtrent 500 menneske med smått og stort. Turismen betyr mykje for bygda i notid som i tidlegare tider. Hit kom pilegrimar for å søkje lækedom ved det undergjerande krusifikset som sveitta kvar jonsoknatt. Her kom handelskarar til den årlege Røldalsmarknaden. Ein marknad med ein delvis tusenårig historie, som det no er kveikt nytt liv i. No er det ei stor satsing på turisme med mange hyttefelter og stor utbygging av nytt hotell og andre utleige hus og hytter.

I Røldal finn du....

Etter ei omfattande kraftutbygging på 60-talet, fall grunnlaget for ysting av Røldalsosten bort. Men ihuga geitebønder har gått saman om eit nytt ysteri, Røldal Geitostysteri, og her kan ein handle ost, eller fylgje osteproduksjonen dei dagane dei yster.

Den største turisttiltrekkinga om sommaren har naturleg nok Røldal stavkyrkje, med opningstider kvar dag heile sommaren. Men Røldal Bygdemuseum er også verd eit besøk. I tillegg til husbunad er det fargerike klede å sjå, ikkje minst for dåpsbar.

Med at bygda Røldal ligg slik som ho gjer, er her gode turmogelegheit. Når det gjeld dags-turar, finst her hendinge bilvandringskart å få tak i på overnattingsstadane og turistkontoret. Her får du òg kjøpt fiskekort, og det kan ordnast med leige av båt. I Røldalsvatnet er stongfiske fritt. Gode luftforhold gjer at mange kjem for å sveve over bygda i paraglider.

Bygda er ein fin innfallspurt til Hardangervidda, eller sydover mot Setesdals- og Suldalsheiane. Her høver det å nemne; dagstur til Sandfloegga (1719 m) som er nasjonalparken sitt høgaste punkt, eller Nupsegga (1684 m) og Veslenup (1505 m). Dei sistnemnde når ein frå Ulevå, 3 km. vest for Haukelisæter. Ein kan og ta ein biltur over Ekkjeskar til Sauda og attende gjennom Suldal.

*Røldal Turistkontor, 5760 Røldal
Tlf. 53 64 20 33 - www.rolidal.no*

Røldal – where east meets west

Welcome to Røldal, the green valley that greets you after your descent from Haukelifjell. This rural community is home to around 500 people. Nowadays, as in the past, tourism is the life-blood of the district. Pilgrims used to come here to be healed by the miraculous crucifix that "sweated" every year on the feast of St John the Baptist (24 June). Traders would come for the annual Røldal Fair, which has now taken on a new lease of life after the best part of 1,000 years. Røldal's tourist industry is currently enjoying major expansion, with numerous chalet villages, hotels and holiday homes under development.

What to see in Røldal

Following extensive hydroelectric development in the 1960s, production of the traditional Røldal goat's milk cheese became unsustainable. However, a group of keen goat farmers have since joined forces to set up a new cheese factory, Røldal Geitostysteri, where you can buy the cheese and watch it being made if you come on the right day. The biggest tourist attraction here is, of course, Røldal Stave Church, which is open daily throughout the summer. Røldal Bygdemuseum is worth a visit too, with its collection of home furnishings and colourful folk costumes for baptisms and other occasions.

Thanks to its geographical location, Røldal offers excellent hiking opportunities. For day trips, handy driving and walking maps are available from guest houses and the tourist office. The latter also sells fishing permits and can arrange boat hire. Fishing with rod and line in Røldalsvatnet is free. The area's good air quality makes it a popular spot for paragliding.

Røldal is an excellent gateway to the Hardangervidda mountain plateau, and to the heather moors of Setesdal and Suldal to the south. We particularly recommend a day trip to Sandfloegga (1,719 m), the highest peak in the national park, or to Nupsegga (1,684 m) and Veslenup (1,505 m). The last two peaks can be reached from Ulevå, 3 km west of Haukelisæter. You can also drive over the Ekkjeskar pass to Sauda and return through Suldal.

*Røldal tourist information centre, Røldal
Tel: +47 53 64 20 33 - www.rolidal.no*

Røldal – mitten zwischen Ost und West

Willkommen in Røldal, dem grünen Tal am Westhang des Haukelifjells! In dem Gebirgsort leben rund 500 Einwohner. Nach wie vor spielt der Tourismus eine wichtige Rolle. Früher kamen Pilger nach Røldal, um sich von dem Kruzifix heilen zu lassen, aus dem jedes Jahr in der Johannisnacht Schweißtropfen austraten. Händler verkauften ihre Waren auf dem jährlichen Røldal-Markt, dessen Wurzeln rund tausend Jahre zurückreichen und der jetzt wieder aufgelebt. Für den Ausbau des Tourismus werden zur Zeit neue Hüttengebiete erschlossen und ein neues Hotel gebaut.

Sehenswürdigkeiten in Røldal

Durch den Bau von Wasserkraftwerken mit den zugehörigen Stauseen in den Sechzigerjahren ging die Grundlage für die Herstellung des Røldal-Käses verloren. Inzwischen haben eifrige Ziegenbauern eine neue Käserei gegründet, die Røldal Geitostysteri, wo man Käse kaufen und sich an den Betriebsstagen über dessen Herstellung informieren kann. Die größte Sehenswürdigkeit ist zweifellos die Stabkirche, die den ganzen Sommer lang täglich besichtigt werden kann. Empfehlenswert ist auch das Heimatmuseum, wo unter anderem farbenfrohe Trachten und Taufkleider ausgestellt sind.

Dank seiner günstigen Lage bietet Røldal eine Reihe von Ausflugsmöglichkeiten. Für Tagesausflüge gibt es in den Übernachtungsbetrieben und im Touristenbüro praktische Autowanderkarten. Dort bekommen Sie auch Angelkarten und können ein Boot mieten. Im See Røldalsvatnet ist das Angeln mit der Rute kostenlos. Paraglider schätzen Røldal wegen der guten Aufwinde. Der Ort empfiehlt sich als Ausgangspunkt für Wanderungen auf der Hardangervidda und in den Berggebieten Setesdalsheiane und Suldalsheiane im Süden. Als Beispiele sind Tageswanderungen zum Sandfloegga (1.719m), dem höchsten Punkt des Nationalparks, zum Nupsegga (1.684 m) und zum Veslenup (1.505m) zu nennen. Die beiden letztgenannten Berge erreicht man von Ulevå aus, 3 km westlich von Haukelisæter. Auch die Autofahrt über Ekkjeskar nach Sauda mit Rückfahrt über Suldal ist ein Erlebnis.

*Touristenbüro Røldal Turistkontor, Røldal
Tel.: +47 53 64 20 33 - www.rolidal.no*

..... langs Haukelivegen

Hydro Texaco Røldal

Røldal Bensin & Service

Tlf. / faks 53 64 72 46

Opningstider:
Mandag - fredag 07.30 - 23.00
Lørdag 08.00 - 21.00
Søndag 09.00 - 23.00

- KIOSK / GATEKJØKKEN
- KOLONIAL - KVITSEID SMØR
- RØLDAL GEITOST - DRAVLE
- PROPAN

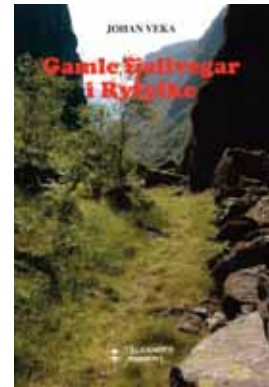
Røldal

Hyttegrend & Camping

5760 Røldal

8 velutstyrte hytter

Bestilling: (0047) 900 54 464
E-post: adm@roldal-camping.no
www.roldal-camping.no

Nytt opptrykk av "Gamle fjellvegar i Ryfylke" av Johan Veka

ISBN: 82-92169-10-5

Hefte, 100 sider • kr. 175.00. I bokhandelen eller direkte frå Telemarksmagasinet, 3895 Edland • Tlf 35 07 03 05

- E-post: ragnv-c@online.no

Røldal Hytteutleige

Berge

6 hytter med to soverom
kjøkken - dusj og toalett
5760 Røldal

Tlf. 53 64 71 53 - 901 36 024

RØLDAL

Daglegvarer

midt i bygda

Telefon: 53 64 71 26
Telefaks: 53 64 14 86
Mob.tlf.: 938 39 378
roldal@marked.coop.no

Skysstasjonen

Røldal

Hytter - Kro - Opplevingar
Frokost/Lunsj/Middag

5760 Røldal - Tlf. 53 64 73 85 - 909 93 551
www.skysstasjonen.no

5760 Odda

Tlf. 53 64 64 64 - Faks. 53 64 64 74

post@hardangerhotel.no

www.hardangerhotel.no

Odda Turistkontor
Torget 2-4, 5750 Odda
Tlf. 53 65 40 05
Røldal turistkontor
5760 Røldal
Tlf. 53 64 72 45

www.roldal.no
www.visitodda.com

"Heilårsvegens far"

Odda kommune

Odda – mellom to nasjonalparker

Haukelivegen fører til Røldal, som er ein del av Odda, innfallsporten til Hardanger. Vegen vidare går gjennom Oddadalen: ein fossanes dal med heile 6 fossar på kvar side av den trange vegen. Låtefossen er nok den mest kjende av desse. Byen Odda ligg inst i Hardangerfjorden, der fjell møter fjord.

Her er moglegheitar for rundturar: Leig kano eller sykkel på Odda camping og ta ein dagstur med guida brevandring til Buarbreen og Folgefonna, gå turistvegen til Folgefonna nasjonalpark eller ein tur til Skjeggedal med den særprege Trolltunga. Rundturen gjennom Folgefonnntunnelen til Rosendal med båt til Bergen eller rundt Sørfjorden er ein fin tur.

I Tyssedal ligg Norsk Vasskraft- og Industri- stadmuseum. Her kan du vera fløge på veggene til den store industriutbygginga som fann stad for nøyaktig 100 år sidan. Odda har ei historie full av kraftfulle kontrastar: byen gjekk frå å vera eit av Norges mest besøkte reisemål på slutten av 1800-talet til å vera eit pionerstad i vasskraft- og industrireiseing. Odda er i dag regionsenteret i Hardanger. Her kan de handla det meste, og her er eit rikt utval kulturarrangement og opplevingar.

I sentrum av Odda kan du gå “Bikubegang” på eige hand eller med guide. Ruta er laga som ei vandring i Odda-forfattaren Frode Grytten univers. Med sin suksessromar Bikubesong har han sett Odda på kartet.

Turistinformasjonen i Odda

Tlf. 53 65 40 05

turistkontor@odda.kommune.no

www.visitodda.com

Reisemål Hardanger Fjord,

Tlf. 56 55 38 70

E-post: info@hardangerfjord.com

www.hardangerfjord.com

Odda – between two national parks

The Haukeli road brings you to Røldal in the district of Odda, gateway to Hardanger. Your onward route takes you through Oddadalen, a spectacular valley with no fewer than six waterfalls on each side of the narrow road. The best-known waterfall is Låtefossen. The town of Odda lies at the head of the Hardangerfjord, where mountains and fjord meet.

There are numerous possibilities for excursions: Rent a canoe or a bike at the campsite in Odda and take a day trip with a guided walk on the Buarbreen and Folgefonna glaciers. Follow the tourist route to Folgefonna National Park, or visit the unique Trolltunga (Troll's Tongue), a rock formation in Skjeggedal. Another suggested itinerary takes you through the Folgefonn tunnel to Rosendal, from where you can continue by boat to Bergen or drive back around the Sørfjord.

At Norsk Vasskraft- og Industri- stadmuseum (the Norwegian Museum of Hydro Power and Industry) in Tyssedal, you can follow the great industrialization process that took place in the region a century ago. Odda has a history of striking contrasts: the town went from being one of Norway's most popular tourist destinations in the late 19th century to become a pioneer town in the development of hydroelectric power and industry. Odda is now the main centre for the Hardanger region, with shops catering for most requirements and a rich variety of cultural events and experiences on offer.

In Odda town centre, you can go on a “Bikube Walk” either independently or with a guide. This takes you into the world of Frode Grytten, a local author who has placed Odda on the map with his best-selling novel Bikubesong.

Odda tourist information centre

Tel: (+47) 53 65 40 05

turistkontor@odda.kommune.no

www.visitodda.com

Destination Hardanger Fjord

Tel: (+47) 56 55 38 70

info@hardangerfjord.com

www.hardangerfjord.com

Odda – zwischen zwei Nationalparks

Der Haukelivegen führt in den Ort Røldal, der zur Gemeinde Odda gehört. Odda ist das Tor zum Region Hardanger. Weiter geht die Fahrt durch das Oddadal mit seinen beeindruckenden sechs Wasserfällen zu beiden Seiten der schmalen Straße. Am bekanntesten ist der Låtefossen. Die Stadt Odda liegt ganz im Inneren des Hardangerfjords, wo sich Fjord und Berge begegnen.

Hier kann man schöne Ausflüge unternehmen. Auf dem Campingplatz Odda werden Kanus und Fahrräder vermietet, oder Sie brechen zu einer geführten Gletscherwanderung auf dem Buarbreen oder dem Folgefonna auf. Schön ist auch eine Wanderung auf dem Touristenwanderweg zum Nationalpark Folgefonna oder eine Tour nach Skjeggedal mit dem Felsüberhang Trolltunga. Auch eine Rundfahrt durch den neuen Folgefonnntunnel nach Rosendal mit Weiterfahrt per Schiff nach Bergen oder rund um den Sørfjord ist ein schönes Erlebnis.

In Tyssedal liegt das Norwegische Wasserkraft- und Industrieortmuseum. Es veranschaulicht die industrielle Entwicklung in dieser Gegend vor genau 100 Jahren. Die Geschichte Oddas steckt voller Kontraste: Die Stadt entwickelte sich von Norwegens meistbesuchtem Reiseziel Ende des 19. Jahrhunderts zu einer Pionierstadt der Wasserkraft- und Industrieansiedlung. Heute ist Odda das regionale Zentrum des Hardanger-Gebiets mit guten Einkaufs- und Erlebnismöglichkeiten sowie vielen Kulturveranstaltungen.

Empfehlenswert ist auch die Stadtführung auf den Spuren des aus Odda stammenden Schriftstellers Frode Grytten, der der Stadt u.a. mit „Die Raubmöwen besorgen den Rest“ ein Denkmal gesetzt hat.

Touristeninformation Odda

Tel. + 47 53 65 40 05

turistkontor@odda.kommune.no

www.visitodda.com

Reisemål Hardanger Fjord,

Tel. +47 56 55 38 70

info@hardangerfjord.com

www.hardangerfjord.com

Kunst, kultur og natur mellom to nasjonalparker!

NATUR

Odda ligg mellom to nasjonalparker og er eit perfekt utgangspunkt for naturbaserte opplevingar. Be om turkart på turistkontoret eller bli med Odda Fjelltur på guida tur. Hardanger Opplevelse arrangerer turar og opplevingar i naturen og leiger ut kano og sykkel på Odda camping.

Isbreen Folgefonna er lett tilgjengeleg frå Buerdalen. Spenn på deg stegjern og isøks og bli med **Hardanger Breiføring** eller **Destinasjon Odda** på brevandring. Vi har faste turar kvar mandag og torsdag frå 1. juli.

Odda er handlebyen i Hardanger. Stort idrettsanlegg med skatepark, svømmebasseng i Odda sentrum, utandørs i Tyssedal.

KULTUR

Gå Bikubegang; ei litterær byvandring. Filmar og biletspel på Odda kino. Kulturarrangement året rundt; sommarutstilling, bluesfestival, litteratursymposium.

Tyssedal er eit moderne Norge i miniatyr. Opplev vår spanande industrihistorie på Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum. Kulturminnet Tyssedal kraftanlegg er vel verdt eit besøk. Opplev Skjeggedal, skulpturen Elektra og besøk Galleri Rallaren.

Isbreen Folgefonna er lett tilgjengeleg frå Buerdalen. Spenn på deg stegjern og isøks og bli med **Hardanger Breiføring** eller **Destinasjon Odda** på brevandring. Vi har faste turar kvar mandag og torsdag frå 1. juli.

Flotte skiløyper og skitrekk på vinteren.

Fiskekort fås på turistkontoret og Odda Camping

ARRANGEMENT

Nytt av året; Opplev Odda har guidede klatreturer langs rørgatene fra kraftstasjonen i Tyssedal til Lilletopp, og guidede turar til Trolltunga over Ringedalsvannet i Skjeggedal.

18.-20. juni: Røldalsmarknad (Røldal)
17.-19. september: Blueshelga Lokst Utøve (Odda)
13.-17. oktober: Litteratursymposiet (Odda)

AKTIVITETAR

Nytt av året er Hardanger villmarksleir. Tilbyr aktivitetar, mat og overnatting; (lokalisert på Strand ned mot Sandvinsvatnet) Dessuten er Destinasjon Odda etablert i år.

Hardanger Breiføring: Bjorn_buer@hotmail.com tlf: 90 64 49 75

Guida turar til fjells: www.oddafjelltur.no tlf: 97 46 11 08

Odda/Ullensvang Turlag arrangerer faste turar: sjekk ut www.bergenturlag.no

Hardanger Opplevelse www.oppleve.no tlf: 41 32 16 10

Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum www.nvim.no

Galleri Rallaren www.gallerirallaren.no

www.litteratursymposiet.no

www.oddablues.no

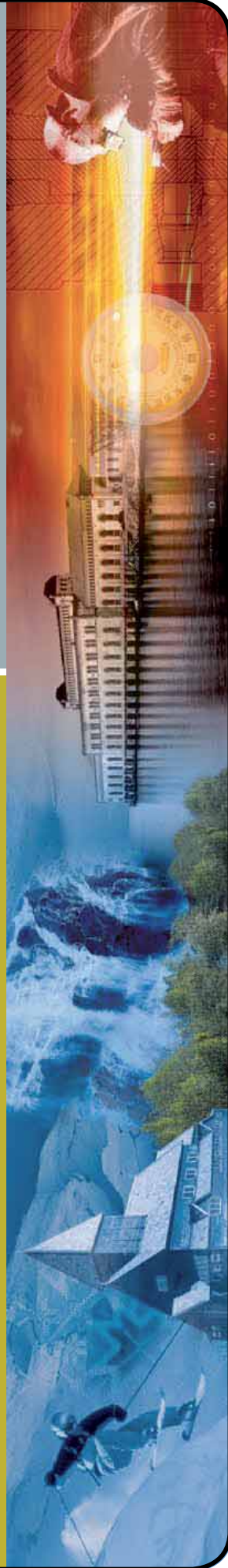
Overnatting på hytte, gjestehus eller hotell: full oversikt på:

www.visitodda.com

Turistkontor:

Odda: tlf. 53 65 40 05 www.visitodda.com turistkontor@odda.kommune.no

Røldal: tlf. 53 64 20 33 www.roldal.no

..... rundtur Hardanger

Rundtur Hardanger

Haukelivegen er eit av dei viktigaste vegsambanda mellom aust- og vestlandet. Ut frå Haukelivegen går det vegar på kryss og tvers på både sider av Haukelifjell. Dette gjer det mogeleg å oppleva ein av dei finaste ferieturane ein kan ta.

Det er det same om du bur på Haugalandet, Hardanger eller i Telemark så er ikkje avstandane større enn at du kan oppleva dei store skiftingane i naturen som er i denne delen av landet. Frå bygdene i Telemark over Haukelifjell og Seljestadfjellet med turistbygda Røldal i mellom. Du kan køyre langs Hardanger- eller Åkrafjorden. Nye tunellar og ferjer knyter vegane saman og som gjer det mogeleg å køyre dags rundturar mellom Aust- og Vestlandet.

Hardangerfjorden er kalla "dronningen blant fjordar" – som med sine 18 mil er den nest lengste fjorden i Noreg. Me vil foreslå ein rundtur på både sider av fjorden med start frå Odda og vidare på sørsida av fjorden ut til Utne og ferje over til Kvandal med retur til Odda på andre sida av fjorden.

Vetthusvatnet sett mot Blådalen.

Hardanger Round Trip

Haukelivegen is one of the main road links between eastern and western Norway. Other roads branch off from Haukelivegen, criss-crossing both sides of the Haukelifjell mountains and enabling you to enjoy one of the greatest road trips on earth.

No matter whether you choose Haugalandet, Hardanger or Telemark as your base, the distances are short enough for you to experience the big differences in landscape within this part of Norway. From the villages of Telemark, drive over Haukelifjell and Seljestadfjellet via the popular tourist destination of Røldal. Or explore the shores of the Hardangerfjord or the Åkrafjord. New tunnels and ferry services are filling in the missing road links, opening up plenty of possibilities for one-day round trips between eastern and western Norway.

The Hardangerfjord, "Queen of the Norwegian Fjords", is the second longest fjord in Norway at 180 kilometres. We suggest a round trip taking in both sides of the fjord. Start from Odda and drive along the south shore to Utne. Then take the ferry over to Kvandal and head back to Odda on the other side of the fjord.

Rundfahrt Hardanger

Der Haukelivegen ist eine der wichtigsten Straßenverbindungen zwischen Ost- und Westnorwegen. Von ihm zweigen auf beiden Seiten des Haukelifjells viele Straßen ab, auf denen man die ganze Region gut erkunden kann.

Von allen Regionen aus – Haugalandet, Hardanger oder Telemark – sind die Entfernungen nicht groß, um auf einer Rundfahrt sehr unterschiedliche Landschaften zu erleben. Von Telemark geht die Fahrt über das Haukelifjell und das Seljestadfjell, dazwischen liegt der schöne Ort Røldal. Weiter geht es am Hardanger- oder Åkrafjord entlang. Neue Tunnel und Fähren schaffen gute Verbindungen und machen eine Rundfahrt zwischen Ost- und Westnorwegen an nur einem Tag ohne weiteres möglich.

Der Hardangerfjord wird auch die „Königin der Fjorde“ genannt. Mit seinen 180 Kilometern ist er der zweitlängste Fjord in Norwegen. Wir empfehlen eine Rundfahrt auf beiden Fjordufnern und starten in Odda, von wo es am Westufer nach Utne und mit der Fähre hinüber nach Kvandal geht, bevor die Rückfahrt nach Odda auf der gegenüberliegenden Seite stattfindet.

Rosendal
Fjordhotel

5470 Rosendal

Tlf. 53 48 80 00 – Fax 53 48 16 00

booking@rosendal-fjordhotel.no

www.rosendal-fjordhotel.no

Sundal Camping

5476 Mauranger

Tlf. 53 48 41 86 - Fax 53 48 18 20

Det naturlege utgangspunkt for ein skitur på Folgefonna eller berre opplevinga ved å spasere i den vakre naturen i Bondhusdalen. Gode tilhøve for fiske etter laks og sjøaure i Bondhuselva. Fjordfiske. Campingplassen har 10 hytter frå 20m² til 64m², 2 sanitærhus og 60 oppstillingsplassar for vogner og telt, fellesrom, kiosk, grillplass, leikeplass, og badeplass. Utleige av kano, båtar og motorar. Stor gjestehavn. Gardsbruk med hest, kyr og sau og eige gardsmuseum.

E-post: sundal.camping@c2i.net

Kvinnherad kommune

Frå fjord til fonn i Kvinnherad

Kvinnherad ligg ved innløpet til Hardangerfjorden – som med sine 18 mil er den nest lengste fjorden i Noreg. Hardangerfjorden vert ofte kalla «Dronninga blant dei norske fjordane». Mellom fjord og fjell finn de kulturattraksjonar som Baroniet Rosendal og Halsnøy Kloster, sommarrevy, museer og moderne handelssentra. Gå i fjellet, opplev spektakulære fossefall eller prøv brevandring i Folgefonna nasjonalpark! I skjergarden ligg det godt til rette for fjordfiske, bading, hytte- og båtferie. Det er gjestehamner i alle delar av kommunen.

Kortaste avstand mellom Bergen/Oslo og Grenlandsområdet er no via Folgefonnntunnelen. I januar 2008 vert tunnelen som bind Halsnøy saman med resten av Kvinnherad opna. Kvinnherad er den 5. største kommunen i Hordaland. Totalt areal er på 1.137 km² og innbyggjartalet er vel 13.000.

Områda Rosendal og Mauranger er kjende for å ha noko av det vakraste fjordlandskapet ein finn i Hardanger; tronge fjordar, ville fossestryk og ikkje minst Folgefonna – landets tredje største isbre. I mai 2005 vart Folgefonna nasjonalpark etablert – samstundes opna Folgefonna Nasjonalparksenter i Rosendal. Utstillingar, biletspel og film viser deg det unike landskapet frå fjord til fonn, gir deg innblikk i geologien og plante- og dyrelivet på Folgefonnhalvøya og inspirerar deg til turar og friluftsliv. Den nyaste attraksjonen i Rosendal er Steinparken der ein på små stiar kan vandra rundt og sjå ulike steinsortar henta frå heile nasjonalparkområdet. Vongssaga – eit restaurert sagbruk – ligg også ved inngangen til Steinparken.

Baroniet Rosendal – det einaste av sitt slag i Noreg – er kommunen sin største turistattraksjon. Baroniet er eit museum som kastar lys over ein viktig periode i historia – unionstida med Danmark. I Rosendal ligg også kommuneadministrasjonen og fleire statlege etatar.

Turistinformasjon

Tlf. 53 48 42 80

www.kvinnherad.kommune.no

E-post: turistinfo@kvinnherad.kommune.no

From fjord to glacier in Kvinnherad

Kvinnherad district is situated at the mouth of the Hardangerfjord, which, at 180 km, is the second longest fjord in Norway and is often called “The Queen of the Norwegian Fjords”. Between the fjord and the mountains you will encounter cultural attractions such as the Barony of Rosendal and the monastery of Halsnøy Kloster, summer shows, museums and modern shopping centres. Hike in the mountains, marvel at spectacular waterfalls, or try a glacier walk in the Folgefonna National Park. The archipelago is excellent for fjord fishing, swimming, and cabin or boat holidays. There are guest moorings throughout the district.

The shortest route between Bergen/Oslo and the Grenland region is now via the Folgefonn tunnel. In January 2008, a tunnel linking the island of Halsnøy with the rest of Kvinnherad will open. Kvinnherad is the fifth largest municipality in the county of Hordaland, covering 1,137 km² and with a population of over 13,000.

The Rosendal and Mauranger areas are famous for some of the most beautiful mountain scenery in Hardanger: narrow fjords, dramatic waterfalls and, last but not least, Folgefonna – Norway’s third largest glacier. In May 2005, Folgefonna National Park was established, and the Folgefonna National Park Centre at Rosendal opened. Exhibitions and audiovisual presentations portray the unique landscape between fjord and glacier, providing an insight into local geology, flora and fauna, and inspiration for walks and outdoor activities. Rosendal’s latest attraction is Steinparken, where you can see examples of different rock types from throughout the national park as you follow the paths. At the entrance to Steinparken is Vongssaga, a restored sawmill.

The Barony of Rosendal – the only place of its kind in Norway – is the district’s principal tourist attraction. The Barony has a museum focused on an important period in Norwegian history: the 400-year-long union with Denmark. Rosendal is also home to the municipal administration and several government bodies.

Kvinnherad tourist information centre

Tel: (+47) 53 48 42 80

Website: www.kvinnherad.kommune.no

E-mail: turistinfo@kvinnherad.kommune.no

Vom Fjord zum Gletscher in Kvinnherad

Die Gemeinde Kvinnherad liegt am Eingang des Hardangerfjords, der mit 180 Kilometern der zweitlängste Fjord in Norwegen ist. Er wird oft als „Königin unter den norwegischen Fjorden“ bezeichnet. Zwischen Fjord und Fjell liegen kulturelle Attraktionen wie die Baronie Rosendal und das Kloster Halsnøy, und man trifft auf Sommershows, Museen und moderne Einkaufsorte. Sie können in den Bergen wandern, spektakuläre Wasserfälle sehen oder eine Gletscherwanderung im Nationalpark Folgefonna unternehmen. Im Schärengarten kann man gut Angeln und baden sowie Hütten- und Bootsurlaub machen. Überall in der Gemeinde gibt es Gästehäfen.

Die kürzeste Route zwischen Bergen und Oslo/Südostküste führt durch den Folgefonn-tunnel. Im Januar 2008 wird ein weiterer Tunnel eröffnet, der die Insel Halsnøy mit der übrigen Gemeinde Kvinnherad verbindet. Kvinnherad ist die fünftgrößte Gemeinde in Hordaland mit einer Fläche von 1.137 km² und ca. 13.000 Einwohnern.

Die Gegend um Rosendal und den Maurangerfjord gehört zu den schönsten Fjordlandschaften im Hardanger-Gebiet mit engen Fjorden, wilden Wasserfällen und natürlich dem Folgefonna, dem drittgrößten Gletscher des Landes. Im Mai 2005 wurde der Nationalpark Folgefonna gegründet, dessen Nationalparkzentrum sich in Rosendal befindet. Mithilfe einer Ausstellung, einer Diashow und eines Films tauchen Sie in die einzigartige Landschaft zwischen Fjord und Gletscher ein und können sich über Geologie, Pflanzen- und Tierwelt auf der Folgefonn-Halbinsel informieren und sich zu Wanderungen und Outdoorerlebnissen anregen lassen. Die jüngste Attraktion in Rosendal ist der Steinpark. Von schmalen Wegen aus sieht die verschiedenen Steinarten aus dem gesamten Nationalparkgebiet. Am Eingang zum Park liegt die restaurierte Sägerei Vongssaga.

Die Baroni Rosendal – die einzige ihrer Art in Norwegen – ist die größte touristische Attraktion in der Gemeinde. Das Gebäude ist heute ein Museum und beleuchtet eine wichtige Periode der norwegischen Geschichte, nämlich die Unionszeit mit Dänemark. In Rosendal befinden sich auch die Gemeindeverwaltung und mehrere staatliche Behörden.

Touristeninformation: Tel. +47 53 48 42 80

Internet: www.kvinnherad.kommune.no

E-Mail: turistinfo@kvinnherad.kommune.no

Etne kommune

Etne er som reiselivskommune særst variert og spanande. Her finn Du friluftstilbod frå fjord til fjell, fiske i elver og vatn og eit mangfaldig kulturlandskap med mengder av kulturminne.

Geografisk sett er kommunen tredelt: Mot aust ligg Åkrafjorden med storslagen natur og mektige Langfoss, Norges 5. høgaste foss med 612 m fallhøgde. I vest finn vi ferjestaden Skånevik, «Sunnhordlands perle», med båtliv og sørlandsidyll. I sør brer jordbruksbygda Etne seg utover med sitt historiske landskap. Etneelva, ei av Vestlandet sine beste lakselvar, buktar seg ned frå Stordalen, eit vakkert dalføre full av kulturhistorie, m.a. fleire helle- ristingar. Ved Etnesjøen ligg bygdemuseet Sæbøtunet, og i bygda elles finn vi fleire historiske kyrkjer, bygdeborgar og gravfelt. På Stødle var der kongesæte sist på 1100-talet, då Erling Skakke og sonen Magnus styrte landet.

Friluftsliv i Etne kan opplevast i alle utgåver; frå tilrettelagde badeplassar og turområde til urørte fjellvidder. På nordsida av Åkrafjorden finn vi dramatisk villmark av første klasse; pluss den veglause grenda Eikemo, der geitehald er viktigaste inntektskjelde. Folgefonna nasjonalpark har sin sørspiss ved Åkrafjorden, og 113 km² av parkens totalareal på 545 km² ligg i Etne. I Etnefjella er der T-merka løype- nett og turisthytter frå Olalia i vest til Seljestad i aust, med over 40 gode fiskevatn på vegen.

Over fjellet mellom Etne og Skånevik går ein bit den gamle postvegen Stavanger–Bergen. I Rullestadjuvet ligg ein annan postveg, snart ferdig restaurert. Herifrå kan Du ta avstikker- aren opp til dei særmerkte jettegrytene.

Rundt i heile kommunen byr fjordane på varierte opplevingar og gode fiskeplassar. Du kan leige båt og kajakk fleire stader, også på Stordalsvatnet. På fjorden er Taraldsøy på Skånevik- stranda eller Romsaøyane i Vindafjord fine turmål. På Osnes ved Etne kan Du raste eller gå natursti på det tilrettelagte området til Olav Vik-stiftelsen.

*Etne Turistinformasjon,
Tlf. 53 77 14 40
www.etne.kommune.no*

Etne district is a particularly diverse and interesting tourist destination, offering everything from outdoor activities in the mountains and on the fjord, to lake and river fishing, to a varied agricultural landscape rich in cultural heritage.

Geographically speaking, the district is in three parts: To the east, the Åkrafjord with spectacular scenery and the mighty Langfoss, Norway's fifth highest waterfall (612 m). To the west, the ferry port of Skånevik, "the jewel of Sunnhordland", with its busy harbour and southcoast atmosphere. To the south, the agricultural landscape of Etne with its wealth of cultural treasures. Etneelva, one of western Norway's best salmon rivers, flows down from Stordalen, a beautiful valley rich in history, including several rock carvings. Sæbøtunet, beside Etnesjøen lake, is a museum of local history and rural life. Elsewhere in the district, there are numerous historic churches, hill forts and burial sites. Stødle was a seat of power in the 12th century, when Erling Skakke and his son Magnus ruled the land.

Outdoor activities of all kinds are well catered for in Etne, with everything from designated swimming spots and waymarked trails to unspoiled mountain plateaus. North of the Åkrafjord you will find superb and dramatic wild country, including the village of Eikemo, with no road access, where goat farming is the main source of income. The southern tip of the Folgefonna National Park borders the Åkrafjord, and over a fifth of the national park's area lies within Etne district. The Etnefjella mountains have a network of waymarked hiking trails and bothies stretching from Olalia in the west to Seljestad in the east, with over 40 great fishing lakes along the way. The old post road from Stavanger to Bergen crosses the mountains between Etne and Skånevik. Another post road, through the Rullestadjuvet gorge, will soon be fully restored. From here you can make a detour to see the distinctive potholes known as trolls' cauldrons in local folklore.

Throughout the district, the fjords offer a variety of activities and good fishing spots. You can rent a boat or kayak in various locations, including Stordalsvatnet lake. Recommended destinations for a day trip on the fjord include the island of Taraldsøy, off Skånevikstranda, and the Romsa islands in Vindafjord district. At Osnes near Etne you can take a breather or follow the nature trail in the grounds of the Olav Vik Foundation.

*Etne tourist info. centre Tel: +47 53 77 14 40
www.etne.kommune.no*

Etne ist als Fremdenverkehrsgemeinde besonders abwechslungsreich und interessant. Hier haben Sie als Aktivurlauber die Wahl zwischen Fjord und Fjell, können in Flüssen und Seen angeln und sich in der reichhaltigen Kulturlandschaft mit vielen Kulturdenkmälern umsehen.

Geografisch betrachtet ist die Gemeinde dreigeteilt: Richtung Osten liegt der Åkrafjord mit seiner großartigen Natur und dem mächtigen Langfoss, Norwegens fünfthöchstem Wasserfall mit 612 m Fallhöhe. Im Westen befindet sich der Fährhafen Skånevik, die „Perle von Sunnhordland“ mit Bootshafen und idyllischer Atmosphäre. Der Süden um den Ort Etne ist seit alter her landwirtschaftlich geprägt. Der Etne-elva, einer der besten Lachsflüsse in Westnorwegen, schlängelt sich durch das reizvolle Stordal, das reich an Kulturgeschichte ist und wo man mehrere Felszeichnungen sehen kann. Am See Etnesjøen steht das Heimatmuseum Sæbøtunet, und es gibt mehrere alte Kirchen, Fluchtburgen und Gräberfelder. Stødle war im späten 12. Jahrhundert Königssitz, von hier aus regierten Erling Skakke und sein Sohn Magnus das Land. Zu den Urlaubs- und Freizeitaktivitäten in Etne zählen unter anderem das Baden an schönen Badeplätzen und Wanderungen durch unberührte Berggebiete. Auf der Nordseite des Åkrafjords findet man eine dramatische, besonders schöne Naturlandschaft und die kleine Siedlung Eikemo, die nicht an das Straßennetz angeschlossen ist. Hier wird vor allem Ziegenhaltung betrieben. Der Nationalpark Folgefonna reicht im Süden bis an den Åkrafjord, und 113 km² seiner Gesamtfläche von 545 km² liegen in Etne. Im Etnefjell gibt es ein markiertes Wanderwegenetz mit Berghütten von Olalia im Westen bis Seljestad im Osten und Zugang zu über 40 lohnenden Angelseen. Über das Gebirge zwischen Etne und Skånevik verläuft eine Teilstrecke der alten Poststraße Stavanger–Bergen. Ein weiterer Postweg, der bald fertig restauriert sein soll, führt durch die Schlucht Rullestadjuvet. Von hier sind charakteristische Gletschertöpfe zu erreichen.

Überall in der Gemeinde bieten die Fjorde abwechslungsreiche Erlebnisse und laden zum Angeln ein. Es gibt mehrere Bootsvermieter, auch am See Stordalsvatnet. Zu den lohnenden Ausflugszielen im Fjord zählen Taraldsøy bei Skånevik und die Romsa-Inseln in der Gemeinde Vindafjord. In Osnes bei Etne kann man Rast machen und den Naturerlebnispfad der Olav-Vik-Stiftung entlangwandern.

*Touristeninformation Etne Tel. +47 53 77 14 40
www.etne.kommune.no*

Vindafjord kommune

Vindafjord kommune – vital og sentral

Vindafjord kommune og Ølen kommune slo seg saman til Vindafjord kommune frå 01.01.2006. Den nye kommunen har 9 bygder Ølen, Ølensvåg, Bjoa, Vikebygd, Skjold, Vats, Sandeid, Vikedal og Imsland. **Ølen** er den sentrale tettstaden i kommunen med om lag 1450 innbyggjarar. Her er kommunesenteret og kommuneadmini-strasjonen. Her er Ølen vidaregåande skule, idrettshall, symjehall og landets største privateigde slakteri, Fatland Slakteri. **Ølensvåg** er senteret for industri og entre-prenørskap i kommunen. Fleire av dei største arbeidsplassane i kommunen er her. **Bjoa**, er kulturbygda i kommunen, med rike mine frå fortida. Her kan nemnast Steinslandssåta- ei bygdeborg på Innbjoa og Kulturstien med helleristningar frå elder bronsealder ved Hovlandsstø på Utbjoa.

Vikebygd – ligg idyllisk til ved Ålfjorden. Plassabakeriet – eit bakerimuseum med alle serveringsrettar er ein fin stad å stoppa for eit måltid, og treng du overnatting så er Bjordalstun staden. **Skjold** er ein av dei folkerikaste bygdene i kommunen. Skjold kyrkje er eit praktbygg, som i tillegg til kyrkjelege handlingar, vert mykje nytta til kulturverksemd, konsertar og kunstutstillingar.

Vats er frå gammalt av delt i to bygder. På Knapphus i Øvre Vats, er der eit lite sentrum, med fleire ulike slags verksemdar. I Nedre Vats ligg kyrkja og Vindafjordhallen, som inneheld festlokale/serveringslokale og symjehall. **Sandeid** har dei vanlege handels- og servicebedriftene, men også handverks/elektro- og produksjonsbedrifter.

Vikedal er på mange måtar lik Sandeid. Turistnæringa har spela ei viktig rolle oppgjennom tida, og nær sentrum ligg 3 campingplassar. **Imsland** er den minste av bygdene i Vindafjord. Imslandssjøen er ei perle, som har nok av den best bevarte eldre trehusarkitekturen i kommunen

Vindafjord kommune, tlf 53 65 65 65
postmottak@vindafjord.kommune.no
www.vindafjord.kommune.no

Vindafjord –

the beating heart of Haugalandet

The former municipalities of Vindafjord and Ølen merged to form the new municipality of Vindafjord on 1 January 2006. The new municipality comprises nine communities: Ølen, Ølensvåg, Bjoa, Vikebygd, Skjold, Vats, Sandeid, Vikedal and Imsland. **Ølen**, the main community and administrative centre, has a population of 1,450 and is home to a senior high school, sports centre, swimming pool and Norway's largest private slaughterhouse, Fatland Slakteri. **Ølensvåg** is the centre of business and enterprise and is home to several of the district's major employers. **Bjoa** is the focus of the district's cultural history, with a wealth of heritage sites. These include Steinslandssåta, a hill fort in Innbjoa, and the cultural heritage trail at Hovlandsstø in Utbjoa, where you can see rock carvings from the early Bronze Age.

Vikebygd enjoys a picturesque location beside the Ålfjord. Plassabakeriet, a bakery museum and fully licensed restaurant, is a great place to stop for a meal, and Bjordalstun is the place to stay overnight. **Skjold** is one of the district's more populous communities. Skjold's magnificent church is the venue for cultural events, concerts and art exhibitions as well as church services. Since the old days, **Vats** has comprised two communities: Knapphus in Øvre Vats (Upper Vats) is a little village with a variety of small businesses. Nedre Vats (Lower Vats) is the location of the church and Vindafjordhallen, a community hall containing a function suite and swimming pool. **Sandeid** has all the usual shops and services, plus a number of artisan, electrical and manufacturing businesses. **Vikedal** is similar to Sandeid in many ways. Tourism has played a key role over the years, and there are three campsites close to the village. **Imsland** is the smallest community in Vindafjord. Imslandssjøen is a gem of a village, with some of the best preserved older wooden buildings in the district.

Municipality of Vindafjord
Tel: (+47) 53 65 65 65
E-mail: postmottak@vindafjord.kommune.no
Website: www.vindafjord.kommune.no

Gemeinde Vindafjord – vital und zentral

Die Gemeinden Vindafjord und Ølen schlossen sich im Januar 2006 zur Gemeinde Vindafjord zusammen, die nun neun Orte umfasst: Ølen, Ølensvåg, Bjoa, Vikebygd, Skjold, Vats, Sandeid, Vikedal und Imsland. **Ølen** ist mit 1.450 Einwohnern Zentralort und Verwaltungssitz. Hier befinden sich Gymnasium, Sporthalle, Schwimmhalle und die größte in Privatbesitz befindliche Schlachtereie Norwegens, die Fatland Slakteri. In **Ølensvåg** sind Industrie- und Baufirmen und damit einige der größten Arbeitgeber in Vindafjord angesiedelt. Der Kulturort **Bjoa** besitzt reiche vorgeschichtliche Denkmäler, darunter die Fluchtburg Steinslandssåta in Innbjoa und einen Kultur-erlebnispfad mit Felszeichnungen aus der frühen Bronzezeit bei Hovlandsstø in Utbjoa.

Vikebygd liegt idyllisch am Ålfjord. Am Bäckereimuseum Plassabakeriet (mit Gastronomie) lohnt es, für eine Stärkung zu halten. Übernachten kann man im Bjordalstun. **Skjold** gehört zu den größten Orten in der Gemeinde. Die Kirche ist ein prächtiges Gebäude und wird nicht nur für Gottesdienste, sondern auch für Konzerte, Ausstellungen und andere Kulturveranstaltungen genutzt. **Vats** war schon immer in zwei Orte geteilt. In Knapphus in Øvre Vats gibt es ein kleines Ortszentrum mit mehreren Be-trieben. In Nedre Vats liegen die Kirche und die Vindafjordhalle mit Gesellschaftsräumen und Schwimmhalle. In **Sandeid** gibt es viele Geschäfte und Dienstleistungsfirmen sowie Handwerks-, Elektro- und Produktionsbetriebe.

In **Vikedal** sieht es ähnlich aus wie in Sandeid. Hier spielt auch der Tourismus schon seit langem eine wichtige Rolle, und unweit des Ortes gibt es drei Campingplätze. **Imsland** ist der kleinste Ort in Vindafjord. Der Ortsteil Imslandssjøen mit seinen gut erhaltenen alten Holzhäusern ist ein Juwel.

Gemeinde Vindafjord, Tel. +47 53 65 65 65
postmottak@vindafjord.kommune.no
www.vindafjord.kommune.no

Tysvær kommune

Tysvær kommune er sentralt plassert på Haugalandet med 10000 innbyggjarar og grensar mot kommunane Haugesund, Karmøy, Bokn, Sveio og Vindafjord. Kommunesenteret Aksdal ligg berre 13 km søraust for Haugesund. Aksdal er eit sentralt kommunikasjonsknutepunkt som bind heilårsvegen E134 over Haukeli til Oslo saman med E39, kyststamvegen mellom Stavanger og Bergen.

Tysvær kommune er kjend for sin flotte og vekslende natur. Mange fjordar riv opp landskapet og formar ei kystlinje på heile 220 km. Frå Aksdal, som det ligg føre omfattande utviklingsplanar for, med nytt regionalt kjøpesenter, handverkscenter og attraktive bustadområde, er det om lag 15 min køyretid til Haugesund. Tysvær er ein vekstkommune med ei sær sng befolkning og med eit godt og desentralisert skule- og barnehagetilbod.

I Tysvær kan ein leva eit aktivt liv både som turist og fastbuande. Mange campingsplassar ved fjordane inviterer til fiske og båtliv. I kulturhuset Tysværtunet i Aksdal er det 30 grader i badeanlegget uansett ver ute. Her kan ein også besøka utstillinga "Reisen til Amerika", kommunen si flotte steinsamling eller biblioteket. Arquebus Krigshistorisk Museum i Førresfjorden er eit av dei flottaste krigsmusea i Europa. Nedstrand Bygdemuseum har fleire avdelingar i idylliske Nedstrand, og på vegen dit med bil passerer ein også Skjoldastraumen med dei einaste saltvasslusene i landet som framleis er i drift. Ved slusa vil ein også sjå statua av romanimusikaren Petter Strømsing som truleg er far til folkevisa "Per Spelemann" (statua vert avduka under slusedagen 20. juni 2009).

Det skrinne jordsmonnet i den ytre delen av kommunen var ein av grunnane til at den store utvandringa starta frå Tysvær, med Cleng Peerson, som reiste til Amerika og fann nytt land. Det same landskapet inspirerte og trollbatt ein av våre største kunstmålarar, Lars Hertervig. Kunstmålararen vart fødd på Borgøy, den einaste øya med fastbuande i Tysvær.

Tysvær Turistinformasjon
Rådhuset i Aksdal
Tlf. 52 75 70 00
E-post: turistinfo@tysver.kommune.no
www.tysver.kommune.no

The municipality of Tysvær, with its 10,000 inhabitants, is centrally located in Haugalandet and borders the municipalities of Haugesund, Karmøy, Bokn, Sveio and Vindafjord. Its administrative centre Aksdal is just 13 km south-east of Haugesund. Aksdal is an important communications hub, as it is where the E134, which is the all-year road to Oslo via Haukeli, meets the E 39, the main coastal road between Stavanger and Bergen.

Tysvær is famous for its beautiful and varied scenery, including the many fjords that cut into its 220 km long coastline. Aksdal, which is the subject of major development plans, including a new regional shopping centre, crafts centre and attractive residential areas, is around 15 minutes' drive from Haugesund. Tysvær is a growing community, with a very young population, and has a good selection of schools and nursery schools spread out across the municipality.

Residents and tourists alike can enjoy an active lifestyle in Tysvær. The numerous campsites by the fjords make perfect bases for fishing and boating holidays. The swimming pool at the Tysværtunet community centre in Aksdal is kept at a constant temperature of 30 degrees Celsius, no matter what the weather outside. At the community centre you can also visit the "Journey to America" exhibition, the fine rock collection and the library. Arquebus Krigshistorisk Museum in Førresfjorden is one of Europe's most interesting Second World War museums. Nedstrand Bygdemuseum is a local history museum with several locations in picturesque Nedstrand. On your way there, you'll drive past Skjoldastraumen, the only saltwater lock in Norway still in operation. Next to the lock is a statue (unveiled 20 June 2009) of Petter Strømsing, a Romany musician believed to be the inspiration for the folksong "Per Spelemann."

The poor soil out by the sea was one of the reasons that the great Norwegian emigration started from Tysvær, with Cleng Peerson setting out for America to find new land. The dramatic landscape also inspired and captivated one of our greatest painters, Lars Hertervig. He was born on Borgøy, the only island in Tysvær with a permanent settlement.

Tysvær tourist information centre
The town hall in Aksdal
Tel.: 52 75 70 00
E-mail: turistinfo@tysver.kommune.no
www.tysver.kommune.no

Die Gemeinde Tysvær mit ihren 10.000 Einwohnern liegt zentral in der Region Haugalandet und grenzt an die Stadtgemeinde Haugesund. Karmøy, Bokn, Sveio und Vindafjord. Der Hauptort Aksdal liegt nur 13 km südöstlich von Haugesund. Aksdal ist ein Verkehrsknotenpunkt, hier kreuzen sich die ganzjährig befahrbare E 134 über das Haukelifjell nach Oslo und die Küstenhauptstraße E 39 Stavanger–Bergen.

Die Gemeinde Tysvær ist bekannt für ihre reizvolle, abwechslungsreiche Natur. Die Landschaft wird von zahlreichen Fjorden durchschnitten, sodass eine Küstenlinie von 220 km entsteht. Von Aksdal aus, das große Entwicklungspläne für ein neues regionales Einkaufszentrum, Handwerksbetriebe und attraktive Wohngebiete hat, ist man mit dem Auto in ca. 15 Minuten in Haugesund. Tysvær ist eine wachsende Gemeinde mit einer besonders jungen Bevölkerung und einem guten, dezentralen Angebot an Schulen und Kindergärten.

In Tysvær kann man seine Freizeit aktiv gestalten. Viele Campingplätze an den Fjorden laden zum Angeln und zu Bootstouren ein. Das Schwimmbad im Kulturhaus Tysværtunet in Aksdal bietet ständig 30 Grad warmes Wasser – auch bei kaltem Wetter. Hier befindet sich auch die Ausstellung „Die Reise nach Amerika“, außerdem eine schöne Steinsammlung und die Bibliothek. Das Kriegsgeschichtliche Museum Arquebus in Førresfjorden ist eines der besten Kriegsmuseen in Europa. Das Heimatmuseum Nedstrand Bygdemuseum besitzt mehrere Abteilungen im idyllischen Ort Nedstrand. Auf dem Weg dorthin passiert man mit dem Auto die einzige noch in Betrieb befindliche Salzwasserschleuse des Landes in Skjoldastraumen. An der Schleuse steht auch eine Statue zu Ehren des Romamusikers Petter Strømsing, der als Urheber des Volkslieds „Per Spelemann“ gilt (Enthüllung am Schleusentag 20. Juni 2009).

Der schlechte Boden in den Randgebieten der Gemeinde war einer der Gründe dafür, dass die große Auswanderungswelle aus Norwegen gerade hier mit Cleng Peerson begann, der nach Amerika reiste und neues Land besiedelte. Die gleiche Landschaft inspirierte und faszinierte einen unserer größten Maler, Lars Hertervig. Er wurde auf Borgøy geboren, der einzigen ganzjährig bewohnten Insel von Tysvær.

Touristeninformation Tysvær
Rådhuset i Aksdal- Tel. +47-52 75 70 00
E-Mail: turistinfo@tysver.kommune.no
www.tysver.kommune.no

Haugesund kommune

Foto:
Tove V Bråthen

Foto:
Tor Andre Johannessen

Det var de rike sildefiskeria langs vestlandskysten som la grunnlaget for Haugesund og for utviklingen til en viktig by for eksport av sild, og seinere som en av Norges største skipsfartsbyer. I 2006 flyttet Sjøfartsdirektoratet til Haugesund, noe som vil øke byens kompetanse innen skipsfart enda mer. I dag er Haugesund også en handels- og serviceby med en av landets desidert høyeste omsetning pr. innbygger, og er en svært populær kongress- og festivalby. Byen teller ca 33.000 innbyggere, men som regionsenter betjener byen 100.000 haugalandinger.

Rikt kulturliv

Haugesund i August er for lengst blitt et begrep – med Sildajazz (www.sildajazz.no), Filmfestival (www.filmfestivalen.no), Amandashow, Race weekend og Havnedager. Byen har et svært rikt kulturliv også resten av året (www.festiviteten.no), og av andre festivaler kan vi nevne, Rock Fest Haugesund, Kulturnatt, Fartein Valen-Festivalen og Kulturnatt. Haugesund billedgalleri (www.haugesund-billedgalleri.net) har en betydelig fast samling og er også en ledende formidler av samtidskunst. Galleriet er den tredje største kunstinstitusjonen i Vest-Norge. På Karmsund Folke-museum er det temautstillinger om bruksting frå hjem og nærmiljø, sjøfart, fiske, jordbruk og arkeologi. På friluftsmuseet Dokken er det miljøutstillinger om bo- og arbeidsforhold under sildefiskeria på 1800-talet. Regionen har røtter langt tilbake i tid. Nordvegen historiserer på Karmøy presenterer områdets historiske røtter med moderne metoder og effekter. Norges Riksmonument – Haraldshaugen ble reist til minne om samlingen av Norge under vikingkongen Harald Hårfagre, og ligger like utenfor Haugesund sentrum. Arquebus Krigshistoriske Museum, Norges største okkupasjonsmuseum, har spennende utstillinger fra motstandskampen under 2. verdenskrig.

Indre Kai ved Smedasundet er byens hjerte, med et yrende liv både dag og natt. Kaféer, restauranter og puber ligger på rekke og rad langs den opplyste og brosteinsbelagte promenaden. Her kan man rusle en tur for å trekke inn den friske sjøluften eller stoppe for en kopp kaffe eller et bedre måltid. Nykokte reker tilbys av lokale fiskere. Haugesund, der Haukelivegen begynner eller slutter, er vel verdt et besøk. Velkommen til Haugesund!

Haugesund Turistinformasjon
Tlf: 52 01 08 30 - www.visithaugesund.no

The city of Haugesund grew up around the prosperous herring fisheries off the west coast, initially as a centre for herring exports, and later as one of Norway's principal seafaring towns. In 2006 the Norwegian Maritime Directorate relocated its head office to Haugesund, enhancing the city's status as a centre of seafaring excellence. Haugesund today is also a major commercial centre offering a wide range of services, with one of the highest per capita sales figures in Norway. It is also a very popular venue for conferences and festivals. The city has 33,000 residents but serves a wider population of 100,000 as a regional centre.

Rich cultural life

Haugesund in August has long been synonymous with big events, including the Sildajazz festival (www.sildajazz.no), the Norwegian International Film Festival (www.filmfestivalen.no), the Amanda awards show, the Race Weekend and the Harbour Festival. There are also plenty of cultural events in the city throughout the year (www.festiviteten.no). Other festivals include Rock Fest Haugesund, the Night of Culture and the Fartein Valen Festival. Haugesund Billedgalleri (www.haugesund-billedgalleri.net), the third largest gallery in Western Norway, has an extensive permanent collection and is one of Norway's leading promoters of contemporary art. Karmsund Folkemuseum has themed exhibitions on home and everyday life, seafaring, fishing, agriculture, and archaeology. The Dokken open-air museum features exhibitions on living and working conditions in the 19th-century herring fisheries. The region's roots run deep. Nordvegen Historical Centre on the nearby island of Karmøy traces local history using modern techniques and effects. Norges Riksmonument (the Norwegian National Monument) at Haraldshaugen, just outside the city, is an obelisk erected to commemorate the unification of Norway under the Viking king Harald Fairhair. Arquebus Krigshistorisk Museum features fascinating exhibits on the Norwegian Resistance in the Second World War and is the largest museum of its kind in Norway.

Indre Kai, the waterfront facing Smedasundet, is the heart of the city and bustles with life by day and night. The illuminated, cobbled quayside is lined with cafés, restaurants and bars. Take a stroll here for a breath of sea air and stop for a coffee or something more substantial. Local fishermen offer freshly cooked prawns. Haugesund, the starting or finishing point of the Haukeli road, is well worth a visit. We look forward to welcoming you.

Haugesund Tourist Information
Tel: +47 51 01 08 30 - www.visithaugesund.no

Haugesund verdankt seine Entwicklung der ertragreichen Heringsfischerei an der westnorwegischen Küste. Von hier wurde der Hering exportiert, und Haugesund entwickelte sich zu einer der größten Seefahrtsstädte des Landes. 2006 zog das Seefahrtsdirektorat nach Haugesund um, wodurch sich das Know-how im Bereich Schifffahrt in der Stadt noch weiter steigert. Heute präsentiert sich Haugesund auch als Handels- und Dienstleistungsstadt mit einem der höchsten Umsätze pro Einwohner landesweit, und als beliebter Kongress- und Festivalort hat sich die Stadt längst einen Namen gemacht. Die Einwohnerzahl beträgt rund 33.000, aber regionales Zentrum versorgt die Stadt 100.000 Menschen in Haugaland.

Ausgeprägtes kulturelles Angebot

Haugesund im August ist seit langem ein Begriff – das ist die Zeit von Sildajazz (www.sildajazz.no), Filmfestival (www.filmfestivalen.no), Amanda-show, Race Weekend und Hafentagen. Das sehr ausgeprägte kulturelle Leben verteilt sich aber auch über das restliche Jahr (www.festiviteten.no), weitere Festivals sind zum Beispiel das Rock Fest Haugesund, die Kultur-nacht und das Fartein Valen-Festival. Die Kunst-halle Haugesund Billedgalleri (www.haugesund-billedgalleri.net) besitzt eine bedeutende Dauerausstellung und ist zugleich führend bei der Vermittlung zeitgenössischer Kunst. Sie ist die drittgrößte Kunsthalle in Westnorwegen. Das Karmsund Volksmuseum zeigt Themenausstellungen mit Gebrauchsgegenständen aus Privathäusern, Seefahrt, Fischerei, Landwirtschaft und Archäologie. Das Freilichtmuseum Dokken veranschaulicht die Wohn- und Arbeitsbedingungen während der Heringsfänge im 19. Jahrhundert. Auf die lange Geschichte der Region verweist das Geschichtszentrum Nordvegen auf Karmøy, das die historischen Wurzeln der Gegend mit modernen Methoden und Effekten präsentiert. Das norwegische Reichsdenkmal Haraldshaugen wurde zur Erinnerung an die Vereinigung Norwegens unter dem Wikingerkönig Harald Schönhaar etwas außerhalb der Stadt errichtet. Das Kriegsgeschichtliche Museum Arquebus ist Norwegens größtes Museum zum Thema Besatzungszeit und zeigt eine spannende Ausstellung über den Widerstandskampf im 2. Weltkrieg.

Der innere Kai am Smedasundet ist das Herz der Stadt, hier pulsiert das Leben Tag und Nacht. Cafés, Restaurants und Pubs liegen aufgereiht entlang der beleuchteten Kopfsteinpflasterpromenade. Hier lohnt sich ein Spaziergang, auf dem man die frische Seeluft, eine Tasse Kaffee oder ein gutes Essen genießen kann. Die örtlichen Fischer verkaufen frisch gefangene Krabben. Haugesund, Anfangs- oder End-punkt des Haukelivegen, lohnt auf jeden Fall einen Besuch. Willkommen in Haugesund!

Touristeninformation Haugesund
Tel. +47 51 01 08 30 - www.visithaugesund.no

The road that ends where it all started

HAUGESUND

HOMELAND OF
THE VIKING KINGS
NORWAY'S BIRTHPLACE

www.visithaugesund.no

Karmøy kommune

Karmøy kommune

Noregs tettast folkesette øy har mange overraskingar å by på. Her finn du i sør Skudeneshavn, ein ekte og levande seglskuteby frå 1800-talet. Her kan du oppleve empirestilen og nyte det sjarmerande kulturlandskapet. Lenger nord ligg Åkrehamn med sitt pulserande handelsmiljø og si fine badestrand. Mot aust har du Kopervik, som er administrasjonssenteret til kommunen.

Når du kjem til Karmøy ...

Når du kjem til Karmøy, må du oppleve det historiske Avaldsnes med sitt fantastiske kulturlandskap. Avaldsnes ligg mot Karmsundet – sundet som gav Noreg namn. Det var her Harald Hårfagre la hovudgarden sin etter slaget i Hafrsfjord. Besøk det moderne Nordvegen Historiesenter, der Harald Hårfagre sjølv tek oss med på ei vandring i norsk historie.

Du må òg besøkje Olavskyrkja. Der finn du dessutan Noregs høgaste bautastein, Jomfru Marias synål. Aust for Olavskyrkja, ned mot Karmsundet, ligg Bukkøy med sin rekonstruerte vikinggard.

Vest mot havet ligg Visnes grubeområde, eit gammalt koparverk som i dag er museum og fortel historia om gruve drifta på Visnes.

Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn er dei tre byane i kommunen. Der finn du eit pulserande handelsliv og område med eldre trehus. Hugs å besøkje Gamle Skudeneshavn!

Fine badeplassar finn du langs heile vestsida av Karmøy, og Karmøyheiane har flott turtereng med fleire merkte løyper.

I Vedavågen ligg Karmøy Fiskerimuseum, som i tillegg til å gi oss fiskerihistoria er plassert i eit bygg som i seg sjølv er verd eit besøk. På Åkrehamn ligg Åkrehamn kystmuseum, og i Skudeneshavn fortel museet i Mælandsgården ei interessant "byhistorie" om livet i gamle Skudeneshavn.

Karmøy er verd eit besøk! Vil du vite meir om Karmøy før du tek turen, kan du sjå innom www.visitkarmoy.no

Karmøy Municipality

There are lots of surprises on offer for visitors to Norway's most densely populated island. In the south you will find Skudeneshavn, an authentic, bustling sailing town from the 19th century. The Empire style architecture of the town is set against a charming cultural landscape. Further north lies the busy commercial centre of Åkrehamn, which also has a great beach. Kopervik, the administrative centre of the municipality, is on the east coast of the island.

When you visit Karmøy ...

When you visit Karmøy, you must take the time to explore the fantastic cultural landscape of historic Avaldsnes. Avaldsnes lies on Karmsundet – the sound that gave Norway its name. This was where Harald Fairhair set up his headquarters in the late 9th century after the battle of Hafrsfjord. Visit the modern Nordvegen History Centre, where Harald Fairhair himself will take you on a journey through Norway's history.

You must also visit St. Olav's church, home to Norway's highest obelisk, the Virgin Mary's needle. East of St. Olav's, down towards Karmsundet, you will find the reconstructed Viking farm at Bukkøy.

The former mining community of Visnes lies out by the sea on the west coast, and the old copper works there has been converted into a local mining museum.

The three towns in the municipality are Kopervik, Åkrehamn and Skudeneshavn. They have busy shopping centres and some lovely old wooden buildings. Remember to visit Old Skudeneshavn!

There are great beaches along the whole west coast of Karmøy, and the Karmøyheiane hills have lots of marked paths through pleasant countryside.

Vedavågen is home to the Karmøy Fishing Museum, which not only houses exhibitions on fishing history, but also occupies a building that is worth a visit in its own right. Åkrehamn, meanwhile, has the Åkrehamn Coastal Museum, whilst the Mælandsgården Museum in Skudeneshavn tells the interesting "urban history" of life in Old Skudeneshavn.

Karmøy is well worth a visit! If you would like to find out more about Karmøy before coming here, go to www.visitkarmoy.no

Gemeinde Karmøy

Norwegens am dichtesten besiedelte Insel hält einige Überraschungen bereit. Ganz im Süden liegt Skudeneshavn, eine lebendige kleine Stadt aus der Zeit der Segelschiffe im 19. Jahrhundert. Hier findet man Häuser im Empirestil und in der Umgebung eine freundliche Kulturlandschaft. Weiter nördlich liegt Åkrehamn mit guten Einkaufsmöglichkeiten und einem schönen Badestrand. Im Osten finden wir Kopervik, den Zentralort der Gemeinde.

Wer nach Karmøy kommt ...

Wer nach Karmøy kommt, sollte unbedingt den historischen Ort Avaldsnes mit seiner fantastischen Kulturlandschaft besuchen. Avaldsnes liegt am Karmsund – dem Sund, dem Norwegen seinen Namen verdankt. Hier gründete König Harald Schönhaar nach der Schlacht im Hafrsfjord seinen wichtigsten Hof. Statten Sie dem modernen Geschichtszentrum „Nordvegen Historiesenter“ einen Besuch ab und lassen Sie sich von Harald Schönhaar persönlich durch die norwegische Geschichte führen.

Ebenso lohnt die Olavskirche einen Besuch. Hier steht der größte Gedenkstein Norwegens, die „Nähnadel der Jungfrau Maria“. Östlich der Kirche am Karmsund liegt Bukkøy mit einem rekonstruierten Wikingerhof. Am Meer im Westen befindet sich das Bergwerksgebiet Visnes, eine alte Kupfergrube, die heute als Museum die Bergbaugeschichte von Visnes veranschaulicht.

Kopervik, Åkrehamn und Skudeneshavn sind die drei Städte in der Gemeinde. Hier kann man gut einkaufen und sich hübsche alte Holzhäuser ansehen, vor allem in der Altstadt von Skudeneshavn. Schöne Badestellen findet man an der gesamten Westküste von Karmøy, und in den Heidegebieten der Karmøyheiane kann man herrlich auf markierten Wegen wandern.

In Vedavågen befindet sich das Fischereimuseum von Karmøy in einem Gebäude, das allein schon sehenswert ist. In Åkrehamn gibt es ein Küstenmuseum, und in Skudeneshavn bietet das Museum Mælandsgården interessante Einblicke in die Stadtgeschichte des alten Skudeneshavn.

Karmøy lohnt unbedingt einen Besuch! Wenn Sie mehr über die Insel wissen möchten, schauen Sie unter www.visitkarmoy.no

Best på tid

Landsdekkende transportbedrift

med hurtige og presise leveringer

Vi løser ditt kranbilbehov

Kranbiler m/37 og 47 tm. Vinsj og jibb, 28 m rekkevidde

EEK TRANSPORT®

HJUKSEBØ - 3686 NOTODDEN

Kontakt oss på tlf: 03595

E-post: bestilling@eektransport.no Web: www.eektransport.no